

KALA- JA RIISTARAPORTTEJA nro 396

*Anita Storm
Heli Routti
Madeleine Nyman
Mervi Kunnasranta*

HYLJEPUHETTA - Alueelliset ja kansalliset näkökulmat ja odotukset merihyljekantojen hoidossa

Helsinki 2007

Anita Storm, Heli Routti, Madeleine Nyman ja Mervi Kunnasranta

HYLJEPUHETTA – Alueelliset ja kansalliset näkökulmat ja odotukset merihyljekantojen hoidossa

Tutkimusraportti

RKTL, riistantutkimus

Hyljekantojen hoitosuunnitelmat 412382

Suomen merihyljekantojen hoitosuunnitelman taustaksi selvitettiin eri sidosryhmien suhtautumista hylkeisiin ja hyljekantojen hoitoon. Kohderyhmiksi valittiin ne ihmiset, joiden elinkeinon ja arkeen hylkeet vaikuttavat sekä sellaiset järjestö- ja viranomaistoimijat, jotka ovat tekemisissä luonnon suojelun, käytön tai käytön valvonnan kanssa. Tässä raportissa esitellään niitä näkökulmia, joita tuli esille noin 250 kirjallisessa vastauksessa ja noin 640 puheenvuorossa. Tutkimukseen osallistuneiden tahojen suhtautuminen oli pääosin negatiivisväritteisistä, ja hylkeitä tarkasteltiin ongelmakeskeisesti. Hylkeiden aiheuttamat kalastusvahingot korostuivat harmaahylkeen osalta koko rannikon alueella ja norpan osalta Perämerellä. Ongelmana nähtiin myös pysyvän hyljevahinkojen korvausjärjestelmän puuttuminen. Hylkeisiin koettiin liittyvän monia ristiriitoja, mikä kuvastui suojelua, metsästystä ja viranomaisten toimia koskevissa näkemyksissä. Suurimmat ristiriidat tulivat esille kalastus- ja metsästystahojen näkemyksissä verrattuna ympäristöviranomaisten ja luonnonsuojelutahojen näkemyksiin. Hylkeidensuojelua haluttiin rajoittaa, metsästyslupia ja pyyntimenetelmiä lisätä, pyyntiaikaa pidentää sekä siirtää päätöksentekoa alueellisemmaksi. Toiset tahot taas halusivat lisätä suojelua, rajoittaa metsästystä ja siirtää päätäntävaltaa kansainvälisemmälle tasolle. Eteläisessä Suomessa ja kansallisella tasolla oltiin huolestuneita Saaristomeren ja Suomenlahden pienistä norppakannoista. Täällä suhtautuminen norppaan oli hyvin neutraalia, eikä norppasta myöskään katsottu olevan juuri haittaa kalastukselle. Jo yli kymmenisen vuotta jatkunut merihyljekeskustelu on kärjistänyt erityisesti kalastajien asenteita viranomaisia ja luonnonsuojelijoita kohtaan. Taustalla tuntuu olevan kalastajien turhautuneisuus, tunne suojelun maksamisesta oman elinkeinon kustannuksella ja kalastuselinkeino yleinen ahdinko. Suurin ongelma on kuitenkin yleinen yhteisymmärryksen puute.

ammattikalastus, harmaahylje, halli, itämerennorppa, hylkeet, vahingot, suojelu, suojelualueet, hylkeenmetsästys, kalatalous

Kala- ja riistaraportteja 396

978-951-776-545-9

1238-3325

65 s. + 5 liitettä

Suomi

Julkinen

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 2
00791 Helsinki
Puh. 020 57511 Faksi 020 5751 201Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 2
00791 Helsinki
Puh. 020 57511 Faksi 020 5751 201

Sisällys

1. JOHDANTO.....	1
2. TAUSTA	3
2.1. Hyljekantojen kehitys.....	3
2.2. Hylkeenmetsästys ennen ja nyt.....	4
2.3. Hylkeiden terveydentila.....	5
2.4. Hylkeidensuojelu ja lainsäädäntö	6
2.5. Hylkeiden aiheuttamat vahingot ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle	7
3. AINEISTO JA MENETELMÄT.....	8
3.1. Kyselytutkimus.....	8
3.2. Kuulemistilaisuudet.....	11
4. TULOKSET	12
4.1. Vastausaktiivisuus	12
4.2. Halliaineiston aluejako ja vastaajatahot.....	13
4.3. Käsitys harmaahylkeestä	15
4.3.1. Harmaahyljetilanne.....	15
4.3.2. Halliin liittyvät positiiviset ja negatiiviset näkökulmat	16
4.3.3. Hallikannan koko ja harmaahylkeen rooli	18
4.3.4. Halli ja suotuisan suojelun taso	19
4.4. Halli – ihminen	20
4.4.1. Ristiriidat ja yhteiselo.....	20
4.4.2. Hylkeidensuojelualueet.....	22
4.4.3. Hallivahinkojen torjunta ja korvaukset.....	24
4.4.4. Halli sivusaaliina	27
4.4.5. Hallin hyödyntäminen	27
4.4.6. Hallinmetsästys.....	29
4.5. Hallikannan hallinnointi ja hoitotoimenpiteet	30
4.5.1. Viranomaisten toimet.....	30
4.5.2. Hallikannan säätely ja metsästyslainsäädäntö	30
4.5.3. Harmaahylkeen hallinnollinen aluejako	35
4.6. Tulevaisuuden kehitystarpeet	36
4.7. Norppa-aineiston aluejako ja vastaajatahot	40
4.8. Käsitys norpasta.....	41
4.8.1. Norppatilanne	41
4.8.2. Norppaan liittyvät positiiviset ja negatiiviset näkökulmat.....	43
4.8.3. Norppakannan koko ja norpan rooli	45
4.8.4. Norppa ja suotuisan suojelun taso	46
4.9. Norppa – ihminen	47
4.9.1. Ristiriidat ja yhteiselo.....	47
4.9.2. Norppavahinkojen torjunta ja korvaukset.....	48
4.9.3. Norppa sivusaaliina	50
4.9.4. Norpan hyödyntäminen	50
4.9.5. Norppanmetsästys.....	51
4.10. Norppakannan hallinnointi ja hoitotoimenpiteet	52
4.10.1. Viranomaisten toimet.....	52
4.10.2. Norppakannan säätely.....	53
4.10.3. Norppakannan hoidon hallinnollinen aluejako	54
4.10.4. Tulevaisuuden kehitystarpeet	54

5. KESKEISTEN TULOSTEN YHTEENVETO.....	57
Hallikanta runsastunut	57
Halliongelmat ja ristiriidat korostuvat.....	57
Kiinnostus ja käsitys norpasta vaihtelee alueittain: haittaa pohjoisessa, suojelua etelässä	58
Eri tahojen ja alueiden väliset näkemuserot	59
Arvostelu kohdistuu viranomaisiin.....	59
Viranomaisiin kohdistuvat ristiriitaiset toiveet.....	60
Tutkimukseen kohdistuvat odotukset	60
Kehitysmahdollisuuksia.....	61
6. KIITOKSET	63
7. VIITTEET	64
LIITTEET.....	67

1. Johdanto

Itämeren hyljekantojen kasvu 2000-luvulla on luonut uusia haasteita kantojen hoidolle. Hylkeiden runsastumisen myötä niiden aiheuttamat vahingot kalastuksessa ja kalankasvatuksessa ovat kasvaneet voimakkaasti ja paineet kantojen säätelemiseksi lisääntyneet. Rannikkoasukkaiden asenteet hylkeitä kohtaan ovat koventuneet ammattikalastajien kokemien taloudellisten menetysten takia. Pitkälti kalatalouselinkeinolle aiheutuneen vahingon takia hallinmetsästys aloitettiin uudelleen vuonna 1998.

Suomessa halli ja itämerennorppa ovat riistaeläimiä, ja vastuu kantojen hoidosta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle (MMM), joka tulosoittaa kannanhoidosta alueellisesti vastaavia riistanhoitopiirejä Manner-Suomessa. Metsästäjäin Keskusjärjestö tukee ja koordinoi rannikon riistanhoitopiirien hyljekantojen hoitoa. Merihyljekantojen seurannan ja hylkeiden biologisen tutkimuksen päävastuu on Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksella (RKTL). Maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosasto neuvottelee ja sopii kannanhoidosta koskevista asioista ympäristöviranomaisten kanssa. Merihylkeiden osalta ympäristöministeriö vastaa luonnonsuojelulain nojalla perustetuista suojelualueista. Ahvenanmaalla merihyljekantojen hoidosta vastaa Ahvenanmaan maakuntahallitus.

Euroopan neuvoston luontodirektiivi on yksi Euroopan unionin keskeisimpiä luonnonsuojelusäädöksiä. Luontodirektiivin yleistavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää tiettyjen lajien ja luontotyyppien suojelun taso suotuisana. Itämeren hylkeet kuuluvat luontodirektiivin liitteisiin II ja V (jälkimmäisessä yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia hyödyntämisen sääntelyä). Vaikka direktiivi ei varsinaisesti edellytä hoitosuunnitelman laatimista, maa- ja metsätalousministeriö päätti käynnistää merihyljekantojen hoitosuunnitelman laatimisen. Hoitosuunnitelman tarkoituksena on myös osoittaa, että direktiivin eri velvoitteet täytetään. Jotta hoitosuunnitelma voitaisiin perustaa vankkaan tietopohjaan hylkeiden biologiasta ja laajapohjaiseen väestön kuulemiseen, maa- ja metsätalousministeriö antoi RKTL:lle tehtäväksi syksyllä 2004 valmistella luonnoksen merihyljekantojen hoitosuunnitelmaksi.

Merihyljekantojen hoitosuunnitelman taustaksi pyrittiin selvittämään alueellisten ja kansallisten sidosryhmien suhtautumista merihylkeisiin ja hyljekantojen hoitoon. Kohderyhmiksi valittiin erityisesti ne ihmiset, joiden elinkeinon ja arkeen merihylkeet tavalla tai toisella vaikuttavat ja sellaiset järjestö- ja viranomaistoimijat, jotka ovat tekemisissä luonnonsuojelun, luonnonkäytön tai käytön valvonnan kanssa. Erityisen tärkeäksi nähtiin juuri paikallisten ihmisten kuuleminen, koska arvioitiin, että heidän asenteensa ovat merkittävä tekijä hyljekantojen hoidon onnistumisen kannalta. Vastaavan tyyppiset selvitykset on tehty myös suden, ilveksen ja karhun hoitosuunnitelmien laadinnan yhteydessä (Bisi & Kurki 2005, Liukkonen ym. 2006, Mykrä ym. 2006).

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia merihylkeisiin liittyviä näkökulmia ja odotuksia esiintyy Suomen rannikkoseuduilla. Pyrkimyksenä oli nimenomaan tavoittaa niiden ihmisten ajatukset, asenteet ja odotukset, joita merihyljetilanne jollain tavoin käytännössä koskettaa. Lisäksi tavoitteena oli tuoda esiin myös keskeisten tahojen ja eri intressiryhmien näkemykset kansallisella tasolla. Tämä tutkimuksen tulokset tarjoavat taustatietoa merihyljekantojen hoitosuunnitelman valmistelun pohjaksi.

Tässä raportissa kuvataan keskeisten alueellisten ja kansallisten intressiryhmien ja -tahojen suhtautumista merihylkeisiin ja hyljekantojen hoitoon. Raportti perustuu noin 250:een alueellisten ja kansallisten sidosryhmien antamaan kirjalliseen vastaukseen sekä niihin näkökulmiin, joita tuotiin esille noin 440 henkilöä tavoittaneissa alueellisissa kuulemistilaisuuksissa. Raportin alussa on taustatietoa kyselyissä ja kuulemisti-

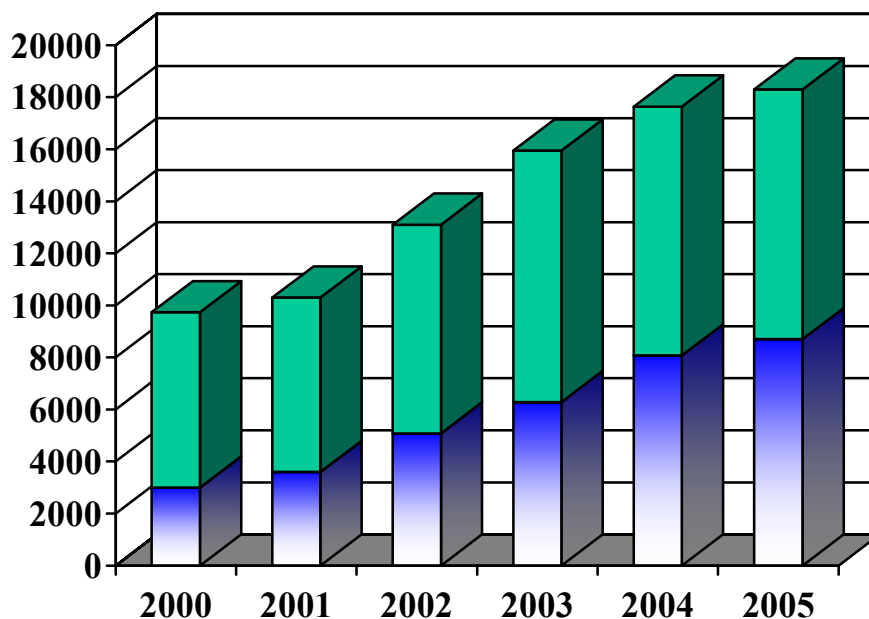
laisuuksissa esiin nousseista asioista: hyljekantojen koosta ja kasvusta, metsästyksestä ennen ja nyt, hylkeiden terveydentilasta, suojelusta sekä kalastukseen ja kalankasvatukseen kohdistuvista vahingoista ja niiden korvauksista. Raportin loppuosassa puolestaan esitellään tämän tutkimuksen aineisto ja menetelmät sekä tulokset ja niiden tarkastelu. Tulosten pohdinnassa syvennytään hoitosuunnitelman kannalta keskeisiin kysymyksiin ja kehitysehdotuksiin.

2. Tausta

2.1. Hyljekantojen kehitys

Itämeren hyljekannat ovat olleet aikaisemmin paljon suurempia kuin nykyisin. On arvioitu, että 1900-luvun alussa harmaahylkeitä olisi ollut 80 000-100 000 ja norppia 190 000-200 000 yksilöä. Arvioon sisältyy aina epävarmuustekijöitä, eikä kantojen todellisia kokoja voida täysin luotettavasti arvioida, mutta jo pelkästään vuosittain metsästetyt hyljemäärät kertovat kantojen koosta. Kannat kuitenkin romahtivat, ja 1970–80-lukujen vaihteen tienoilla arvioitiin harmaahylkeitä olleen ainoastaan 2000 - 4000 ja norppia noin 5000 yksilöä (Hårding & Härkönen 1999, Kokko ym. 1999). Pääsyyinä hyljekantojen romahdukseen 1960-luvulle saakka oli liikapyynti (Durant & Harwood 1986, Hårding & Härkönen 1999, Kokko ym. 1999). 1960-luvun jälkeen todennäköisesti ympäristömyrkkujen aiheuttama lisääntymistehon aleneminen oli hyljekantojen pienenemisen pääsyy (Helle ym. 1976a, Helle ym. 1976b, Helle & Stenman 1990). Norpan poikastuotto on myös saattanut kärsiä ajoittain jäiden vähäisyydestä eteläisillä esiintymisalueilla. Sekä norppa- että hallikannat ovat kuitenkin elpymässä kantojen romahduksen jälkeen, ja molempien kannat ovat kasvussa. Sekä hallin että norpan lisääntymisterveys on parantunut 1980-luvulta lähtien.

Koko Itämeren hallilaskennoissa nähtiin noin 18 300 harmaahyljettä vuonna 2005 (kuva 1). Hallikanta on kasvanut viime vuosina voimakkaasti ja 2000-luvulla Itämeren kannan vuotuinen kasvunopeus keskeisillä merialueilla on ollut keskimäärin noin 7-10 %, jota voidaan pitää normaalina. Suomen merialueilla kasvu on ollut paikoin vieläkin nopeampaa. Kun vuonna 2000 Suomen merialueella laskettiin noin 3000 harmaahyljettä, niin vuonna 2005 halleja tavattiin jo noin 8700. Näin nopea kasvuvauhti tuntuu epätodennäköiseltä tämänhetkistä hallin biologiaa koskevan tietämyksen pohjalta. Onkin mahdollista, että laskentojen tehokkuus on parantunut ja halleja on siirtynyt muualta Suomen alueelle. Lisäksi on mahdollista, että hallin käyttäytyminen on muuttunut siten, että hallit ovat kattavammin tavoitettavissa laskennoissa.

Kuva 1. Hallin laskentakannan kehitys Itämeressä 2000-2005, Suomen osuus sinisellä (Lähteet: RKTL, WWF ja kansainväliset hallilaskentatiedot: Venäjä, Ruotsi, Viro).

Tuoreimman vuonna 1996 tehdyn koko Itämeren kattavan laskennan mukaan norpan laskentakannaksi saatiin 5600-6000 yksilöä (Härkönen ym. 1998). Ainoa hyvin dokumentoitu norppa-alue on Perämeri, jossa valtaosa Itämeren norppakannasta elää. Toiseksi tärkein esiintymisalue Itämerellä on Riianlahti, jonka kannan kooksi arvioidaan yli 1000 yksilöä (Härkönen ym. 1998). Suomenlahden norppakanta on todennäköisesti muutama sata yksilöä, jotka elävät pääasiassa Venäjän merialueella. Norppien lukumäärä Lounaisaaristossa (Ahvenanmaa mukaan lukien) on vähäinen, todennäköisesti vain noin 150 yksilöä (Miettinen ym. 2005).

Perämeren norppalaskennoissa nähtyjen yksilöiden lukumäärä eli ns. laskentakanta on kasvanut viime aikoina, mutta hitaammin kuin hallilla. Pääsyyinä norppakannan hitaaseen kasvuun pidetään edelleenkin esiintyviä naaraiden lisääntymishäiriöitä. Vuosina 1988–2002 tehtyjen laskentojen mukaan Perämeren norppakanta on kasvanut keskimäärin noin 5 % vuodessa (Härkönen ym. 1998), minkä on arvioitu olevan noin puolet terveen norppakannan kasvuvauhdista. Lounaisaaristossa ja Suomenlahdella kantojen ei ole juuri havaittu kasvaneen.

2.2. Hylkeenmetsästys ennen ja nyt

Hylkeenmetsästys on ollut saaristoalueilla tärkeä elinkeino, ja hylkeen nahkaa, lihaa ja rasvaa on hyödynnetty monin eri tavoin (Ylimaunu 2000, Edlund 2000). Aktiivisimpia Itämeren hylkeenpyytäjämaita ovat olleet Suomi, Ruotsi ja Venäjä. Itämeren hylkeenpyynti ei ole kuitenkaan ollut missään vaiheessa teollisuusmittaista ja turkisten tuottamiseen suuntautunutta, toisin kuin valtamerien hylkeenpyynti. Hylkeitä pidettiin pitkälti vahinkoeläiminä ja niiden metsästämiseen kannustettiin jo Ruotsin kuningaskunnan taholta jo 1600-luvulla (Ylimaunu 2000). Sama suhtautuminen on jatkunut myöhemmin ja Suomessa hylkeistä maksettiin tapporahaa vuoteen 1975 saakka. Ammattimainen hylkeenpyynti päättyi Suomessa kuitenkin jo 1950-luvun lopulla

(Bergman 1958), mutta joillakin rannikkoalueilla hylkeistä saatava tulo oli kalastajille tärkeä vielä 1970-luvulla.

Vuonna 1980 norpalle määriteltiin Suomessa kesärauhotusaika, ja keväällä 1982 norpan pyynti sallittiin vain kevätyäiltä. Tästä huolimatta kanta laski edelleen. Vuosina 1975–1985 tapettiin vielä yhteensä runsaat 1800 norppaa (Durant & Harwood 1986). Ahvenanmaa rauhoitti kaikki hylkeet vuonna 1985; tosin vuoden 1982 jälkeen ei enää ollut myönnetty pyyntilupia. Norppa rauhoitettiin kokonaan myös Manner-Suomessa keväällä 1988, koska kanta oli koko ajan laskenut metsästyksen vähyydestä huolimatta. Harmaahylkeen rauhoittaminen eteni vaiheittain Suomessa. Vuosina 1975–77 halli oli rauhoitettu lisääntymisajaksi (10.3.–31.5). Muuten vuoden 1981 loppuun saakka harmaahylkeiden metsästys oli vapaata. Hyljekantojen laskun takia harmaahylje rauhoitettiin vuonna 1982 siten, ettei lajille määritelty enää pyyntiaikaa (Helle & Stenman 1990).

Kalastukselle aiheutuneen haitan vuoksi harmaahylkeen metsästys käynnistettiin uudelleen Suomessa vuonna 1998. Uusimman metsästysasetuksen mukaan hallia saa nykyisin metsästä 16.4.–31.12. Manner-Suomessa ja 4.5.–31.1. Ahvenanmaalla. Suomessa pyyntilupien määrä on noussut vuosittain, mutta Ruotsissa määrät ovat pysyneet lähes samalla tasolla vuosittain (taulukko 1). Norpalle pyyntilupia ei ole toistaiseksi myönnetty missään Itämerellä.

Taulukko 1. Itämeren harmaahylkeenmetsästys 2000-luvulla. (Lähteet: O. Karlsson, suull. komm., RKTL, MKJ, MMM, Ahvenanmaan maakuntahallitus)

Vuosi	Ruotsi		Manner-Suomi		Ahvenanmaa	
	Vuosikiintiö	Saalis	Kiintiö (1.8.–31.7)	Saalis	Vuosikiintiö	Saalis
2000	0	0	100	60	84	30
2001	150	57	180	92	89	54
2002	150	79	230	134	203	95
2003	170	79	395	233	203	82
2004	170	81	490	292	293	150
2005	170	83	635	334	250	118
2006	180		675		390	

2.3. Hylkeiden terveydentila

Kantojen hidasta kehitystä 1970–90-luvuilla selitetään paljolti lisääntymishäiriöillä (Helle ym. 1976a, b). Norpalla lisääntymiskyvyttömyyden huippuvaihe oli 1970-luvun lopussa, jolloin kaksi kolmasosaa aikuisista norppanaaraista sairasti kohdunkurouma- tautia (Helle 1981). Erityisesti hallikantaa on saattanut heikentää sairausoireyhtymä, joka ilmenee mm. lisämunuaisen toimintahäiriönä (Bergman & Olsson 1986, Bergman ym. 1992, Bergman ym. 2001). Oireyhtymä aiheuttaa myös muutoksia maksassa, munuaisissa, lisääntymiselimissä, verisuonissa, luissa, ihossa, kynsissä sekä suolistossa. Itämeren hylkeissä havaittu oireyhtymä ja alentunut lisääntymiskyky on yhdistetty hylkeiden korkeisiin ympäristömyrkkypitoisuuksiin (mm. Bergman & Olsson 1986, Bergman ym. 1992, Bergman ym. 2001), mutta selittävää yhteyttä ei ole pystytty toistaiseksi kiistattomasti osoittamaan.

Myrkkytasojen alentumisen myötä on havaittu laskua eräiden patologisten muutosten yleisyydessä/esiintymisessä halleissa ja norpassa. PCB- ja DDT- pitoisuudet ovat kuitenkin edelleen korkeita Itämeren hylkeissä (Nyman ym. 2002). Maailmanlaajuisesti

erityisesti Itämeren norppa kärsii edelleen hyvin suuresta ja akuutista myrkytaakasta (AMAP 1998).

Tuoreimmat tulokset osoittavat, että Suomen merialueiden hallinaaraiden lisääntymisteho on ollut normaali 2000-luvulla (Helle ym. 2005). Sen sijaan Itämeren norppakan-
nan terveydentilaa ei voida edelleenkään sanoa normaaliksi. Tuoreimmassa selvityk-
sessä runsaan viidesosan norppanaaraista on yhä havaittu olevan lisääntymiskyvyttömiä
kohdunkuromasairauden vuoksi (Helle ym. 2005).

2.4. Hylkeidensuojelu ja lainsäädäntö

Suomea sitovat useat kansainväliset luonnonsuojelusopimukset. Nämä sopimukset vaikuttavat osaltaan kansallisen lainsäädännön muotoiluun. Yksi keskeisimmistä hylkeiden suojeluun velvoittavista säädöksistä on EU:n luontodirektiivi, jonka yleistavoite on saavuttaa ja ylläpitää tiettyjen lajien ja luontotyyppien suojelun taso suotuisana. Luontodirektiivin määrittelemän lajin suojelutason katsotaan olevan suotuisa silloin kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään luontaisessa elinympäristössään, eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi turvaamaan kannan säilyminen pitkällä aikavälillä. Elinympäristöjen suojelun osalta merihylkeet kuuluvat luontodirektiivin liitteen II ns. yhteisön tärkeinä pitämiin eläin- ja kasvilajeihin, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita. Lajisuojelun osalta halli ja norppa kuuluvat luontodirektiivin V liitteen lajeihin, jotka ovat yhteisön tärkeinä pitämiä eläin- ja kasvilajeja ja joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia hyödyntämisen sääntelyä.

Itämeren merellisen ympäristön suojelua koskeva yleissopimus (HELCOM) kattaa kaikki Itämeren ympärysvaltiot, ja sen tehtävä on seurata Itämeren tilaa sekä toimia neuvoa-antavana tahona ympärysvaltioille. Suositukset ovat HELCOM:n tärkeimpiä työvälineitä. Suosituksilla katsotaan olevan voimakas poliittinen ja moraalinen painoarvo, vaikka ne eivät ole esim. lupaviranomaisia oikeudellisesti sitovia. Itämeren hyljekantojen hallinnointia koskeva edellinen suositus (9/1) oli voimassa 1988-2006. Suositus herätti runsaasti keskustelua, koska suositus kielsi hylkeenmetsästyksen, vaikka Suomi ja Ruotsi jo ovat metsästäneet hallia koko 2000-luvun. Kesällä 2006 astui voimaan uusi HELCOM:n suositus (http://www.helcom.fi/Recommendations/en_GB/rec27-28_2/), joka perustuu uusiin kantojen kokotietoihin. Uusi suositus painottaa kansallisten hoitosuunnitelmien linjauksen yhtenäistämistä ja hyväksyy nyt ensi kertaa myös hyljekantojen kestävän käytön.

Suomen hylkeidensuojelualueet perustuvat osaltaan EU:n luontodirektiivin vaatimukseen. Hylkeidensuojelualueita on Manner-Suomessa seitsemän ja Ahvenanmaalla yksi. Asetuksen mukaan (736/2001), alueet on perustettu hylkeiden, erityisesti harmaahylkeiden suojelemiseksi ja niiden elinolosuhteiden häiriöttömäksi turvaamiseksi, tieteellisen tutkimuksen ja hyljekantojen seurannan edistämiseksi sekä merellisten luontotyyppien säilyttämiseksi. Hylkeidensuojelualueiden lisäksi Suomen rannikolla sijaitsee muita suojelualueita, joilla on voi olla merkitystä myös hylkeille. Nämä suojelualueet muodostuvat Natura 2000 -verkoston, jossa pyritään turvaamaan luontodirektiivissä määriteltyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä.

Hylkeet ja niiden suojelu kiinnostaa myös lukuisia eri kansalaisryhmiä ja järjestöjä. Aktiivisinta vapaaehtoinen hylkeidensuojelutyö Suomessa oli 1980- ja -90 -luvulla. Vuonna 1986 perustettiin mm. Suomen WWF:n Itämeren hylkeiden suojelutyöryhmä, joka on tehnyt vapaaehtoistyötä hylkeiden suojelun ja tutkimuksen parissa.

2.5. Hylkeiden aiheuttamat vahingot ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle

Hyljevahinkoja on esiintynyt yhtä kauan kuin ihmiset ovat kalastaneet erityisesti paikoillaan olevilla pyydyksillä, kuten rysillä, loukuilla, verkoilla ja pitkäsiimoilla. Erityisesti juuri kalastukselle koetun haitan ja saalistappioiden takia hylkeistä maksettiin tapporahaa. Myöhemmin hyljekantojen ollessa pieniä, hylkeiden aiheuttamia saalis- ja pyydysvahinkoja ei Itämerellä juuri ilmennyt. Kantojen runsastumisen myötä hylkeiden aiheuttamat vahingot ovat kuitenkin lisääntyneet voimakkaasti.

Hylkeiden aiheuttamat yleisimmät vahingot muodostuvat menetetyistä saaliista (kokonaan syödyt ja vioitetut kalat) ja rikkoontuneista pyydyksistä (Kreivi ym. 2001, Lunneryd ym. 2003, Kauppinen ym. 2005, Suuronen ym. 2006). Hylkeiden aiheuttama saalivahinko on ollut selvästi suurin lohenkalastuksessa. Hylkeen vahingoittaman kalan määrä on suurin Selkämerellä, missä vahingoitetusta kalasta suurin osa on siikaa ja lohta. Saaristomerellä kärsitään määrällisesti eniten lohivahinkoja, samoin Suomenlahdella. Perämerellä hylkeet puolestaan vahingoittavat eniten siikasaalista (lähde RKTL).

Kalankasvattajien arvioiden mukaan hylkeiden kalankasvatukselle aiheuttamat vahingot ovat kasvaneet viime vuosina. Hylkeet, ensisijaisesti halli, syövät ja vahingoittavat kasvatuskasseista kalaa ja repivät toisinaan kasseihin reikiä. Tällöin altaan koko kasvatuskalasto voi pahimmillaan karata. Suurimmat kalankasvatusalueet, kuten Saaristomeri ja Ahvenanmaa kärsivät vahingoista eniten. Viime vuosina hylkeet ovat aiheuttaneet kalankasvatukselle vahinkoa 0,6–1 miljoonan euron edestä Suomen merialueilla (Moilanen ym. 2005, Savolainen, Moilanen ja Ahvonen, julkaisematon aineisto). Vahingoista valtaosa on koostunut vahingoitetuista kaloista. Hylkeiden aiheuttamien kalavahinkojen osuus kulutukseen tuotetun ruokakalan määrästä on muutaman prosentin luokkaa (lähde: RKTL).

Suomessa ei ole pysyvää korvaus- tai tukijärjestelmää hylkeiden aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi ja/tai niiden estämiseksi. Tuet ja korvaukset ovat olleet väliaikaisia järjestelyjä ja osoitetut määrärahat ovat olleet riittämättömiä vahinkojen ja suojausmenetelmien kattamiseksi. Euroopan komissio antoi Suomelle luvan kertaluonteisesti maksaa korvauksia ammattikalastajille hylkeiden aiheuttamista saalivahingoista vuosina 2000 ja 2001. Korvaukset vastaavat vain noin 43 % hyväksytyistä vahingoista. Lisäksi valikoivien ja hylkeenkestävien rysien hankkimiseen on saanut kertaluonteista tukea. Uusien pyydyksien hankintakustannukset ovat kuitenkin suurempia tavallisiin rysiiin verrattuna, ja valtion myöntämä kertaluontoinen tuki on ollut ainoastaan kompensoimassa tätä erotusta.

3. Aineisto ja menetelmät

Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä merihylkeisiin liittyviä näkökulmia, mielipiteitä ja odotuksia mahdollisimman kattavasti eri intressitahoilta ja pyrkiä tarkastelemaan merihylkeisiin liittyvää alueellista ja kansallista keskustelua. Tämän tutkimuksen aineisto ja tulokset pohjautuvat juuri niiden ihmisten ja tahojen näkemyksiin, joita merihyljekysymykset suoraan koskettavat. Kyseessä ei siis ole täysin satunnaisesti valittu joukko suomalaisia. Laadullisen tutkimuksen menetelmiä hyödynnettäessä tämä ei aiheuta kuitenkaan ongelmia, kun lähtökohta otetaan huomioon myös johtopäätöksiä tehtäessä. Tutkimusaineisto koostuu sekä kirjallisesta kyselyaineistosta että kuulemistilaisuuksista saadusta annista. Kirjallinen kyselyaineisto kerättiin sekä alueellisella että kansallisella tasolla. Näin pyrittiin saamaan esiin kansallisen tason ohella myös mahdolliset alueelliset erityispiirteet merihylkeisiin liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi paikallistason mielipiteet tulivat esille kymmenessä Manner-Suomen rannikolla ja yhdessä Ahvenanmaalla järjestetyssä kuulemistilaisuudessa.

3.1. Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli tuoda mahdollisimman kattavasti esille erityisesti niiden tahojen mielipiteet, joiden toimintaan hyljepolitiikan toteuttaminen liittyy. Kyselyyn valittiin erilaisia meriluonnon, meriluonnon käytön, suojelun ja valvonnan kanssa tekemisissä olevia tahoja. Rannikon riistanhoitopiirit toimivat yhteistyötahona alueellisten sidosryhmien valinnassa ja kokoamisessa.

Alueelliseksi sidosryhmiksi määriteltiin seuraavat tahot:

- TE-keskukset
- alueelliset ympäristökeskukset
- maakuntaliitot
- Maaseutukeskus
- 4H- piirit
- luonnonsuojeluyhdistykset
- kalastusyhdistykset
- metsästysorganisaatiot
- Metsähallitus
- Ammattikalastajien liitto ja muut kalastusorganisaatiot
- vapaa-ajan kalastajaorganisaatiot
- muut intressiyhdistykset (hylkeenmetsästysorganisaatiot ym.)
- Saaristoasiainneuvottelukunta/Pro saaristo
- luontomatkailuorganisaatiot
- puolustusvoimat
- merivartiosto
- poliisi
- merenkulkulaitos
- kunnat.

Kansallisiksi sidosryhmiksi määriteltiin seuraavat tahot:

- Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry
- Metsästäjien Keskusjärjestö
- Natur och miljö
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Eläinsuojeluliitto Animalia ry

- saaristoasiain neuvottelukunta
- Luonnontieteellinen keskusmuseo
- Suomen Metsästäjäliitto ry
- Luonto-Liitto ry
- Suomen ympäristökeskus
- Dodo – Tulevaisuuden elävä luonto ry
- sisäasiainministeriö
- WWF
- Metsähallitus
- Suomen Kuntaliitto
- ympäristöministeriö
- Ålands landskapsregering
- Suomen Ammattikalastajaliitto ry
- Suomen Kalakauppiaaliitto ry
- Suomen Kalamiesten Keskusliitto ry
- Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto ry
- Suomen Urheilukalastajainliitto ry
- Suomen Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Kalateollisuusyhdistys
- ProAgria Maaseutukeskusten Liitto
- Pro Kala ry
- Kalastusmuseoyhdistys ry
- Suomen kalatalous- ja Ympäristöinsituutti
- Ympäristöinstituutti/Turun AMK
- Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos
- Elintarvikevirasto
- Kalatalouden keskusliitto
- Matkailun edistämiskeskus
- Greenpeace
- Luomuliitto ry
- Maan ystävät
- valtiovarainministeriö
- merenkululaitos
- merentutkimuslaitos
- Suomen Meripelastusseura ry
- Rajavartiolaitoksen esikunta
- Suomen veneilyliitto
- Suomen Purjehtijaliitto ry
- Suomen Navigaatioliitto
- Suomen Latu ry
- Suomen Kanoottiliitto ry
- Suomi meloo ry
- Pidä Saaristo Siistinä ry
- Saariston ystävät
- Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto.

Kysely lähetettiin riistanhoitopiireille, jotka avustivat alueellisten sidosryhmien valinnassa ja kyselyiden postituksessa. Riistanhoitopiiri tai Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos postittivat erilliset norppaa ja harmaahyljettä koskevat kyselyt sidosryhmille marraskuussa 2004 joko paperiversiona tai sähköisesti. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen lähettämässä kyselyissä oli mukana vastauskuori, jota puolestaan ei ollut riistanhoitopiirin lähettämässä kyselyissä. Vastausaikaa oli noin kolme viikkoa. Kyselyitä lähetettiin yhteensä 393 kappaletta Manner-Suomen ja Ahvenanmaan alueelle. Kansallisen tason 50 sidosryhmälle lähetettiin kyselylomake maaliskuussa 2005. Ah-

venanmaalaisille tahoille lähetettyä kyselyä muokattiin siten, että se vastasi paikallista lainsäädäntöä ja tilannetta. Alueelliset ja kansalliset kyselykaavakkeet norpasta ja harmaahylkeestä ovat liitteissä 1-4.

Osa alueellisista tahoista toimitti kyselyn myös paikallisille jäsenyhdistyksilleen, jotka vastasivat kyselyyn itsenäisinä. Näin saadut paikallistason vastaukset käsiteltiin alue-tason vastausten luokassa.

Osassa kysymyksiä, niin sanotuissa avoimissa kysymyksissä, vastaajat kirjoittivat vastauksensa vapaasti. Osa kysymyksistä oli puolestaan ”rasti ruutuun” -tyyppisiä valintakysymyksiä. Vastausaineisto käsiteltiin tarkastelemalla avointen ja valintakysymysten sisältöä. Osasta avoimia vastauksia muodostettiin sisältöjen keskeisten viestien perusteella luokat, joihin vastaukset jaettiin. Luokat muodostettiin kysymysten kohdalla, jotka koskivat positiivisia ja negatiivisia näkökulmia, yhteiseloa, pyyntiaikaa, viranomaisten toimia ja hallinnollista aluejakoa. Vastaavaa menetelmää on käytetty myös aiemmassa susikannan hoitoa koskevassa mielipidetutkimuksessa (Bisi & Kurki 2005). Valintakysymykset, joissa pyydettiin valitsemaan valmiista vaihtoehdoista, koskivat kannan kokoa, hylkeiden roolia, kannan säätelyä, pyyntilupien määrää ja mielipidettä pyyntiajasta. Osaa avoimien kysymysten vastauksista (hyljetilanne, suotuisan suojelun tason saavuttaminen ja säilytys, suojelualueet, ristiriidat, vahingot ja korvaukset, sivusaalis, resurssikäyttö, pyynnin elvytys, metsästyslainsäädäntö) taas tarkasteltiin laadullisesti. Laadullisessa tarkastelussa tuotiin ilmi esille tulleet näkökulmat ja odotukset mahdollisimman kattavasti, eikä mielipiteiden jakaumaa selvitetty laskennallisesti.

Luokiteltuja avoimia vastauksia sekä valintakysymyksiä vastauksia tarkasteltiin määrällisesti. Määrällisessä tarkastelussa tuotiin esille mielipiteen jakauma laskennallisesti. Vastaukset taulukoitiin Excel-tietokannoiksi, ja niistä laskettiin vastausten luokkien prosentiosuuksien jakautuminen eri tahoilla ja alueilla. Osassa valintakysymyksiä vastaajat olivat valinneet useita eri vaihtoehtoja. Tällaisissa tapauksissa eri vaihtoehtojen jakautumista tarkasteltiin prosentiosuuksien sijaan kappalemäärien avulla. Kysymyksessä hylkeiden positiivisista ja negatiivisista näkökulmista eri vaihtoehdoille pyydettiin antamaan painoarvot. Vastauksista laskettiin yhteen luokiteltujen asioiden painoarvot, ja niiden jakautumista eri alueiden ja tahojen välillä tarkasteltiin prosentuaalisesti.

Vastaajatahot jaettiin seitsemään eri ryhmään:

1) Kunnat ja maakuntaliitot

2) Kalastusviranomaiset ja -järjestöt

TE-keskus, kalastusyhdistykset, ammattikalastajien liitto ja muut kalastus- ja kalankasvatusorganisaatiot, vapaa-ajan kalastusorganisaatiot.

3) Metsästysviranomaiset, -järjestöt ja -yhdistykset

Riistanhoitopiirit, riistanhoitoyhdistykset, metsästysseurat, hylkeenmetsästysorganisaatiot, Suomen metsästysyhdistys.

4) Järjestys- ja maanpuolustusviranomaiset

Poliisi, merivartiosto, puolustusvoimat, Merenkulkulaitos.

5) Ympäristöviranomaiset

Alueelliset ympäristökeskukset ja Metsähallituksen luontopalvelut.

6) Luonnonsuojelujärjestöt

Luonnonsuojeluyhdistykset ja -järjestöt.

7) Muut

3.2. Kuulemistilaisuudet

Hyljekantojen hoitosuunnitelmia koskevat kuulemistilaisuudet olivat avoimia kaikille kiinnostuneille. Tilaisuuksia järjestettiin Manner-Suomen riistanhoitopiirien alueella kymmenen ja Ahvenenmaalla yksi. Riistanhoitopiirien tehtäviin kuului järjestää kokouspaikka sekä tilaisuuden puheenjohtaja. Puheenjohtajana toimi tavallisesti riistanhoitopiirin puheenjohtaja tai riistapäällikkö, joka johti keskustelua tilannekatsauksen jälkeen. Kuulemistilaisuuksista tiedotettiin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen internet-sivuilla, paikallislehtien ilmoituksissa, paikallisradion tiedotteissa ja paria päivää ennen tai samana päivänä paikallislehtien ”menovinkeissä”. Kutsua kuulemistilaisuuksiin välitettiin myös sähköpostilla. Sähköpostikutsun saivat kunnat ja muut organisaatiot, joiden sähköposti oli helposti saatavilla. Lisäksi sähköpostikutsu lähetettiin niille, jotka olivat kyselyä palauttaessa ilmoittaneet sähköpostiosoitteensa. Sähköpostikutsua välitettiin myös alueellisesti eteenpäin. Kuulemistilaisuudet pidettiin iltatilaisuuksina 18.12.2004–28.2.2005. Kuulemistilaisuuksien kulku sekä niissä esitetyt kysymykset on esitetty liitteessä 5. Kuulemistilaisuudet nauhoitettiin, ja puheenvuorot kirjoitettiin jälkikäteen puhtaaksi. Kuulemistilaisuuksista kerättiin mahdollisimman laajasti tulososion aihepiirejä koskevia kommentteja.

4. Tulokset

Tulososion alussa on esitelty halli- ja norppakyselyiden vastausaktiivisuus sekä kuulemistilaisuuksien osallistumisaktiivisuus. Varsinaiset tulokset on esitetty hallin ja norpan osalta erikseen. Kutakin lajia koskevien tuloksien alussa on esitelty lajin kohdalla käytetty aluejako ja eri vastaajatahojen osuudet. Alueellisella tasolla on tarkasteltu sekä eri alueiden että eri tahojen mielipiteitä. Kansallisen tason vastausten tarkastelussa ei ole käytetty minkäänlaista jaottelua. Tuloksissa esitetyt eri tahojen mielipiteet kuvaavat siis vain alueellista tasoa. Lisäksi on huomioitava, että tuloksissa esitetyt näkökulmat, toiveet ja ehdotukset eivät välttämättä kuvaa koko tahon tai tason kantaa. Tulosten tarkoituksena on esittää mahdollisimman laajasti rannikolla ja kansallisella tasolla esiin tulleita näkökulmia, toiveita ja ehdotuksia.

Tulokset on jaettu kolmeen teemaan:

- 1) Käsitys hylkeestä
- 2) Hylje – ihminen -suhde
- 3) Kannan hallinnointi ja hoitotoimenpiteet.

4.1. Vastausaktiivisuus

Kirjallisen kyselyn saaneiden vastausaktiivisuus oli suhteellisen alhainen. Alueellisella tasolla vain noin kolmasosa vastasi kyselyyn, ja kansallisella tasolla vastausaktiivisuus oli hieman suurempi. Vastausaktiivisuus vaihteli 13–43 prosentin välillä (taulukko 2). Suhteellisesti eniten molempia lajeja koskevia vastauksia tuli Kymen ja Lapin riistanhoitopiirien alueilta ja vähiten Pohjanmaan riistanhoitopiiristä. Lisäksi Oulun riistanhoitopiirin tahot olivat vastanneet aktiivisesti norppakyselyyn.

Osa vastaajista oli jättänyt kaavakkeen tyhjäksi tai täyttänyt sen vain osittain. Erityisesti Satakunnan alueelta palautettiin tyhjiä kaavakkeita. Pääosa tyhjäksi jätetyistä kaavakkeista oli norppakyselyitä. Syyksi jättää kaavake tyhjäksi ilmoitettiin pääasiassa tietämättömyys alueellisesta norppatilanteesta. Myös kansallisella tasolla muutama vastaaja (4/19) jätti norppakaavakkeen tyhjäksi toden, että heillä ei ole tietoa norppasta. Tyhjäksi jätetyt kaavakkeet eivät ole mukana tuloksissa.

Taulukko 2. Vastausaktiivisuus norppa- ja hallikyselyihin eri riistanhoitopiireissä ja kansallisella tasolla.

Riistanhoitopiiri	Lähetetyt	Norppa	%	Halli	%
Kymi	19	8	42	8	42
Lappi	39	15	38	15	38
Oulu	44	19	43	13	30
Pohjanmaa	24	3	13	4	17
Ruotsinkielisen Pohjanmaa	41	15	37	13	32
Satakunta	77	18	23	26	34
Uusimaa	50	16	32	19	38
Varsinais-Suomi	74	19	26	20	27
Ahvenanmaa	25	8	32	7	28
Yhteensä	393	121	31	125	32
Kansallinen taso	50	19	38	21	42

Aktiivisimpia vastaajia olivat kalastus- ja metsästystahot sekä ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelutahot. Passiivisimpia vastaajia olivat puolestaan matkailutahot, 4H-piirit, vesiensuojeluyhdistykset, merenkulkulaitokset, maaseutukeskukset sekä kunnat ja maakuntaliitot. Esimerkiksi kunnista tuli vain 13 vastausta 77 lähetettyyn kyselyyn. On siis huomioitava, että erityisesti alueellisia vastauksia hallitsevat voimakkaasti kalastus- ja metsästystahojen mielipiteet. Tekstissä on kuitenkin pyritty tuomaan esiin eri tahojen kannat, jotka saattoivat poiketa hyvinkin jyrkästi alueen yleismielipiteestä.

Avoimiin kuulemistilaisuuksiin osallistui nimilistojen mukaan kaikkiaan 439 henkilöä. Käytettyjen puheenvuorojen määrä oli 640 (taulukko 3), mutta osa niistä oli samojen henkilöiden pitämiä. Kuulemistilaisuuksien yleismielipidettä sekä yksittäisiä puheenvuoroja on esitelty kunkin teeman alla tuloksien yhteydessä.

Taulukko 3. Kuulemistilaisuuksien osanottajien ja käytettyjen puheenvuorojen määrä.

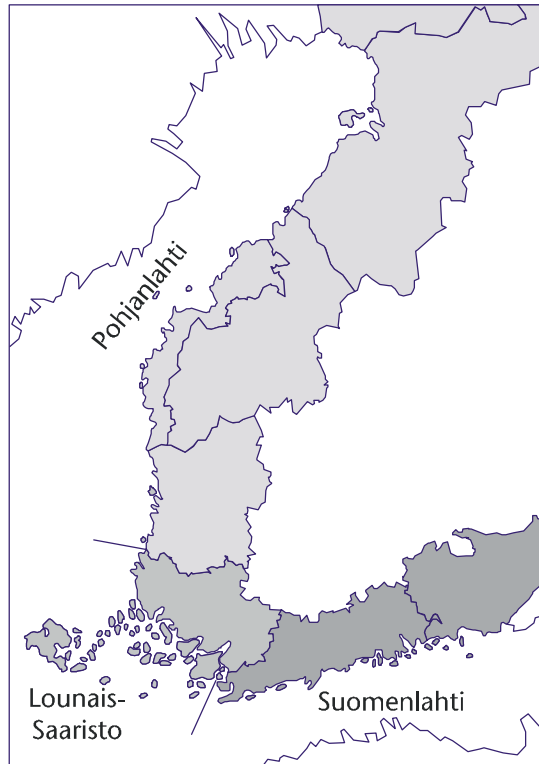
Riistanhoitopiiri	Paikka	Osallistujat	Puheenvuorot
Ruotsinkielinen pohjanmaa	Vaasa	44	33
Kymi	Karhula	60	101
Lappi	Tornio	49	62
Oulu	Kalajoki	47	40
Pohjanmaa	Himanka	42	39
Satakunta	Pori	29	41
Uusimaa	Porvoo	37	59
Uusimaa	Inkoo	26	20
Varsinais-Suomi	Parainen	37	53
Varsinais-Suomi	Mynämäki	48	53
Ahvenanmaa	Maarianhamina	20	139
Yhteensä		439	640

4.2. Halliaineiston aluejako ja vastaajatahot

Alueelliset sidosryhmävastaukset ja kuulemistilaisuudet esitetään harmaahylkeestä kolmen pääalueen osalta (kuva 2). Aluejako pohjautuu alueellisen hallikannan kokoon ja levinneisyyteen, sillä kannan koon katsotaan vaikuttavan ihmisten käsityksiin ja asenteisiin eläimiä kohtaan (Williams ym. 2002).

Tuloksissa käytetty aluejako hallin osalta on seuraava:

- 1) Pohjanlahti (Lapin, Oulun, Pohjanmaan, Ruotsinkielisen Pohjanmaan ja Satakunnan riistanhoitopiirit)
- 2) Lounaissaaristo (Varsinais-Suomen riistanhoitopiiri ja Ahvenanmaa)
- 3) Suomenlahti (Uudenmaan ja Kymen riistanhoitopiirit)

Kuva 2. Riistanhoitopiirien ja hallikannan alueellisen esiintymisen kolmijako: Pohjanlahti, Lounaissaaristo ja Suomenlahti. Aluejako on tehty kuulemistilaisuuksien ja kirjallisten vastausten esittelyä varten. Mukana ovat ne riistanhoitopiirien kunnat, jotka sijaitsevat rannikolla ja ne riistanhoitoyhdistykset, joilla on metsästysaluetta rannikolla.

Kaikilta alueilta valtaosa vastauksista tuli kalastus- ja metsästystahoilta (taulukko 4). Kansallisella tasolla vastaukset painottuivat kalastus- ja metsästystahojen lisäksi myös luonnonsuojelutahoille. Tuloksissa kansallisen tason vastauksia ei ole kuitenkaan käsitelty tahoittain.

Taulukko 4. Vastausten jakautuminen eri tahojen kesken alueellisilla sekä kansallisella tasolla (kpl).

	Pohjanlahti	Lounaissaaristo	Suomenlahti	Kansallinen
Kunnat ja maakuntaliitot	9	2	2	2
Kalastustahot	31	12	13	5
Metsästystahot	22	12	13	3
Järjestys- ja puolustusviranomaiset	5	2	0	1
Ympäristöviranomaiset	4	2	2	1
Luonnonsuojelutahot	3	1	1	6
Muut	4	1	0	1
Yhteensä	78	32	31	19

4.3. Käsitys harmaaahylkeestä

4.3.1. Harmaaahyljetilanne

Valtaosa kaikista vastaajista piti harmaaahyljekantaa runsastuneena. Jyrkimmin kasva- neeseen kantaan suhtautuivat kalastus- ja metsästystahot sekä Pohjanlahden kunnat ja maakuntaliitot, jotka pitivät tilannetta jopa katastrofaalisena. Maltillisimmin suhtau- tuivat puolestaan ympäristöviranomaiset, luonnonsuojelutahot ja osa kansallisista ta- hoista. He pitivät kantaa kasvavana, hyvänä tai kohtalaisena alueesta riippuen. Kansal- linen taso suhtautui keskimäärin suopeammin hallitilanteeseen kuin alueelliset tasot.

Kalastus- ja metsästystahot pitivät harmaaahyljekantaa kaikilla alueilla hyvin tai jopa huolestuttavan runsaana. Hallien aiheuttamaa haittaa kalastukselle pidettiin mittavana tai jopa sietämättömänä. Pelko ammattikalastuksen loppumisesta oli vahvasti läsnä ka- lastustahoilla; runsastuneen hallikannan kerrottiin aiheuttavan vahinkoa sekä rysäka- lastukselle että verkkokalastukselle, joista viimeksi mainittu koettiin paikoin mahdot- tomaksi. Lisäksi hallien katsottiin kesyyntyneen viime vuosien aikana. Suomenlahden ja Pohjanlahden kalastustahoilta kerrottiin kalastajien näkevän halleja usein, vaikkei tavallinen veneilijä näkisi kuin hylkeen tai kaksi vuodessa.

Ympäristöviranomaiset kertoivat Pohjanlahdella hallien määrän vaihtelevan vuoden- ajoittain. Keväällä ja kesällä niitä nähtiin laumoittain luodoilla loikoilemassa, kun taas talvella niiden arveltiin muuttavan etelämmäs talvehtimaan. Ympäristöviranomaiset pitivät Selkämeren hallitilannetta kohtalaisena ja Turun saaristossa hyvänä. Ympäris- töviranomaiset, luonnonsuojelutahot ja osa kansallista tahoista piti Suomenlahden hal- likantaa ja sen kasvua vähäisenä. Suomenlahden luonnonsuojelutahot katsoivat, että Uudenmaan ja Kymen alueen hallikanta ei ole riittävän suuri metsästettäväksi.

Pohjanlahti:

”Se on jo hallitsematon tilanne, että ei ole enää semmoisia pyyntimiehiä, jotka sen saisi sopivasti kuriin että jollekin tietylle tasolle.”

(Tornio)

”Isompi ongelma on varmaan, että ne suotuisat kutualueet, ne ovat aika harvassa täällä Perämerellä. Ja kun tulee halli-/norppalauma, niin se hajottaa kutuaikana par- vet, ja ne kutevat huonoihin paikkoihin. Sitä kautta kalakannat heikkenee.”

(Tornio)

”Kuinka valtavat on nämä tuhot mitä on nähty viime syksyn aikana sekä rysä- että verkkopyynnissä. Kuka maksaa nämä vahingot? Vaikka näin hyvä alustus olikin, niin ei nämä hyvät puheet auta mitään. Johonkin tässä on lähettävä.”

(Kalajoki)

Lounaissaaristo:

”Olen ollut mukana jo 50-luvulla, kun hylkeistä sai rahaa. Olimme ulkona merellä ja metsästimme hylkeitä. Silloin harmaaahylkeitä oli vain siellä ulkona. Luultavasti nyt on niin paljon hylkeitä, että niillä ei ole tilaa siellä ulkona ilman että tulevat tänne si- säsaaristoon. Se on epätavallista käytöstä tuollaiselta lajilta.”

(Parainen)

”Halli tulee tänne kaupungin rantaan, tuossa kölli viisi kappaletta kevätkesällä luo- doilla. Luonnotonta, sairasta.”

(Parainen)

”Ainakin hallitilanne... norppia en ole nähnyt, mutta halleja olen nähnyt merellä, se tilanne on aivan mahdoton kalastajien näkökulmasta. Joskus alussa näytettiin, että vuosisadan alussa olisi ollut yli 90 000 halleja ja norppa päälle, ja samaan aikaan kalastettu siikaa rysällä sillä paljon huonommilla vehkeillä kuin tänä päivänä. Silloin on onnistunut ja tänä päivänä ei oikein onnist; kyllä se tilanne aivan mahdoton on.”
(Mynämäki)

”Ensimmäisen vaellus on helmikuussa ja se alkaa kun ei ole enää jäätä pohjoisella Itämerellä. Silloin tulivat suuret urokset ensin, niillä oli 80-100 kg rasvaa ympärillään. Sitten tulivat toukokuussa etelästä nuoret hylkeet. Ne olivat lihavia ja niillä oli huono karva vatsan puolella. Mutta sitten tuli suuri joukko pohjoisesta, juhannusviikolla. Silloin menivät kaikki metsälle, kun jää oli loppunut Selkämereltä, ja hylkeet, jotka olivat olleet siellä, vaelsivat takaisin kesäalueilleen Itämerelle. Siltä vaellukselta ammuttiin paljon.
(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Siinä on semmoinen helvetin iso kymmenen vuotta. Se tuli aivan sinne kaislikkoon ja jokeen.”
(Porvoo)

”Nähtiin viikon sisään Tammion itäpuolella toistasataa hallia.”
(Karhula)

”Hallikanta tekee erittäin suurta vahinkoa kalankasvatukselle. Se on joka kevät ja syksy, ja pitemmäksi tulee se aika, jolloin se tekee vahinkoja, sama kuin kalastukselle, jos se tätä vauhtia lisääntyy niin loppuu kalastus ja kalankasvatus, jos ei saada tehokkaampia keinoja niiden hävittämiseen.”
(Karhula)

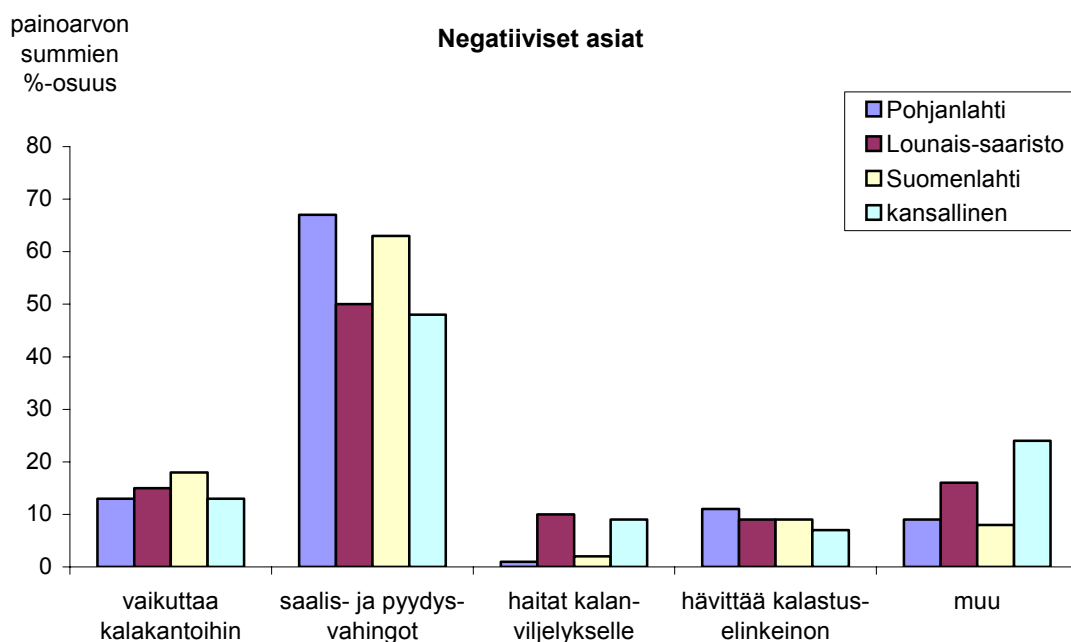
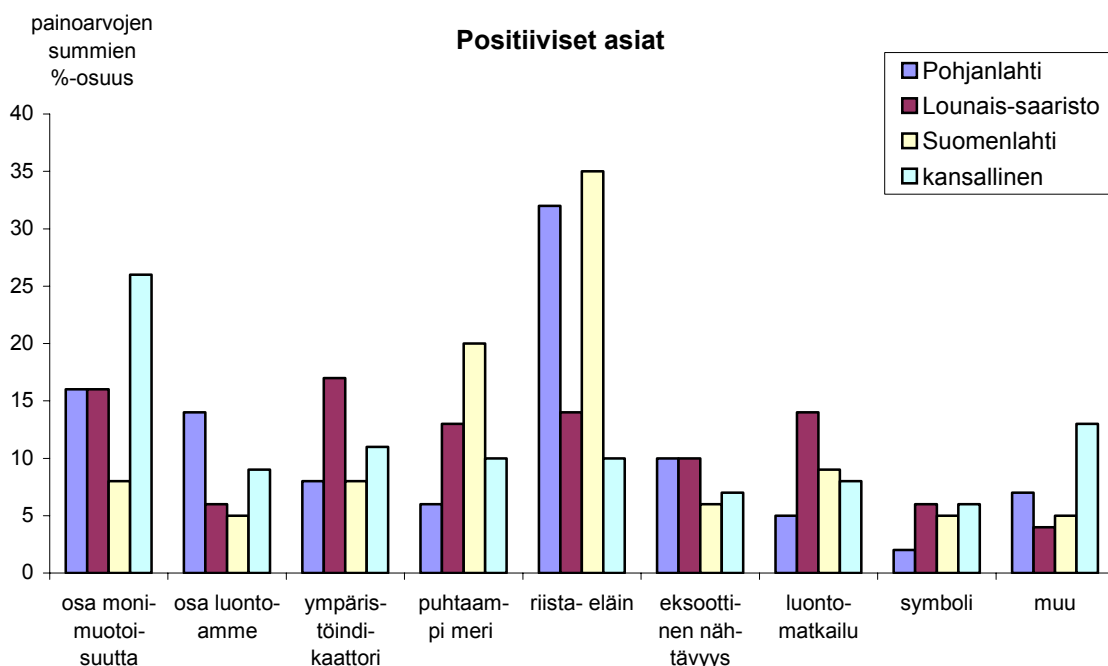
4.3.2. Halliin liittyvät positiiviset ja negatiiviset näkökulmat

Vastaajilla oli mahdollisuus määritellä omasta mielestään kolme positiivista ja kolme negatiivista näkökulmaa hallikantaan ja sen hoitoon liittyen. Lisäksi he saivat antaa kullekin näkökulmalleen painoarvon asteikolla 1-5. Vastaukset luokiteltiin tärkeimmiksi nousseiden näkökulmien mukaan. Myönteisten vastausten osalta syntyi kymmenen ja kielteisten vastausten osalta kuusi eri luokkaa. Positiivisiksi ja negatiivisiksi luokiteltujen asioiden painoarvot laskettiin. Näin saatu luokkien painoarvojen summa jaettiin painoarvojen kokonaissummalla.

Harmaahylkeen positiivisina puolina nähtiin lähinnä sen roolit riistaeläimenä, osana biologista monimuotoisuutta ja ympäristön tilan tai puhdistuneen meriympäristön indikaattorina (kuva 3). Näkökulmat vaihtelivat kuitenkin eri alueiden välillä. Pohjanlahdella halli nousi esille riistaeläimenä, Suomenlahdella riistaeläimenä ja puhdistuneen Itämeren indikaattorina. Lounaissaaristossa puolestaan eri näkökulmat saivat taiseemmin kannatusta. Hallia pidettiin niin ympäristön tilan ja puhdistuneen meriympäristön indikaattorina, osana biologista monimuotoisuutta, luontomatkailun kohteena kuin riistaeläimenä. Kansallisella tasolla halli osana biologista monimuotoisuutta sai suhteellisesti eniten kannatusta. Lisäksi hallia pidettiin eksoottisena nähtävyytenä, symbolisesti tärkeänä lajina, jonka havaitseminen tuottaa iloa.

Useat tahot näkivät hallin osana luonnon monimuotoisuutta, kun taas riistaeläimen ominaisuutta korostivat lähinnä metsästys- ja kalastustahot. Hallin rooli ympäristön tilan indikaattorina sai puolestaan kannatusta luonnonsuojelu- ja kalastustahoilta. Alkuperäinen laji, joka on säilynyt luonnossamme, oli lähinnä järjestys- ja puolustusviranomaisten, kuntien ja maakuntaliittojen ja luonnonsuojelutahojen näkökulma. Luonto-

matkailun mahdollisuutta painottivat puolestaan ympäristöviranomaiset. Toisaalta osa kalastustahojen edustajista katsoi, ettei hallissa ole mitään positiivista.

Kuva 3. Positiiviset ja negatiiviset halliin liittyvät näkökulmat. Positiivisiksi ja negatiivisiksi luokiteltujen asioiden painoarvot on laskettu yhteen ja niitä on tarkasteltu prosentuaalisesti.

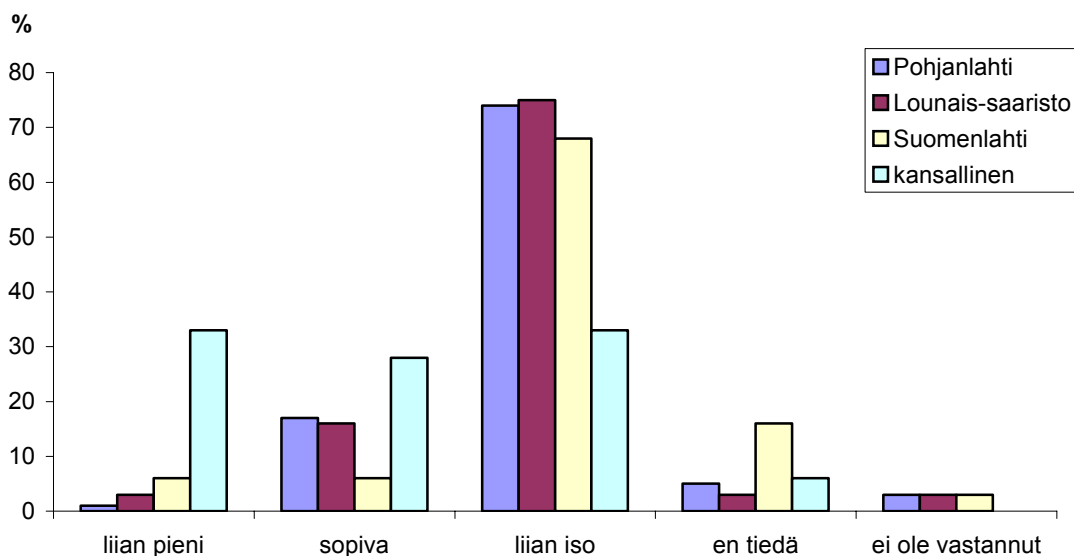
Kaikki vastaajatahot olivat yksimielisiä siitä, että hallin negatiivisin puoli on sen aiheuttamat kalastus- ja kalanpyydysvahingot (kuva 3). Myös hallien oletetut vaikutuk-

set kalakantoihin (kalojen ajaminen ulos merelle, kalojen kudun häirintä, kalojen määrän vähentäminen syömällä) nähtiin haitaksi kullakin alueella ja taholla lukuun ottamatta ympäristöviranomaisia. Erityisesti kalastustahojen keskuudesta nousi esiin mielipide, että halli tuhoaa kalastuselinkeinoon. Hallin muina negatiivisina puolina nähtiin, että se on ylisuojeltu ja peloton, ja karkottaa saariston väestöä ja vähentää kotimaisen kalan osuutta markkinoilla. Toisaalta hallikonfliktin nähtiin heikentävän kuvaa luonnonsuojelusta ja pilaavan hallin imagon. Muina negatiivisina asioina nähtiin metsästyslupien vähyys, korvausten mitättömyys ja hallin rooli kalastajien ongelmien syntyppäkkina.

4.3.3. Hallikannan koko ja harmaaahylkeen rooli

Valtaosa alueellisista tahoista piti hallikantaa liian suurena (kuva 4). Pohjanlahdella ja Lounaissaaristossa loput vastaajista piti kantaa lähinnä sopivana, kun taas Suomenlahdella muut vastaajat olivat enimmäkseen epävarmoja mielipiteestään. Kansallisen tason mielipiteet jakautuivat tasaisesti liian ison, liian pienen ja sopivan kannan puolesta.

Harmaaahyljekannan katsoivat liian suureksi lähes kaikki kalastustahot ja suurin osa metsästystahoista, kunnista ja järjestys- ja puolustusviranomaisista. Sopivana tai liian pienenä kantaa puolestaan pitivät ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelijat. Myös lähes puolet järjestys- ja puolustusviranomaisista katsoi kannan olevan sopiva.

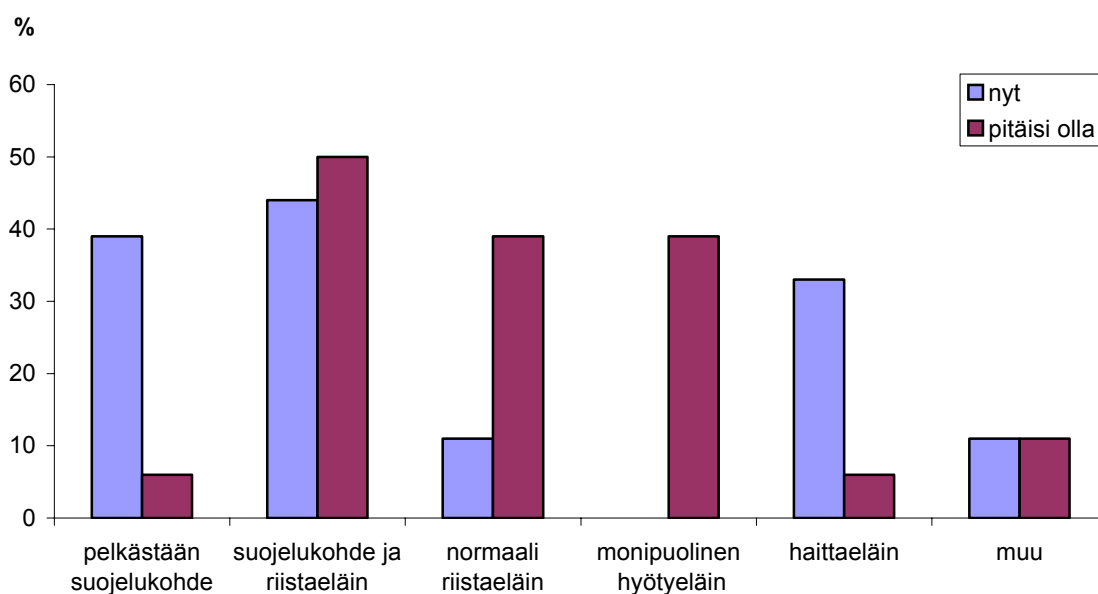

Kuva 4. Mielipiteet harmaaahyljekannan koosta (%).

Halli nähtiin alueellisella tasolla lähinnä haittaeläimenä, mutta myös normaalina riistaeläimenä tai samanaikaisesti sekä suojelukohteena että riistaeläimenä. Lounaissaaristossa hallia pidettiin enemmän riistaeläimenä kuin Pohjanlahdella ja Suomenlahdella. Hallia haittaeläimenä pitivät lähinnä kalastus- ja metsästystahot sekä kunnat ja maakuntaliitot. Useat eri tahot näkivät hallin sekä suojelukohteena että riistaeläimenä. Normaalina riistaeläimenä hallia pidettiin lähinnä metsästys- ja kalastustahoilla. Lisäksi pieni osa vastaajista, lähinnä kalastus- ja metsästystahojen, piti hallia pelkästään suojelukohteena tai monipuolisena riistaeläimenä. Osa kalastus- ja metsästystahojen

vastaajista oli valinnut kaksi vaihtoehtoa hallin rooliksi. Niissä halli oli kuvattu haittaeläimeksi ja sen lisäksi joko normaaliksi riistaeläimeksi tai suojelukohteeksi ja riistaeläimeksi.

Kansallisella tasolla kysyttiin sekä harmaahylkeen nykyistä roolia että sitä, mikä roolin tulisi tulevaisuudessa olla. Tällä hetkellä halli nähtiin joko suojelukohteena ja riistaeläimenä, pelkästään suojelukohteena tai haittaeläimenä (kuva 5). Vain pieni osa katsoi hallin olevan nykyään normaali riistaeläin. Tulevaisuudessa hallin jyrkästä luokittelusta haluttiin päästä eroon. Valtaosa toivoi hallin roolin kääntyvän joko normaalin riistaeläimen tai monipuolisen hyötyeläimen suuntaan tai että halli voitaisiin nähdä yhtäaikaaisesti sekä suojeltuna että riistaeläimenä.

Kuva 5. Kansallisen tason näkemykset hallin nykyisestä roolista ja siitä, mikä sen tulisi olla (%).

4.3.4. Halli ja suotuisan suojelun taso

Vastaajia pyydettiin määrittämään keinoja, joilla harmaahylkeen suotuisa suojelutaso voitaisiin saavuttaa ja säilyttää. Kysymyksessä mainittiin suotuisan suojelun tason tarkoittavan sitä, että laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen elinalue supistu.

Harmaahylkeen suotuisan suojelun tason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi ehdotettiin lähinnä luvanvaraista tai vapaata metsästystä, jatkuvaa ja tarkkaa kannan seuranta, suojelualueita sekä Itämeren hoitoa ja puhdistamista ympäristömyrkyistä. Monet kalastustahojen vastaajat katsoivat, että suotuisa suojelutaso on saavutettu jo aikoja sitten. Heiltä tulikin useita ehdotuksia vapaan metsästyksen puolesta. Metsästystahoilta, kunnilta ja maakuntaliitoilta, järjestys- ja puolustusviranomaisilta sekä ympäristöviranomaisilta tuli puolestaan ehdotuksia säädellystä metsästyksestä. Suhtautuminen oli maltillisempaa Suomenlahdella ja Lounaisaarisissa kuin Pohjanlahdella. Metsästyksen tarkkaa valvontaa korostivat Pohjanlahden järjestys- ja puolustus- sekä ympäristöviranomaiset. Kannan seurannan tärkeydestä tuli mainintoja erityisesti Pohjanlahdelta.

Ympäristömyrkkujen vähentämistä ja suojelualueita ehdotti taas niin osa ympäristöviranomaisista ja luonnonsuojelutahoista kuin osa Pohjanlahden kalastus- ja metsästystahoistakin. Suojelualueet saivat kannatusta ympäristöviranomaisilta ja luonnonsuojelijoilta sekä Lounaissaariston ja Suomenlahden kunnilta ja maakuntaliitoilta. Kansallisilta tahoilta nousi edellä mainittujen ehdotuksien lisäksi näkemys, että eri tahojen tulisi pyrkiä yhteistyöhön ja yhteisymmärrykseen. Osa kansallisen tason vastaajista katsoi tärkeäksi myös kattavan suojeluverkoston, salametsästyksen vähentämisen sekä huolehtimisen syntyvyyden, kuolleisuuden ja vaellusten välisen tasapainosta. He näkivät myös, että kannan tulisi elpyä varsinkin Suomenlahdella ja levitä myös eteläiselle Itämerelle.

4.4. Halli – ihminen

4.4.1. Ristiriidat ja yhteiselo

Alueellisista tahoista valtaosa näki halliin liittyviä ristiriitoja paikallisella, kansallisella tai kansainvälisellä tasolla tai muualta tulevien suojelijoiden ja paikallisten välillä. Valtaosa vastaajista katsoi suurimpien ristiriitojen liittyvän hallikantojen kokoon ja erimielisyyksien keskittyvän kalatalouselinkeinon tai metsästyksen ja luonnonsuojelun tai luonnon virkistyskäytön välille. *'Kalastajat näkevät harmaahylkeen haitat, kun taas vesilläliikkujat ja mökkiläiset kokevat hallin elämykselliseksi virkistysarvoksi'*, kommentoivat Pohjanlahden kalastustahot ja Lounaissaariston ympäristöviranomaiset. Pohjanlahden ja Suomenlahden kalastustahoilla todettiin myös, etteivät suojeluväki ja mökkiläiset ymmärrä, kuinka suuresta ansiomenetyksestä monen kalastajan kohdalla on kysymys. Pohjanlahden metsästystahoilta nousi esiin metsästyksen ja suojelun välinen ristiriitaisuus. Metsästyksessä kevätjäiltä nähtiin huonoina puolina sen vaikeus ja turkin huono laatu. Avoveden aikaista pyyntiä ei suosittu, sillä avoveteen ammuttaessa tulee paljon sokeita ja pohjaan painuneita raatoja. Mahdollisuutta pyytää saarilta tai luodoilta ei juuri nähty. Pohjanlahden kalastustahoilla osa puolestaan katsoi ristiriitaiseksi yhtäaikaiset kalanistutukset ja pyrkimyksen nostaa hallien lukumäärää. Lounaissaariston kalastustahojen kesken harmaahylkeen roolissa nähtiin ristiriitaisuutta; halli koettiin niin kilpailijaksi kuin keinoksi harjoittaa turismia.

Ristiriitojen taustalla osa ympäristöviranomaista ja luonnonsuojelutahoista näki kalastusvahinkojen korvausten puutteen kun taas kalastus- ja metsästystahoilta tuli esiin hylkeen vahva arvo luonnonsuojelussa. Suomenlahden kalastustahot puolestaan uskoivat heikon tiedottamisen hyljevahingoista luovan ristiriitoja, ja alueen ympäristöviranomaiset puolestaan näkivät hallin ristiriitaisena eläimenä etelän ja pohjoisen Itämeren kesken, sillä halli on paljolti kadonnut Etelä-Itämereltä.

Vain pieni osa lähinnä kalastus- ja metsästystahojen edustajista ei nähnyt halliin liittyvän ristiriitaisuutta. Pohjanlahdella kerrottiin kalastajien kannattavan yksimielisesti vapaata metsästystä ja paikallisten asukkaidenkin olevan yhtä mieltä hallikannan vähentämisestä ja metsästäminen sallimisesta talvisaikaan, jolloin osumatarkkuus olisi parempi ja saaliin talteenotto helpompaa.

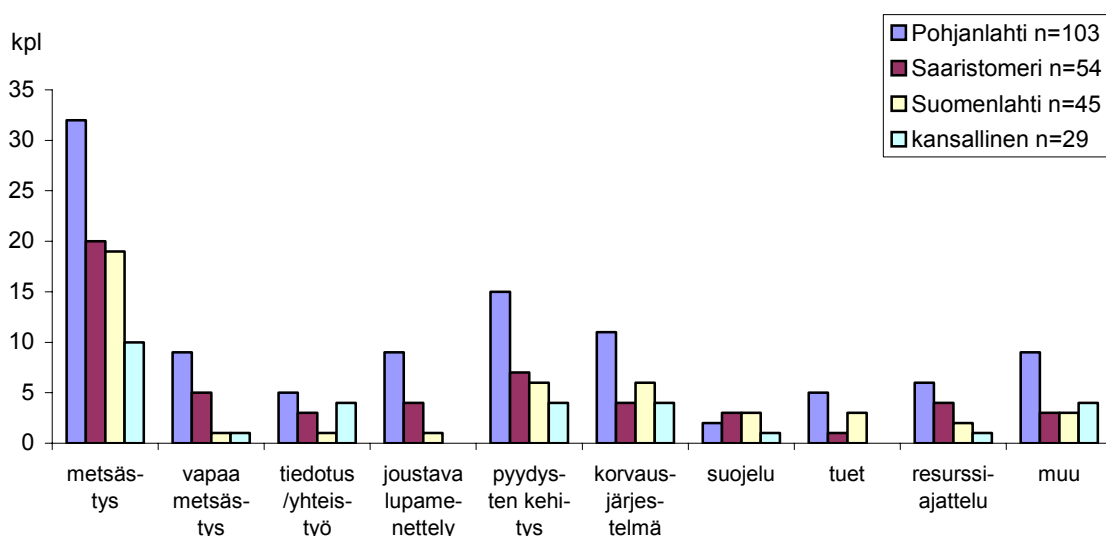
Pohjanlahti:

"Tässähän on sillä tavalla ristiriitainen, kohta huvittava ja järkyttävä tilanne, että sama valtio edellyttää kalastuselinkeinojen tukemista, vahinkojen vähentämistä, ja selaista luonnonsuojelua, joka estää sitten kalastusvahinkojen vähentämisen ja hylkeiden vähentämisen."

(Tornio)

”Valtiovalta satsaa tähän lohen ja siian istutuksiin niin että kalastuskunnat, kalastuseurat, kaikki osallistuu istutuksiin. Mitä järkeä tässä on? Tämä kanta on niin suureksi kasvanu, että ne popsii sitten nämäkin kalat, siinä mennään yhtä ympyrää.”
(Kalajoki)

Harmaahylkeen ja ihmisen yhteiselon parantamisessa arveltiin metsästyksellä, pyydysten kehittämisellä sekä korvausjärjestelmällä olevan eniten merkitystä (kuva 6). Metsästyksen kannattajista valtaosa oli kalastus- ja metsästystahojen edustajia, mutta myös kunnilta ja maakuntaliitoilta sekä järjestys- ja puolustusviranomaisilta tuli kannatusta. Pyydysten kehittelyä ja korvausjärjestelmää ehdottivat puolestaan lähes kaikki tahot. Myös vapaa metsästyks ja joustava lupamenettely nähtiin yhteiselon mahdollisuuksina; ehdotusten taustalla olivat lähinnä kalastus- ja metsästystahot. Lisäksi pientä kannatusta eri tahoilta saivat resurssiajattelu, tiedottaminen ja yhteistyö, suojele ja tukien maksu pyydysten uusimiseksi.

Kuva 6. Harmaahylkeen ja ihmisen yhteiselon kehittäminen (kpl). n = ehdotuksien lukumäärä kullakin alueella.

Pohjanlahti:

”Uskon itse asiassa, että hallin ja ihmisen yhteiselo voisi onnistua. Mutta ei satoja tuhansia vaan selvä kanta, joka kestää hyödyntämisen. Ja että ihmiset voisivat saada siitä toimeentulonsa. Ja mitä tulee viranomaisiin, heidän pitäisi voida maksaa tuet, jotka he lupasivat – vuonna 97. Olemme saaneet vain 26 % luvatuista tuista.”
(Vaasa)

”Sanotaan aina, että kalastajat valehtelee. Tämä on tämmöinen yhteistyökynnys kalastajille. Ei siinä ole semmoista mielenkiintoa heidän kanssaan, kun kalastaja leimataan epäluotettavaksi.”
(Tornio)

”Merenkurkkuun täytys laittaa semmoset verkot vaan että tänne ei pääsis ollenkaan hylkeitä tulemaan. Ne mitä on niin ne saatat hävittää pois vapaasti. Vapaudutaan hyljesoasta.”
(Tornio)

”Jos sieltä semmonen loukku kehitetään, jolla pystyy hylkeitä elävänä pyytämään, niin veis sitten sinne missä niitä tarvitaan elävinä. Ei muuta kun siirtohommiin. Niin ne tekee karhuille ja susillekin.”

(Tornio)

”Ja voin sen sanoa, että myös nämä tutkimustulokset, niin kyllä se into laittaa teille ja TE-keskuksille lohi-, hylje- ja kaikkia muita tiedonantoja, niin kyllä se lopahtaa...Ette oo saanu todellista tietoa. Minkään pyyntimuodon osalta ei oo tullu muutaman vuoteen sitä todellista tilannetta mikä on täällä. Toivottomuus on sitä luokkaa, ettei näitä vahinkoja edes kirjata.”

(Kalajoki)

Lounaissaaristo:

”Kuulutan sen perään että mitä pitäisi tehdä jotta saataisiin yhteisymmärrystä hylkeiden ja kalastajien välille: kalastuksen ja kalastuselinkeinojen suojelu. Se on vain, että annetaan lupa kalastajille. He kärsivät ja maksavat kaikesta tästä, kalastajat ja kalanviljelijät. Ammutaan ne kaikki. Lyijy on ainoa, mitä ne ymmärtävät.”

(Parainen)

”Tällä hetkellä yhteiskunta haluaa, että Itämeressä on hylkeitä. Näkisin että yhteiselo on varmasti auttaa, jos yhteiskunta pystyisi myös osallistumaan suojelun kustannuksiin. Tällä hetkellä kustannukset kalatalouden elinkeinoille, ja sitä kautta kalastajat kokee, että he maksavat sen hylkeen suojelun.”

(Mynämäki)

Suomenlahti:

” Suomenlahdella liikkuu joka kesä tuhansia ja tuhansia veneilijöitä, purjehtijoita. Tunnen heitä, ja harva heistä on kuitenkaan nähnyt hyljettä. Elikkä siinä mielessä hyljekanta voi olla paljon voimakkaampi, että ihmiset saisivat elämyksiä. Se on tärkeä arvo. Mitä minä sanon minun pojalleni, joka on pieni, jos menee vapaaseen metsästyksen ja ammutaan hyljekantaa hyvin vähiin. Minusta tästä pitäisi löytää tie ja sillä tavalla korvauksia. Valtion tuki isompi hyljevarmoille pyydyksille niin uskon, että kalastajan ja tavalliset luonnonharrastajat suomalaiset hylkeet voivat elää yhdessä.”

(Porvoo)

”Mullakin nyt siellä niitä rysissä on ollu. Oisko nyt ollu tai toinen minkä sit ilmoitin RKTLlle. Ja hurjat ohjeet sain sieltä. Puol päivää ensiksin hinasin sitä raatoa omaan rantaan sieltä. Ja ohje oli että tuo se Klamilan kalasatamaan. Vein sen sinne. 2 miestä tuli nylkemään sen. Veivät parhaat. Nahkan tietenkin. Suolet otti siitä ja muuta tietenkin. Ja kehuivat, että siitä tulee hyvä korvaus. Päivän keikka ja 28 euroa. En varmaa lähe enää sellasta tekemään.

(Karhula)

4.4.2. Hylkeidensuojelualueet

Hylkeidensuojelualueita on nykyisin Manner-Suomessa seitsemän ja Ahvenanmaalla yksi. Alueilla on merkitystä lähinnä harmaa-hylkeiden ja niiden elinympäristöjen suojelulle. Vastaajilta kysyttiin, tulisiko suojelualueiden säännöstöä, laajuutta tai lukumäärää kehittää nykyisestään. Suurin osa ympäristöviranomaisista ja luonnonsuojelutahoista katsoi, että suojelualueita tulisi lisätä tai laajentaa, kun taas kalastus- ja metsästystahot näkivät niiden määrän lähinnä liiallisena. Kuntien, maakuntaliittojen sekä järjestys- ja puolustusviranomaisten kanta jakaantui; osa suhtautui kielteisesti suojelualueisiin ja osa taas katsoi niitä olevan riittävästi. Myös kansallisella tasolla mielipide jakaantui, suojelualueet katsottiin joko sopiviksi, liian vähäisiksi tai liian runsaiksi.

Luonnonsuojelutahot olivat huolissaan nykyisten suojelualueiden riittämättömyydestä. Huolta aiheuttivat lähinnä poikimisalueet, joista haluttiin rauhoittaa ydinosat. Jäätilanteiden heikentyessä myös poikimisludoille sekä mahdollisille muille poikimisalueille toivottiin joko pysyvää tai tilapäistä rauhoitusta. Suojelualueiden avaamista metsästykselle pidettiin tarpeettomana, sillä WWF:n laskentojen mukaan suurin osan Manner-Suomen ja Ahvenanmaan halleista elää suojelualueiden ulkopuolella. Lisäksi suojelualueiden arveltiin vähentävät kalastusvahinkoja, sillä jos hallit voisivat olla rauhasa suojelualueilla, niin niiden ei tarvitsisi liikkua niin laajalti. Ympäristöviranomaiset ehdottivat, että suojelualueita voisi perustaa lisää esimerkiksi Suomenlahden, Kaakkois-Suomen, itäisen Suomenlahden kansallispuiston tai eteläisen Saaristomeren alueelle. Osa kansallisista tahoista katsoi, että hylkeidensuojelualueilla troolaukset, verkot ja katiskat tulisi kieltää sivusaalisongelman poistamiseksi. Lisäksi he katsoivat, että suojelualueiden pitäisi kattaa koko meriekosysteemin tarpeet eikä vain yksittäisen lajin suojelutarpeita, eikä niillä tulisi sallia laajamittaista kalastusta eikä lähistöllä laivaliikennettä, läjitystä, kalankasvatusta eikä soran tai muiden mineraalien hyödyntämistä.

Kalastus- ja metsästystahoilta tuli erilaisia kannanottoja hylkeidensuojelualueita vastaan. Hallin suojelu katsottiin suurelta osin täysin tarpeettomaksi ja ylimitoitetuksi eikä ymmärretty, miksi ei-uhanalaista lajia tulisi ylipäätään suojella. Suojelu nähtiin merkityksettömäksi kannan kasvun kannalta. Osa kansallisista tahoista puolestaan ei katsonut suojelualueita tarpeellisiksi edes hallin karvanvaihdon kannalta. Pohjanlahdella osa katsoi perinteiset hyljeluodot riittäviksi suojelualueiksi, mutta näki niidenkin haittaavan kalastusta. Perämeren alue koettiin hyvin vahvasti suojelluksi, koska siellä ovat Kruunien luonnonsuojelualue ja Perämeren kansallispuisto, joissa mm. hylkeiden häirintä ja metsästys on kielletty. Konkreettiseksi vaikutukseksi nähtiin ainoastaan se, että Perämeren kansallispuiston ulkopuolella sijaitseva viimeinen säännöllinen makailupaikka rauhoitettiin metsästykseltä. Tämän makailupaikan rauhoittamisen katsottiin toisaalta poistaneen viimeisen mahdollisuuden ampua vahinkohylkeitä avoveden aikaan. Vahinkoihin vedoten ehdotettiin, että metsästys tulisi sallia Perämeren kansallispuiston alueella. Merenkurkun alueella sijaitsevaan Snipan – Medelkallanin suojelualueeseen suhtauduttiin kielteisesti kalastus- ja metsästystahoilla, sillä Valassaarten luonnonsuojelualue on jo Merenkurkun alueella. Luonnonsuojelutahot puolestaan katsoivat Snipan – Medelkallanin suojelualueen olevan erittäin tärkeä harmaahylkeiden lepäilypaikka.

Pohjanlahden suojelualueille toivottiin metsästyslupia kevättalven ja syksyn aikaan. Myös Lounaissaariston alueella mahdollisuus harjoittaa kalastusta ja metsästystä suojelualueilla kriittisimpien aikojen ulkopuolella nähtiin toivottavaksi. Suojelualueille toivottiin myös liikkumisrajoitusten poistamista hyljeturismin helpottamiseksi sekä Pohjanlahdella että Lounaissaaristossa. Lisäksi Pohjanlahden järjestys- ja maanpuolustusviranomaiset ehdottivat, että jos suojelualueita lisätään, tulisi myös pyyntilupien määrää lisätä.

Pohjanlahti:

”Ei tarvita mitään suojelualueita tänään, se aika on ohi. Ei olisi ikinä pitänyt perustaa mitään suojelualueita.”

(Vaasa)

”On vain yksi vastaus: poistetaan ne mahdollisimman nopeasti.”

(Vaasa)

”Mun näkemyksen mukaan ne voisi poistaa, koska koko Itämeri on hyljereservaatti.”

(Pori)

”Nyt kun tuo hylkeidensuojelualue Möylyssä on, niin on sitäkin perustellumpaa vaatia metätystä siinä Perämeren kansallispuistossa.”

(Tornio)

”Jos MMM maksaa kalastajille korvaukset, niin ok lisätään suojelualueita.”
(Kalajoki)

Lounaissaaristo:

”Tässä on ollut ehdotuksia, että tulisi pienentää tai lähinnä sitä aluetta, jossa ei saa kalastaa eikä liikkua. Minusta se on pikku yksityisasia tässä. Ainakin kalastajan kannalta nämä paikat ovat kelvottomia, koska siinä suuri määrä hylkeitä ui jatkuvasti suojelualueiden lähiympäristössä ja ei kukaan järkevää pyydyksiä semmoiseen paikkaan pistä. Minusta se suojelualueiden verkosto on kohtalaisen hyvä. Siinä on nähtävä, että EU edellyttää, että on olemassa tällöinen verkosto suojelualueita.”
(Mynämäki)

”Suojelualueet ovat ihan ok. Mutta mikä niiden tavoite on? Miksi niitä on? Niin kauan kuin kanta ei ole uhattu eikä niitä yleisesti metsästetä, en näe mitään syytä miksi niitä on.”
(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Meidän täytyisi saada käyttää niitä metsästysalueina, jos kantaa tullaan vähentämään.”
(Porvoo)

”Luultiin ennen, että niille oli tarvetta silloin. Ei voida sanoa, että niille löytyy tarvetta nykyään. Silloin oli tarkoitus, että niitä kokeiltaisiin vähän aikaa ja sitten ne ehkä lopetettaisiin.”
(Porvoo)

”Suojelualueita pitäisi säilyttää. Ne kuitenkin on vain murto-osa osa Suomen vesialueista ja hylkeet ovat paljon muuallakin. Suojelualueita voidaan myös kehittää niin kuin tällöiseen turismiin, ja ihmiset voivat siellä liikkua ja nähdä niitä ja se on tärkeä arvo.”
(Porvoo)

”Ei missään tapauksessa suojelualueita Kymen riistanhoitopiirin alueelle, kun on entinen Neuvostoliitto tossa vieressä. Metsästetään siellä ollenkaan?”
(Karhula)

4.4.3. Hallivahinkojen torjunta ja korvaukset

Vastajia pyydettiin ehdottamaan keinoja ja säännösten muutoksia, joilla harmaahylkeen kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja voitaisiin vähentää. Sekä alueelliset että kansalliset tahot ehdottivat hallin aiheuttamien vahinkojen torjumiseksi pyyntivälineiden kehittämistä, lisäinvestointeja ja tutkimusta. Osa vastaajista oli myös metsästyksen tai vahinkohylkeiden poistamisen kannalla. Verkkopyynnin suojaus hyljevahingoilta nähtiin vaikeaksi, kun taas hylkeenkestävissä rysissä nähtiin mahdollisuuksina mm. vahvempien materiaalien käyttö. Kalankasvatuskasseja ehdotettiin puolestaan suojattavaksi verkoin, suoja-aidoin, hälyttimin tai pelottimin (äänisignaali). Kalastustahot uskoivat myös hallien pelokkuuden lisäämisen vähentävän niiden tekemiä vahinkoja. Hylkeiden tekemien vahinkojen ratkaisuun ehdotettiin haettavan mallia niin Ruotsista, Norjasta kuin Shetlannistakin.

Hallivahinkojen vähentämiseksi nähtiin mahdollisuutena myös säännösten kehitys niin korvausjärjestelmän kuin vapaamman metsästyksen osalta. Toisaalta kommentoitiin, etteivät hylkeet ja kalat lue säädöksiä. Korvausjärjestelmän kehitystä ehdotettiin useilta tahoilta, kun taas vapaampaa metsästystä puolsivat lähinnä kalastus- ja metsästysta-

hot. Osa kansallisista tahoista taas uskoivat kalastajien ongelmien ja kalakantojen heikon tilan syyn olevan meriluonnonvarojen hallinnoinnissa, josta yhteiskunnan tulisi kantaa vastuu. Konflikteja arveltiin vähentävän aluekeskeinen meriluonnonvarojen hallinnointi ja merisuojelualueiden verkosto, joka kattaisi kalakantojen elpymiselle tarkoitettut alueet, joilla ei saisi kalastaa. Suojelualueiden verkoston toimiessa kalastajille tulisi maksaa korvauksia vahingoista suojelualueiden ulkopuolella. Järjestelmän arveltiin lisäävän näin kalakantoja niin suojelualueiden sisä- kuin ulkopuolellakin ja takaavan riittävästi saalista niin kalastajille kuin hylkeille, vaikka kalastajien edellytettiin sopeutuvan tietynasteisiin vahinkoihin pitkällä aikavälillä.

Hyljevarmojen pyyntivälineiden kehittäminen ja käyttö katsottiin kuitenkin kalliiksi; maksajiksi ehdotettiin lähinnä valtiota ja EU:ta sekä myös TE-keskusta. Metsästystahoilta tuli ehdotus myös luonnonsuojelijoiden toimimisesta maksajana, ja osa ympäristöviranomaisista puolestaan katsoi, että kustannukset tulisi hoitaa joko yrittäjien (kalankasvatus) tai jaetusti valtion ja kalastuksesta/kalankasvatuksesta taloudellista hyötyä saavien kesken (viime kädessä kuluttajien).

Pohjanlahti:

”Paras olisi että 70–80 % menisi myyntiin eikä niin kuin nyt 20–30 %. 300–400 tuhatta vuodessa menee vahingoittuneisiin varusteisiin.”

(Vaasa)

”Toivotaan, että vahinkoja seurataan. Olemme yrittäneet tehdä erilaisia kalanpyydyksiä, mutta hylje löytää aina ratkaisun, kuinka saada kalat ulos pyydyksestä. Joka vuosi tuhoutuu valtavasti verkkoja.”

(Vaasa)

”Alueille, joilla on paljon hylkeitä, ei lähdetä kalastamaan, sillä tiedetään, että väliin tuhoaan. Hylkeet ovat usein hyvillä kala-alueilla.”

(Vaasa)

”On useita kalastajia, jotka vähät välittävät vahinkolistojen täyttämistä. Siinä kalastajat tekevät väärin. Meidän pitäisi täyttää listoja paremmin, jotta tulisi esiin, kuinka paljon hyljevahinkoja on. Jos tuotaisiin esiin kuinka paljon vahinkoa hylkeet tekevät, voisi ehkä tapahtua jotain. Olen ainakin lopettanut raportoimasta vahinkoja, koska mielestäni niissä ei ole mitään oikeudenmukaisuutta.”

(Vaasa)

”Meillä oli 100 kg painot siellä kulmassa, ja se puski niin lujaa, syö kalat ulkopuolelta, ajaa niitä kulmaan. Sitten kun se meni sisään, kalterit paukkuivat ja vaijerit poikki...Sai hukkuneena semmoisen hylkeen, onko se 18 cm se kalteri. Ja se painoi jotakin 170 kg. Se oli mennyt se kalterin läpi.”

(Pori)

Lounaissaaristo:

”Tässä kestävässä tilanteessa on se niin, että ne ovat kalastajia, jotka kustantavat tämän hylkeensuojelun täysin. Me olemme saaneet pienen korvauskierroksen, mutta ei sillä ole mitään merkitystä mitä tule tähän mittakaavaan.”

(Parainen)

”He tarvitsevat myös korvauksia, samanlaisia kuin esimerkiksi hirvivahingoista, samanlaisia korvauksia tarvitsemme myös vesillä kalastajille ja kalanviljelijöille. Se on niin, että nämä ihmiset, jotka elävät merestä ja joilla on hylkeitä ja vahinkoja, tarvitsevat myös korvauksia, riistakorvauksia merelle.”

(Parainen)

"Kalastajia on niin vähän ja niiden ääntä ei kuulla mihinkään, ministerin ei tarvitse ottaa meitä vakavasti. Siinä tarvittaisi eri tahojen yhteistyötä ja tällaista painostusta ministeriöön päin. Se kuulostaa kauhean huonolta selitykseltä, että EU kieltää Suomelta maksamisen, mutta Ruotsissa saa maksaa. Kyllä pitäisi pystyä ajamaan läpi laki."

(Mynämäki)

"Paljon tutkimuksia mitä hylkeet syö, ja jollain tavalla tuntuu siltä, että aika turha toimenpide. Luonnon eläin syö aina parasta, mitä se helpoimmin saa siis. Ei ne ole niin tyhmiä kuin ihmiset: menee etsimään jotakin kevyttä margariinia kaupasta. Kyllä ne ottavat parasta rasvasta ja mitä helposti saa. Jos niillä on mahdollisuus ottaa 10 kg lohen, kyllä ne takuu varmaa ottaa sen."

(Mynämäki)

"-92 alkoi tulla vahinkoja. -94 alettiin puhua enemmän vahingoista. Kirjoitin ylös tilastoja ensimmäiset vuodet, mutta loppujen lopuksi hylkeitä oli niin paljon, että lopetin papereiden täyttämisen."

(Maarianhamina)

Suomenlahti:

"2003 oli noin 40 000 lohta kadonnut pyydyksistä, keskipaino oli noin 5.0 kg, se tekee 200 000 kiloa pois lohisaaliista, ja pois kalastajien keskihinnasta, joka on noin 3 euroa kilolta. Siten on saalimenetys 600 000 euroa. Mutta sitten on lohia joita pyydetään loukuilla, täällä pitkin rannikkoa, niin ne ei mene tukkuihin ilman että kalastajat toimittavat ja jalostavat niitä ja myyvät niitä torilla. Ja keskihinta on 7 euroa kilolta, ja sitten meillä on lähes miljoonan euron menetykset."

(Inkoo)

"Minä edustan tavallista suomalaisista Kirkkonummelta, ja jotenkin tuntuu vaikealta ymmärtää. Suomenlahden hyljekanta on kuitenkin aika pieni ja luotan aika paljon tutkijoiden laskelmiin. Muutamia satoja, tuhat korkeintaan. Miten se voi romauttaa koko kalastuksen täällä niin kuin väitetään? Suomalaisena niin kyllä se on tärkeä arvo, että suomalaisen pääsee näkemään luonnossa hylkeen."

(Porvoo)

"Samaan aikaan kun lähtee rysät vedestä, niin hylkeet siirtyy kalankasvattamoille. Ne siirtyy osittain sinne talviaikaankin... osa halleista käy keskellä talvea siellä syömässä. Ne sukeltaa jään alla kilometrin pari, käy repimässä siellä."

(Karhula)

"Minulla on se käsitys, että halli on tullu rohkeammaksi. Se ei enää pelkää ihmistä, sen takia ne tulee ihan tänne sisälahtiin. Ja sitten monet kalastajat sanoo, että jos lähtee siimoja tai verkkoja laskemaan, niin ne hallit tulevat heti sinne perään, että kohta siellä on katettu ruokapöytä. Ne kerkee ne kalat nyppiä pois ennen kuin kalastaja ehtii kokemaan. Kyllä se halli on niin viisas niin kuin ihminenkin, että se valitsee ensin ne parhaat kalat, ensi lohi, sitten siika, sitten kuhat ja mateet, viimeiseksi lahnat ja särjet."

(Karhula)

"Haapasaarella oli eräs kalastaja, joka lopetti siellä. Vuonna 2000 piti lohiryysiä vedessä, ja hänen ilmoittamastaan saaliista oli hyljevahinkojen osuus 92 %. Aika suuri lovi tuhannesta kilosta kalaa."

(Karhula)

4.4.4. Halli sivusaaliina

Harmaahylkeen osuus sivusaaliina nähtiin pääosin hyvin vähäisenä. Pohjanlahden kalastustaholta kommentoitiin muun muassa seuraavasti: *”Hylkeiden jääminen pyydykseen on hyvin harvinaista. Olen kalastanut 14 vuotta ja keskimäärin 220 vrk/vuosi, eikä pyydyksiin ole jäänyt yhtään hyljettä ja olen kalastanut monilla eri pyyntimuodoilla: verkot, rysät ja paunetit pitkäsiimat.”* Sivusaaliin vähentämiseksi ehdotettiin kuitenkin pyydysten kehittelyä ja kalastusalueiden rajoitusta. Pyydysten kehittelystä tuli ehdotuksia kaikilta alueilta ja tahoilta. Mahdollisuuksina nähtiin niin push-up-rysät, dynema-pyydykset kuin materiaalien heikentäminen ja vahvistaminen. Kalastustahot arvelivat, että heikompia pyydysmateriaalien käytössä olisi pienempi mahdollisuus, että halli jäisi kiinni verkkoon. Hylkeenkestävien vahvempien pyydysmateriaalien käytön he epäilivät puolestaan lisäävän pyydyskuolemia; jos halli pääsee nielun kautta sisään, niin se ei pääse verkon läpi pois. Pyydysten kehittäminen ja uusiminen arveltiin kalliiksi. Lounaissaariston kalastustahoilta ehdotettiin muun muassa, että hyljevarmojen pyydysten tulisi olla 80-prosenttisesti suojelijoiden kustantamia. Osa kalastus- ja metsästystahoista, kunnista ja maakuntaliitoista sekä järjestys- ja puolustusviranomaisista katsoi hallien vähentämisen sivusaaliina ylipäätään tarpeettomaksi tai mahdottomaksi. Lisäksi osa kalastus- ja metsästystahoista piti sivusaaliin vähentämisen keinoina hallien ampumista pyydyksien läheisyydestä, jotta ne tulisivat pelokkaammiksi, tai hallikannan alentamista.

Lounaissaaristo:

”Vannerysiin niihin on mennyt viisi kappaletta ja ne on hukkunut, kun se ei tuu pintaan”

(Mynämäki)

Suomenlahti:

”Montako saatiin viime metsästyskaudella ammuttua? (vast. 11/15) Lähes sama määrä tukehtuu minun rysiin.”

(Karhula)

4.4.5. Hallin hyödyntäminen

Harmaahylkeen hyötykäyttömuotoja kerrottiin nykyisin olevan vähän; vain muutamista luontoturismia harjoittavista yrityksistä tuli mainintoja Lounaissaariston ja Suomenlahden alueelta. Kaikilta tahoilta tuli kuitenkin ehdotuksia hyödyntää hallikantaa joko ruhon hyödyntämisen, hyljetuotteiden jalostuksen, luonto- ja metsästysretkien ja/tai hylkeistä kertovien opastustaulujen kautta. Vain pieni osa vastaajista suhtautui kielteisesti hylkeiden hyötykäyttöön. Mahdollisista hyljetuotteista mainittiin traanista saatava punamultamaali, turkistuotteet sekä matkamunistot, ja lisämahdollisuuksia oletettiin löytyvän eskimokulttuurista. Opastauluissa ehdotettiin olevan tietoa niin hallista sinänsä kuin sen vanhasta pyyntikulttuuristakin. Luontoturismien arveltiin olevan vaikeaa Pohjanmaan rannikolla saariston ja luotojen vähyden sekä hallien vaikean havaittavuuden vuoksi. Pohjanlahden kalastustahoilta ehdotettiin kuitenkin, että hyljeturismia voisi harjoittaa saaristomatkailun, esim. vetouistelun yhteydessä ja että metsästystä tulisi markkinoida maksukykyisille (ulkomaisille) metsästäjille, sillä pyynnin turvallinen järjestäminen edellyttäisi helikopterikuljetuksia. Lisäksi he toivoivat suojelualueiden säädösten helpottamista turismia varten. Ympäristöviranomaisilta tuli puolestaan ehdotuksia melonta- ja pienvenematkailusta sekä elävän kuvan välittämisestä hyljeludolta matkailupalvelupisteessä tai esim. Metsähallituksen luontokeskuksessa.

Nykyistä suuremman kannan hyödyntämismahdollisuuksiin suhtauduttiin suopeimmin ympäristö- ja luonnonsuojelutahoilla muiden tahojen kannanottojen jakautuessa. Suurin osa kalastus- ja metsästystahoista sekä Pohjanlahden kunnista ja maakuntaliitoista

näki suuremmasta hallikannasta olevan pelkkää haittaa, ja ainoaksi mahdollisuudeksi katsottiin menetysten korvaus kalastajille. Lähes kaikilta tahoilta tuli silti ehdotuksia hallikannan hyödyntämiseksi metsästyksen, ruhon hyötykäytön ja/tai luonto- ja metsästysretkien kautta. Ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelutahot painottivat matkailua, vaikka siinä nähtiinkin vielä paljon kehittämisen varaa. Pohjanlahdella ehdotettiin kalastajien hoitamaa tai kalastajien kanssa yhteistyössä toimivaa halliturismia. Kansalliset tahot näkivät suuremman hallikannan hyödyntämismahdollisuudet pitkälti samoina kuin alueelliset tahot. Kansalliselta taholta tuli kuitenkin muistutus, että luonnonvaraisten petoeläinten olemassaolon perustana ei tule olla niistä saatava taloudellinen hyöty.

Pohjanlahti:

”Kuinka hylkeenlihasta voidaan tehdä kauppatavaraa? Jos haluaa tehdä jotain hylkeenlihalla, niin täytyy eläinlääkärin se tarkastaa, mikä tulee aika kalliiksi. Katso taanko, että hylkeenliha tulee tarkastaa vai täytyisikö se luokitella pienriistaksi. Mutta jos haluaa rahaa hylkeestä, saada siitä tuloja kalastuksen ohella, ja myydä niitä ravintoloille, niin ottavatko ne sitten vastaan tarkastamattomia hylkeitä?”

(Vaasa)

”Meillä on perheyritys joka jatkojalostaa hyljettäkin. Tilanne on se, että ei kukaan ota lihaa vastaan... Yksikään ravintola ei ota sisään.”

(Himanka)

”Jatkojalostamisesta monenlaista mahdollisuutta. Heti viime keväänä keitettiin 80 l traania. Huomattava osa meni öljymaalina sekaan. Vaikka kolme osaa punamaalin, saadaan niin hyvä maalia.”

(Himanka)

”Ne hylkeet mitä me ammutaan, ne myös hyödynnetään. Se on ainut keino, että se tulee hyväksytyä tämä hylkeenmetsästys... Toivottavasti tämä asiaa kehittyy. Näiden pyyntilupien myöten löytyy vaan enempi niitä kohteita nahalle ja traanille.”

(Himanka)

”Yhen sellasen hallin ammuin, joka oli kaks ja puoli metriä pitkä mutta tietenkin tämän ikänen mies kun yksin oli ja tuuli, niin mä sain sen nousemaan sieltä veestä metrin ylös. Ja kaaduinkin sinne selälleen ja sitten pelkäsin, että selkä mennee rikki. Puotin sen sinne alas. Ja toista metriä kun oli vettä niin ihailin sitä siellä pohjalla ja sanoin, että on mahtava keskilattian matto.”

(Kalajoki)

”Ainaki mitä minä markkinoita kierrän, niin kysyntä valtava. Kysytään, eikö ois hylkeenlihaa tai villisianlihaa.”

(Kalajoki)

Suomenlahti:

”Aikasemmissa puheissa oli hyljesafaritouhut. Ne voi melkeen unohtaa. On suhteellisen harvinaista nähdä hylje.”

(Karhula)

”Jos me näitä hylkeitä hyödynnetään, niin se myöskin rajoittaa tämän hylkeen pyytämistä. Ei sitä nyt jos 300-kilosen hallin ampuu ja ottaa siitä rasvat, on siinä aika kova työ, siinä jättää mielellään sen toisen ampumatta.”

(Karhula)

4.4.6. Hallinmetsästys

Lähes kaikilla tahoilla kannatettiin koulutusta hallinpyynnin elvyttämiseksi. Kalastustahot eivät katsoneet välttämättä ammattikalastajia koulutuksen pääasialliseksi kohde-ryhmäksi, vaan ehdottivat, että vanhat pyytäjät veisivät nuoria pyyntiin tai että kalastajat ottaisivat metsästäjiä veneisiinsä. Moni kalastus- ja metsästystahojen vastaaja, varsinkin Pohjanlahden alueella, katsoi pyyntikulttuurin elvyttämisen vaativan pyynnin aikaistamista, verkkopyynnin sallimista tai lupien lisäämistä. Pynnin aikaistamisen katsottiin lisäävän turvallisuutta ja helpottavan metsästystä. Pieni osa kalastus- ja metsästystahoista suhtautui kuitenkin elvytykseen pessimistisesti, sillä pyyntikulttuurin katsottiin olevan jo kadonnut, ja lisäksi tärkein avustaja ”hyljekoirakin” on jo kuollut sukupuuttoon. Pohjanlahdelta kommentoitiin myös, että ”*Kenellä on aikaa maata ja talsia jäillä toista kuukautta keväällä, ei sellaiseen ala vanha Erkkikään.*”. Myös osa luonnonsuojelutahoista ja ympäristöviranomaisista suhtautui kielteisesti pyynnin elvytykseen. Pohjanlahdelta ehdotettiin, että pyydyksiin jääneet hylkeet tai häirikköhylkeet voisi hyödyntää perinteisin menetelmin tai että pyynti- ja käyttökulttuuri tulisi muuntaa rauhanomaiseksi matkailupalveluksi. Suomenlahdella taas kannatettiin historiallisten pyyntitietojen keräämistä.

Vastauksista ilmeni, että riistanhoitopiirit, maakuntaliitot, Merenkurkun neuvosto, Etelä-Suomen merikalastajainliitto ja Åbolands fiskarförbundet ovat järjestäneet hylkeenmetsästyskoulutusta. Koulutustilaisuuksia oli pidetty mm. Torniossa, Perämerellä, Merimaskussa, Houtskarissa, Uudellamaalla ja Kotkassa. Mainittiin myös, että Satakunnan kalatalouskeskus on järjestämässä koulutusprojektia, joka käsittelee hylkeenpyyntiä. Lisäksi uudeksi koulutustahoksi ehdotettiin Porissa sijaitsevaa Turun yliopiston kulttuuri- ja maisematutkimuslaitosta.

Pohjanlahti:

”Koska se on niin hiton vaikea (hylkeenpyynti), varsinkin avovedellä, se olisi varsinkin aiheellista välittää tätä perimätietoa.”

(Pori)

”Se on vaativaa ja vaarallista. Pitäisi se taito siirtyä vanhemmilta nuoremmille pyyntimiehille. Sinne ei voi vaan niin lähteä, vaikka intoa ja hurjuutta olisi.”

(Himanka)

”Onhan siinä perinnekin, jota meidän pitäisi vaalia. Nyt on monta vuotta. Tämä hylkeenpyyntitaito on heikentynyt ja miehet vähentyneet. Pitää alkaa elvyttämään ja saada tämä vanha kulttuurikin pelaamaan.”

(Tornio)

”Se (pyynti kevätiltä) on vaarallista leikkiä. Nykyaikana ei enää monikaan lähe sinne. Syksyllä siitä saa hyödyn. Öljyksi traanin keittää ja sitten sen nahan. Minun isä aikoinaan pyysi hylkeitä, 2000-4000 litraa keitti öljyä joka syksy. Ja nahkasta sai hyödyn. Pitkä jatko oli leivälle silloin. 1960-70 luvulla. Väliveestä pyytää verkoilla. Se tappaa heti. Se hukku siihen. Se on varma menetelmä. Se pitää sallia ilman muuta. Meitä ukkoja ei oo monta, jotka sen taitaa. Syksyllä. Nimenomaan syksypyynti. Se traani on silloin 10 senttiä vahva. Minä en kyllä rupea yhtään hyljettä ampumaan. Sitä ei saa muuten kun verkkopyynnillä.”

(Tornio)

4.5. Hallikannan hallinnointi ja hoitotoimenpiteet

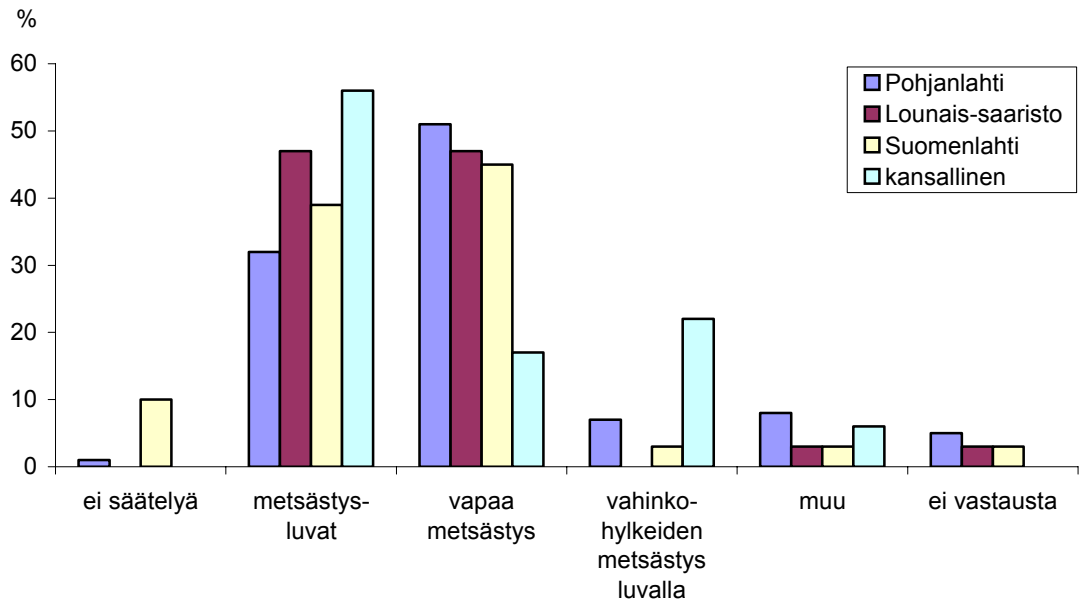
4.5.1. Viranomaisten toimet

Viranomaisten toimiin oltiin valtaosin tyytymättömiä. Kalastus- ja metsästystahot antoivat moitteita liiasta suojelusta, välinpitämättömyydestä kalastajia kohtaan, epäselvästä linjauksesta ja hitaudesta, jonka vuoksi hallikannat olivat päässeet kasvamaan liiaksi. Osa vastaajista näki kuitenkin MMM:n hyljepolitiikan johdonmukaisena. Pohjanlahden ja Lounaissaariston ympäristöviranomaiset olivat tyytyväisimpiä viranomaisten toimiin. He katsoivat suojelun olevan oikealla mallilla, vaikka kritiikkiä tuli kommunikoinnin puutteesta. Luonnonsuojelutahot puolestaan moittivat viranomaistahoja siitä, että Suomen metsästyskiintiö on yli HELCOMin suositusten ja ettei hyljekantojen hoitosuunnitelmien ohjausryhmässä ole luonnonsuojelujärjestöjä edustettuna.

Kansallisella tasolla mielipide viranomaisten toiminnasta jakautui. Kritiikkiä tuli vaihtelevista aiheista. Kalankasvattajien katsottiin jääneen huomiotta. Kalatalousviranomaisten kerrottiin vähätelleen kalankasvatukselle aiheutuneita hyljevahinkoja korvauksia päätettäessä ja ympäristöviranomaisten puolestaan päättäneen hylkeidensuojelutoimista ilman kalankasvattajien lausuntoa. Suomenlahden kalastustaholta tuli muun muassa seuraava toteamus *"Ne, joiden mielestä hylkeet ovat "söpöjä", pitäisi hypätä vähäksi aikaa kalastajan housuihin ja kokeilla, miltä tuntuu, kun verkoista nousee kukanpäitä ja Ladan mentäviä reikiä!"*. Toisaalta kansallisella tasolla viranomaistahoja moitittiin puolueellisuudesta. Katsottiin, ettei ympäristöhallintoa ole kuultu riittävästi. Osa kansallisen tason vastaajista puolestaan suhtautui viranomaisten toimiin myönteisesti, vaikkakin HELCOM:n strategioihin toivottiin päivitystä.

4.5.2. Hallikannan säätely ja metsästyslainsäädäntö

Valtaosa kaikista vastaajista ehdotti harmaahyljekannan säätelykeinoksi metsästystä joko pyyntiluvanvaraisesti tai vapaasti (kuva 7). Vapaata ja luvanvaraista metsästystä kannatettiin Lounaissaaristossa tasaisesti. Pohjanlahdella ja Suomenlahdella vapaa metsästys sai puolestaan hieman enemmän kannatusta kuin luvanvarainen pyynti. Kalastus- ja metsästystahot kannattivat lähinnä vapaata metsästystä, kun taas kunnat, maakuntaliitot, järjestys- ja puolustusviranomaiset sekä ympäristöviranomaiset kallistuivat pyyntiluvanvaraisen metsästyksen kannalle. Myös kansallisella tasolla kannatettiin lähinnä luvanvaraista metsästystä. Luonnonsuojelujärjestöistä vajaa puolet katsoi, ettei kantaa tarvitse säädellä, mutta saman verran heistä näki myös luvanvaraisen metsästyksen mahdollisuudeksi. Vahinkohylkeiden metsästys sai kannatusta sekä luonnonsuojelutahoilta, ympäristöviranomaisilta että kansallisilta tahoilta. Muut säätelykeinot, joita ehdottivat lähinnä kunnat, maakuntaliitot ja kalastustahot, pitivät sisällään tapparahan, verkkopyynnin ja järjestetyn metsästysmatkailun. Toisaalta tuli myös esille, että on liian myöhäistä tehdä enää mitään hallikannan säätelyksi.

Kuva 7. Ehdotukset hallikannan säätelykeinoiksi (%).

Suurin osa alueellisista vastaajista katsoi, että metsästyslupien määrää tulisi nostaa. Lisäämistä kannattivat lähinnä kunnat ja maakuntaliitot, kalastus- ja metsästystahot ja järjestys- ja puolustusviranomaiset. Puolet ympäristöviranomaisista ja valtaosa luonnonsuojelutahoista katsoi, ettei lupien määrää pitäisi nostaa. Loput heistä olivat jättäneet vastaamatta kysymykseen. Myös kansallisen tason mielipiteet jakautuivat lupien määrän suhteen. Osa ehdotti jopa 2000–2500 lupaa, kun taas osa halusi rajoittaa pyyntiä. Alueellisella tasolla metsästyslupien määrästä tuli monenlaisia ehdotuksia. Lupia haluttiin nostaa niin yksittäisillä saaristoalueilla kuin Suomenlahdella, Pohjanlahdella tai koko Suomen vesialueella. Maltillisesti suhtautuvat ehdottivat 15 prosentin lisäystä lupien määrään. Osa taas halusi radikaalimpia toimia: 1000 lupaa Pohjanlahden alueelle tai 3000–5000 lupaa koko Suomen vesialueilla. Hallikantaa ehdotettiin pienettävän vuoden 1998 kannan kokoiseksi tai jopa 5-10 prosenttiin nykyisestä koosta. Ehdotettiin myös, että lupakiintiö vastaisi kannan vuotuista kasvua. Lisäksi toivottiin kannan vähentämistä nykyisestä puoleen ja lupien jakamista siten, että kannan puolittamisessa onnistuttaisiin mahdollisimman tehokkaasti.

Pohjanlahti:

”Koko ongelman ratkaisemiseksi tarvittaisiin vapaa metsästys. Ennen hylkeitä oli paljon enemmän ja pyynti oli vapaata, eikä silloin ollut ongelmia hylkeiden kanssa. Hylkeet tulevat mieluiten veneelle, kun lasketaan verkkoja. Kalat tulevat sitten tarjoiluksi hylkeille.”

(Vaasa)

”Yksi idea pyynnin kannalta on, että hylje muuttaisi käyttäytymistään, se ei ole niiden määrä joka ratkaisee. Ujompi hylje aiheuttaa vähemmän vahinkoja kuin hylje joka ei ole ujo.”

(Vaasa)

”Se voi hyvin olla, että kalastajille riittää se, että sitä on henki pois. Mutta metsästäjä haluaisi sen myös talteen.”

(Pori)

”Häirikköhylje pitäisi saada siltä alueelta tappaa, jolla me kalastamme. Kyllähän niitä tietenkin muuallakin on, mutta ei me sinne joueta pyytään. Ei me kaikkialle joueta. Ei niitä kaikkia tarvi pyytää, mutta kuhan nyt jokunen.”

(Tornio)

”Mä esittäisin vähän kovempaa linjaa. Aina pitää ampua, kun hylkeen näkee. Ainakin se hylje menee joksikin aikaa repimästä verkkoja pois. Rauhoitusajat täysin pois. Se on vahinkoeläin!”

(Tornio)

”Vaikka meillä olisi vapaa metsästys, niin suurin ongelma on se, mistä löytyisi metsästäjät jotka pitää kannan, edes kasvun kurissa.”

(Kalajoki)

Lounaissaaristo:

”Pyydysten lähettävyydestä kalastaja saa ampua ilman lupia hylkeen mihin aikaa tahansa ympäri vuoden, koska se on se haittaeläin, joka aiheuttaa se haittaa. Siitä tulee se pelko sitten. Normaali metsästys menee normaalin metsästyksen lupakiintiön kautta.”

(Mynämäki)

”Täytyy lisätä metsästystä. Jos laitetaan tapporaha ja saadaan sitä lisättyä sillä tavalla. Kun kerran kannan seuranta on niin hyvä kuin väitetään, niin täytyy sen mennä niin, että lopetetaan metsästys, kun kriisi tulee.”

(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Niin kauan kuin puhutaan häirikköyksilöistä, niin ei tiedetä, että jos nähdään hylje jäällä niin onko se aiheuttanut tuhoja pyydyksille vai ei. Mielestäni puhutaan kahdesta eri asiasta.”

(Porvoo)

”Minun käsitys on se että vaikka tämä hallin metsästys olisi ihan vapaata ympäri vuoden, niin siitä huolimatta ongelmat kasvaa. Ja ei mene kovin montaa vuotta, kun siitä ruetaan keskustelemaan, että pitäisikö maksaa tapporahaa niin kuin se aikasemmin on ollut.”

(Karhula)

”Eikö siinä olisi ideaa, että jokaisella kalastajalla ois metsästäjä mukana. Ei siinä ole aikaa kiväärin kanssa touhuta.”

(Karhula)

”Niin kauan aikaa kun kannat (halli) ei ole vaarantuneita, niin ei mitään kiintiöitä tarvita, koska se on osoittautunut niin vaikeaksi, et ei tarvita kiintiöitä. Meil on metsästyksajat.”

(Karhula)

Metsästyslupien jakamiseen toivottiin myös muutoksia. Metsästystahot sekä osa kalastustahoista ja kansallisista tahoista halusi hallinpyyntiluvat yhteisluviksi. Kalastustahoilta toivottiin myös, että osan luvista voisi varata vahinkohalleille ja että lupia saisi puhelimitse. Lupien jakamista muille kuin ammattikalastajille toivoivat puolestaan Pohjanlahden kunnat ja maakuntaliitot. Luonnonsuojelutahot taas ehdottivat, että lupia tulisi myöntää vain ampumakokeen ja lajinmääritystestin suorittaneille ja että metsästyksestä olisi tehtävä suunnitelma ja raportointi riistanhoitopiirille. Kansalliselta tasolta tuli esiin, että lupia myönnettäessä saattaisi olla tarvetta tehdä eroa ns. pyyntilupien ja tappolupien suhteen. Pyyntiluvat pitäisivät sisällään kestävän käytön ja eettisyyden

periaatteella tapahtuvan metsästyksen, jossa saalis hyödynnetään. Tappolupiin saattaisi olla taas tarvetta esimerkiksi kalankasvatuksen yhteydessä, mutta silloinkin olisi pyrittävä saaliin hyötykäyttöön. Osa kansallisista tahoista puolestaan korosti, että luvista pitäisi sopia kansainvälisesti ja että kiintiöt pitäisi jakaa eri maiden kesken maakohtaiseen harmaaahyljemääriin perustuen.

Alueellinen ohjeistus todettiin päällisin puolin hyväksi, vaikka lisäohjeetkin katsottiin hyödyksi. Lupien alueellisessa jaossa toivottiin joustavuutta ja merkittävien rannikkokalastusalueiden sekä hylkeiden alueellisten määrien huomionottoa. Metsästysnäytteiden lähettäminen haluttiin kalastustahojen puolesta vapaaehtoiseksi tai suoritettavaksi korvausta vastaan.

Pohjanlahti:

”Yleisesti tuohon luvan myöntämisen käytäntöön toivoisin joustavuutta. Itse asiassa toivoisin että lupakäytäntö siirrettäisiin Ruotsin malliin mukaiseen ilmoitusmenettelyyn.”

(Himanka)

”Ja siinähan kävi semmonen homma, kun se on naapuri, ne sai luvan. Ja kuinka ollakaan ne otti sisäelimet, jättivät ne rannalle ja menivät takasin kahvioon, niin lokit otti ne. Ja ne ilmoitti sitten riistahoitopiirille, että on saatu hylje. Ja siellähan ei ollu näitä, niin tuli sitten sakko poliisilta, 300 mk oli sen aikainen sakko herroille, kun ne ampu sen hylkeen. Ja tämmönen vahinko kuitenkin, että se lokki söi ne sukupuolielimet.”

(Tornio)

”Nämä näytteetotot pitäis ehkä poistaa kokonaan... Vois toi saatujen tilastojen määräkin kaunistua. Tiiän aika varmasti, että se kaunistus sillä.”

(Tornio)

Lounaissaaristo:

”Lainsäädännössä pitäisi selvästi määritellä, kenellä on oikeus metsästä ja kenellä on oikeus antaa sen oikeus.”

(Mynämäki)

Suomenlahti:

”No eikö sinne vois sellasen saada aikaseks, että kun ammattikalastaja anoo esimerkiksi isolle rysälle paikan, niin siihen nyt tulee joku halli pyörähtämään, niin eikö ammattikalastaja voisi saada lupaa ampua sen rosvon pois, samoin kalankasvattaja.”

(Karhula)

”On se korvaus aika pieni, kun mietit mikä siinä on työtä. Kun otat kaikki pussit ja laitat ne kaikki erikseen ja lähetät... Yksinkin suolikin on aika hankala, niin siihen pieneen pussiin laittaa. Se ei oo ihan helppoo.”

(Karhula)

Metsästyksen aikaistamista ehdotti osa alueellista ja osa kansallisista tahoista, sillä aikaistaminen katsottiin lisäävän metsästyksen tehokkuutta, turvallisuutta ja saaliin talteenottoa, sekä pienentävän haavakkojen määrää. Kansallisilta tahoilta tulleet ehdotukset puolsivat pyynnin aikaistamista kahdella viikolla ja pidentämistä tammi- tai helmikuun loppuun saakka. Osa kansallisista tahoista puolestaan katsoi pyynnin ajankohdan muuttamisen vaarantavan poikimista. Alueelliselta tasolta kuntien ja maakuntaliittojen, kalastus- ja metsästystahojen joukosta tuli vaihtelevia ehdotuksia pyynnin ajankohdan jatkamisesta. Lounaissaaristossa ja Suomenlahdella liki puolet toivoi vuo-

den ympäri kestävää pyyntiä, kun taas sen kannatus Pohjanlahdella oli vähäisempää. Valtaosa kannattajista oli kalastustahojen vastaajia. Pyyntiajan pidennys kallistui aikaistamisen puolelle kaikilla alueilla. Selvin mielipide alkamisajankohdasta oli Lounaissaariston alueella, jossa kalastus- ja metsästystahot toivoivat pyynnin alkavan jo maaliskuun puolivälissä. Talvipyynti tai pyynnin jatkuminen tammikuun loppuun sai kannatusta Pohjanlahdella ja Suomenlahdella kalastustahoilta tai järjestys- ja puolustusviranomaisilta.

Pohjanlahti:

”Se on aivan liian myöhään, jää on lähtenyt jo useilta alueilta. Parasta jos se olisi vuoden ympäri.”

(Vaasa)

”Olisi positiivista jos voitaisiin aloittaa jo 1.4.”

(Vaasa)

”Jotta metsästyksessä onnistuttaisiin, vaatii se jäätä ja tulisi vielä saaliskin saada talteen. On aika tyhmää ampua ja sitten se vajoaa pohjaan. Mieluiten otettaisiin saalis talteen.”

(Vaasa)

”Pitäisi pystyä ja uskaltaa puuttua lainsäädäntöön ja sallia hylkeenpyyntiä myös talviaikaan jäältä, silloin olisi kaikkein helpointa... Ei sillä ole merkitystä, mihin aikaa vuodesta se hyljepoikanen ammutaan, onko se kuutti 20-kiloisena tai 5-kiloisena tai kasvaa 50–100 kiloseksi. Se on ihan yhtä monta yksilö pois.”

(Pori)

”Täällä ei oo ongelmaa. Siellä on jäätä niin paljon. Vaasan korkeudella 16.4, sillan siellä alkaa viimeiset jäät olemaan. Täällä 16.4 riittää vallan mainiosti.”

(Tornio)

”Veneestä kun ampuu hylettä, niin siinä heiluu vene ja mies heiluu. Ja sitten kun se hylekin vilhauttaa päätää, niin kuinka taitava siinä saa olla. Ei siitä tule mitään.”

(Tornio)

”Ihan turha koko hallinmetsästysaika ja samoin norpan, eihän siitä oo mitään hyötyä. Siitä ei oo mitään hyötyä kalastukselle eikä näille haitoille. Ne on kasvanu niihin mittoihin, että tietysti ajallisesti mitä nyt näitä muutamia lupia tulee, niin kyllä niistä pääosan tietysti saa pyydettyä. Mutta ei sillä mitään merkitystä oo tähän tosiasiaan, mikä nyt on tilanne.”

(Kalajoki)

Lounaissaaristo:

”Vaikea saada mukaa ihmisiä hyljejahtiin. Kukaan ei halua lähteä jäille. Ei ole mitään eroa, että voiko hylkeitä ampua ympäri vuoden. Yhtä monta tulee kuitenkin ammuttua. Kun ei saada lihaa myytyä, niin se tuntuu kaiken kaikkiaan hölmöltä. Hylkeitä haluttaisiin jotain, jos niitä lähdetään kerran metsästämään. Tällä saralla tulisi tehdä jotain. Poistetaan metsästysajat ja katsotaan, mitä sitten tapahtuu. Tai ehkä metsästysajat täytyisi säilyttää EU:n takia. Mutta eivät kaikki ajat sovi metsästysajoiksi, kun hylkeillä on poikasia. Eivät poikaset selviä, jos emo kuolee.”

(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Oikeaoppisen harmaahylkeen pyyntiin tämmöset puolijäiset talvet edellyttää vähintään kuukautta aikasempaa alotusaikaa. Eli maaliskuun puolesta välistä. Kai silloin

kun meil paljon pyydettiin hylkeitä viel 60-70-luvulla, niin harmaahyljesaaliista saatiin valtaosa kuutteina. Oli poikasia oli kuutteja.”

(Karhula)

”Tulisi miettiä riistanhoitopiirikohtaisesti tätä metsästysaikaa/aloitusaikaa”

(Karhula)

Hallinpyyntitavoista tuli ehdotuksia varsinkin kalastustahoilta. Ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelijatहत suhtautuivat puolestaan varautuneesti tai kielteisesti pyyntitavojen kehitykseen. Jälkimmäiset tahot vaativat pyyntiin eettisyyttä, ja luonnonsuojelutahoilta tuli muun muassa ehdotus, että pyyntimenetelmien sijasta voisi kehittää hylkeiden karkotusmenetelmiä. Kalastus- ja metsästystahoilta pyyntitavoiksi ehdotettiin loukkua ja hyljeverkkoa, jonka eettisyyttä kuitenkin epäiltiin. Lisäksi kalastustahot kannattivat rysäpyyntiä ja moottorilla liikkuvasta veneestä ampumista. Vanhanaikaisissa loukkumalleissa nähtiin kehityksen mahdollisuuksia, vaikka ne eivät olekaan nykyisen metsästyslain mukaisia hukuttaessaan hylkeen. Loukkujen materiaaliksi ehdotettiin dynemaa, ja niiden arveltiin soveltuvan erityisen hyvin vahinkohylkeiden pyytämiseen rysäpyydysten läheisyydestä. Lisäksi kalastustahoilta tuli ehdotuksia myrkyppyynnistä, heti tappavista raudoista sekä jopa räjähtävistä syöttikaloista. Kansalliset tahot puolestaan korostivat pyynnin eettisyyttä ja turvallisuutta. Tappamisen haluttiin olevan nopeaa ja kivutonta ja saaliin hyödyntämisen tehokasta. Pyyntitavoista mainittiin kivääri, haulikko ja elävänä pyytävä hyljeloukku.

Lounaissaaristo:

”Verkko olisi tehokas keino, elävänä pyytävät häkkyvät ovat utopiaa.”

(Mynämäki)

”Lainsäädäntöä täytyisi muuttaa niin, että saisi ampua veneestä. Sitä paitsi täytyisi saada käyttää muita menetelmiä, kuten loukkuja. Ei löydy ketään, joka onnistuisi ampumaan pois kaikki hylkeet tänä päivänä. Niitä on aivan liian monta.”

(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Täytyisi saada alkaa käyttää vanhoja menetelmiä, jotta hyljekannat pysyisivät kunnossa. Talvipyynti on yksi asia, mutta että saataisiin pyyntitaitoa opetettua, niin että pyynnillä olisi jotain vaikutuksia kannan kehitykseen ja sen kurissa pitämiseen. Siihen tarvitaan siis taitoa ja kokemusta. Ja jotta sitä voidaan saada, täytyy myöntää myös lupia kestävän hyödyntämisen pohjalta.”

(Porvoo)

4.5.3. Harmaahylkeen hallinnollinen aluejako

Hyljekantoja hallinnoi alueellisella tasolla kahdeksan Manner-Suomessa sijaitsevaa riistanhoitopiiriä. Ahvenanmaalla hyljekantojen hallinnoimisesta vastaa Ahvenanmaan maakuntahallitus.

Nykyinen riistanhoitopiirialuejako jakoi mielipiteet eri alueilla. Lounaissaaristossa valtaosa oli aluejakoon tyytyväisiä. Pohjanlahdella puolestaan tyytyväisyys ja tyytymättömyys aluejakoon jakautuivat hyvin tasaisesti, ja Suomenlahdella lievä enemmistö oli tyytymättömiä. Noin viidennes oli jättänyt kysymykseen vastaamatta. Myönteisimmin aluejakoon suhtautuivat järjestys- ja puolustusviranomaiset, mutta myös useat kalastus- ja metsästystahot sekä kunnat ja maakuntaliitot katsoivat sen hyväksi. Aluejakoon suhtautuivat kielteisimmin luonnonsuojelutahot ja ympäristöviranomaiset, joi-

den mielestä riistanhoitopiirit ovat liian pieniä yksiköitä lajin hallinnoimiseksi. Myös kalastus- ja metsästystahojen sekä kuntien ja maakuntaliittojen keskuudessa oli tyytymättömiä. He halusivat mahdollisuuden metsästä hallia yli riistanhoitopiirien rajojen, sillä sen arveltiin tehostavan metsästystä. Ehdotettiin myös yhteisiä hallintoalueita Suomen ja Ruotsin kanssa Merenkurkussa ja siitä pohjoiseen sijaitsevilla alueilla.

Pohjanlahti:

”Paljon isompi lupa-alue ja lupakäytäntö joustavammiksi. Sen jälkeen nämä nykyiset lupamäärät, mä uskon, että saataisiin täyteen tästä Perämeren alueelta.”
(Himanka)

”Tämä riistanhoitopiirijako, ei se tuolla merellä toimi.”
(Tornio)

Suomenlahti:

”Mulla on sellanen mielipide, että jos on valtakunnallinen kanta, niin silloin pitää myös valtakunnallisesti jakaa pyyntilupa eikä alueellisesti niinkun tällä hetkellä.”
(Karhula)

”Onko mahdollista tällanen vuoroin vieraisa, että kun menee rajan ulkopuolelle Uudenmaan puolelle, niin ne tulee sit mejän puolelle?”
(Karhula)

4.6. Tulevaisuuden kehitystarpeet

Hallikannan seurannassa nähtiin paljon kehittämisen varaa, vaikka osa vastaajista katsoi seurannan lentolaskennoin riittäväksi. Kannan seuraamiseen toivottiin tarkkuutta, alueellista yksityiskohtaisuutta, useampia riippumattomia laskijoita, ja menetelmien yhdenmukaisuutta koko Itämeren alueella. Useita toivomuksia tuli kannan todellisen koon selvittämisestä. Laskenta-ajankohdan haluttiin olevan sama eri alueilla, mutta toisaalta ehdotettiin, että kantaa seurattaisiin myös muulloin kuin karvanvaihtoaikaan, mahdollisesti monesti vuodessa. Tärkeänä pidettiin myös kuuttien vuotuista laskemista ja kuolleisuuden seuranta. Lentolaskentojen tueksi toivottiin tietoa, kuinka suuri osa halleista on vedessä. Pohjanlahdella lisätietoa toivottiin myös vaellusten syistä, säännönmukaisuudesta ja ajoittumisesta sekä kannan kehityksestä. Laskennassa ehdotettiin käytettävän eri tahojen edustajia, niin kalastajia, metsästäjiä kuin luonnonsuojelijoita.

Pohjanlahti:

”Mielestäni hylkeet tulisi ehdottomasti laskea uudelleen. Laskennan tulisi tapahtua aamuyöllä, sillä silloin ne ovat useimmin makoilemassa. Pitäisi lentää lämpökameran kanssa.”
(Vaasa)

Lounaissaaristo:

”Kannan seuranta pitäisi yhdenmukaistaa... Kilpailevia tapoja esiintyy julkisuudessa, RKTL omana ja sitten on WWF:n ja sitten on muita vielä.”
(Mynämäki)

”Tavalliset meikäläiset myös ymmärtävät, kuinka paljon niitä on todella. Nyt kun ilmoitetaan se minimi määrää, ja se tuntuu kauhean pieneltä. Ja toinen asia: ne määrät

vuosisadan alussa ne olivat antaneet koko Itämeren alueelle, ja nyt ne hylkeet ovat tässä yhdessä kasassa. Pitäisi myös tehdä julkisuuteen semmoinen vertailu, kuinka paljon se on ollut vuosisadan alussa täällä Saaristomerellä ja Ahvenanmaan alueella. Se ei ehkä niin kauheasti eroaisi tämän hetkisestä määrästä.”

(Mynämäki)

”Ongelma Itämeren kanssa on, että useat maat laskevat eri menetelmillä, mistä seuraa, että on vaikea saada oikeata lukua hylkeistä.”

(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Riistanhoitopiirissämme tykätään, että kannan jakautumisesta annetaan väärä kuva, kun ministeriön myöntämät pyyntiluvat perustuvat aivan liikaa keväällä ja kesällä tehtyihin seurantoihin, jolloin suuri osa hylkeistä on pohjoisella Itämerellä ja Suomenlahden suulla, Selkämerellä ja Ahvenanmerellä. Lopun vuotta hylkeet tulevat paljolti sisäsaaristoon ja pitkälle Suomenlahdelle.”

(Inkoo)

Halleihin liittyvää tutkimusta toivottiin monelta eri saralta. Tietoa haluttiin ruokavaliosta, käyttäytymisestä, ekologiasta, terveydentilasta, ympäristömyrkyistä, loisista, genetiikasta ja suojelualueiden merkityksestä. Lisäksi tutkimusta toivottiin yksilöiden välisistä ruokailutottumuksista, villilohiin kohdistuvasta saalistuksesta nousujokien suistoalueilla, hylkeiden vaikutuksesta kalakantoihin ja niiden merkityksestä Itämeren ekosysteemissä. Kalastukseen ja hyötykäyttöön liittyen pidettiin tärkeinä tutkimuskohteina sekä kalan- että hylkeenpyyntivälineiden kehittäminen, hallien aiheuttamien vahinkojen seuranta ja vähentämiskeinoja, pyynnin historiaa, hyötykäytön erilaisia vaihtoehtoja sekä hyljetuotteiden jalostusta ja markkinointia. Kalastustahoilta ihmeteltiin, miksi suurin osa pyydyksiin hukkuneista ja ammutuista halleista on uroksia. Lisäksi katsottiin, että ympäristömyrkyjä olisi järjestelmällisesti seurattava, sillä saaliin hyödyntämisen riskit haluttiin tuntea.

Lounaissaaristo

”...taustalla voi olla jotakin muutakin tässä, että harmaahylje tulee sisäsaaristoon, kun pelkästään se, että sitä vain metsästetään vähän. Ja että se voi olla sitä, että ulkosaaristossa merenpohjat ovat kuollutta merenpohjaa ja vähemmän kalaa saatavilla ulkosaaristossa kuin sisäsaaristossa. Jos vertaa tilannetta tuonne 40–50-lukuun, kun halli on edellisin kerran ollut paljon Itämeressä, silloin tilanne oli toisenlainen... Mikä siellä on siellä takana nyt kun se käyttäytyy eri tavalla kuin aikaisemmin... pitäisi kerätä tietoa, että mistä tätä johtuu tää ilmiö.”

(Mynämäki)

”Lisää tietoa hylkeiden ravinnonkäytöstä, siitä on aika monta eri käsitystä olemassa”

(Mynämäki)

”Miten muualla maailmalla on rakenteellisesti (hyljevartat pyydykset), mitä ne sisältää. Metsästysosio: minkälaisia kiintiöitä, kompensatioita, pyydysavustukset korvausjärjestelmä, suojelualueiden määrittely, miten ne rakentuu. Onko olemassa hyviä malleja maailmalta?”

(Mynämäki)

Lounaissaaristo:

”Olen kasvanut vanhojen hylkeenpyytäjien kanssa. Hylkeenpyytäjät tiesivät täsmälleen, kuinka hylkeet vaelsivat ja liikkuivat Itämerellä. Ja luulen, ettei tutkijoilla ole aavistustakaan siitä tänä päivänä.”

(Maarianhamina)

Suomenlahti:

”Kyllä ainakin mulla on se käsitys, että tutkimus tarkoittaa hyvää. Mutta että henkilöresurssit ja voimavarat, että saatas todellakin luotettavaa tutkimusta, niin on huonoissa kantimissa verrattuna esim kalastuspuoleen. Riistapuolellahan on vähän väkeä. Ja turha syyttää hyljeporukkaa siitä, ettei saada kunnan tuloksia. Jos ajatellaan sitä henkilöstöä niin se on aika pieni.”

(Karhula)

Tiedottamiseen kaivattiin avoimuutta, puolueettomuutta, nopeutta, oikeita mittasuhteita ja totuudenmukaisuutta. Tiedon tarjontaa ja popularisointia kaivattiin niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla tutkimustuloksien, kantojen ja hallivahinkojen osalta. Erityisesti kalastajille ja muille sidosryhmille toivottiin tiedotettavan alueensa hallikannasta. Hallin ja norpan välisistä eroista sekä niiden tekemien vahinkojen eroista toivottiin myös lisää informaatiota. Pohjanlahden ympäristöviranomaiset toivoivat tiedotettavan laajasti siitä, että myös hylkeet kuuluvat Perämeren luontoon ja alueen ravintoketjuun. He ehdottivat myös tiedotusta EU:ssa vahingonkorvauksien saamiseksi. Kansalliselta tasolta ehdotettiin, ettei hallilaskennoista esitettäisi kilpailevia tuloksia.

Pohjanlahti:

”Pidän tiedotusta heikkona. Olen pyytänyt hylkeitä siitä lähtien kun se tuli luvalliseksi. Olen lähettänyt näytteitä koko ajan, mutten ole kuullut mitään vastausta tai mitään mistään.”

(Vaasa)

Lainsäädännön puitteissa kehityksen varaa nähtiin erityisesti metsästykseseen ja korvauksiin liittyen. Metsästyksrajotusten vähentämiseksi lähinnä kalastus- ja metsästystahoilta tuli ehdotuksia, että sallittaisiin mm. vapaa pyynti, aikaisempi kevätpyynti, vahinkohylkeiden pyynti ilman lupaa, erilaiset pyyntimenetelmät ja tapporahat. Lisäksi osa kansallisista tahoista ehdotti moottorikelkan käytön sallimista hylkeenpyynnissä sekä myös suojelualueiden osittaista vapauttamista pyynnille. Myös metsästyslupakäytäntöä toivottiin yksinkertaistettavan. Pohjanlahden kalastajat halusivat riistanhoitopiiriä laajemman metsästyksmahdollisuuden sekä Perämeren kansallispuiston säädösten vastaavan muita merellisiä tai Lapin kansallispuistoja; hylkeenpyynti haluttiin sallia siellä. Ympäristöviranomaisilta ja luonnonsuojelutahoilta tuli ehdotuksia, että lisääntymisaika rauhoitettaisiin sekä ajallisesti että paikallisesti ja että hylkeenpyynti sallittaisiin vain vesialueen omistajan luvalla ja vain kiinteältä alustalta kiinteälle alustalle. Lisäksi he ehdottivat, että kalanpyydyksiin menehtyneiden hylkeiden ruhot kuuluisivat valtiolle. Luonnonsuojelutahot sekä osa kansallisista tahoista katsoi, että kansainvälinen arviointi olisi otettava lähtökohdaksi metsästyksessä. Erityisesti kansallisella tasolla osa näki parantamisen varaa harmaahylkeen hallinnoinnissa. Maa- ja metsätalousministeriötä soimattiin meriluonnonvarojen hallinnoinnista, sillä sen ei nähty olevan kestäväällä pohjalla. Näin ollen meriluonnonvarojen hallinnointi, kuten hylkeiden ja kalojen hoito ja hallinnointi ehdotettiin siirrettävän ympäristöministeriön alaisuuteen,

jotta luonnonvarojen hallintoa ei olisi erotettu täysin ympäristönsuojelusta. Tämän katsottiin olevan eduksi sekä luonnonsuojelijoiden että kalastajien kannalta.

Kansallisessa yhteistyössä nähtiin paljon parantamisen varaa. Yhteistyön tiivistämistä ja ymmärtämystä toivottiin useiden eri tahojen välille: maa- ja metsätalousministeriön, ympäristöministeriön, tutkimuslaitosten, metsästystahojen, luonnonsuojelutahojen ja kalastusviranomaisten välille. Myös Metsähallituksen toivottiin olevan enemmän mukana hallinmetsästyslupien myöntämisessä, sillä se hallinnoi kaikkia yleisiä vesialueita, jotka ovat tärkeitä metsästyslupien myöntämisessä ja saaliskiintiöiden määrittämisessä. Ympäristöviranomaiset toivoivat puolestaan tiedotusta alueensa metsästyslupien määrästä.

Lounaissaaristo:

Pitäisi päästä semmoiseen ikään kuin saman pöydän ääreen edes keskustelemaan asiasta. Nyt tuntuu siltä, että kaikki keskustelevat omissa lokeroissaan asioista ja välttämättä näitä vastapuolen asioita ei edes ymmärretä. En tiedä, kenen tehtävä se olisi kutsua koolle tällainen tai pakottaa, että eri intressitahot tulisivat keskustelemaan keskenään. Näin se tarvitsisi olla.”

(Mynämäki)

Kansainvälistä yhteistyötä kaivattiin sekä enemmän että vähemmän. Lisää yhteistyötä toivottiin Itämeren maiden välille sekä pohjoismaisten metsästysseurojen välille metsästyksen ja hyötykäytön kehittämiseksi. Kalastus- ja metsästystahoilta sekä kunnilta ja maakuntaliitoilta nousi puolestaan kommentteja, että maiden, joiden vesillä on hylkeitä, tulisi päättää nykyistä itsenäisemmin riistalajiensa hoidosta. Sen sijaan ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelutahot korostivat HELCOM:n roolin tärkeyttä esimerkiksi metsästyskiintiöiden päätöksissä. Yhteistyötä toivottiin myös Itämeren maiden välille tutkimuksen ja kannan seurannan puitteissa. Kansallisella tasolla tuli esiin, että Itämerellä toimivien eri tahojen tulisi varmistaa, että EU:ssa vireillä olevasta meristrategiasta tulee laillisesti sitova (meripuitedirektiivi). Meristrategian haluttiin sisältävän vaatimuksen laajamittaisten meriensuojelualueiden perustamisesta, ja lisäksi haluttiin että luonnonvarojen hallinnointi olisi kestäväällä pohjalla ekosysteemit huomioon ottaen. Vahvan ja edistyksellisen meridirektiivin, joka huomioisi eri sektorit (kalastus, metsästyks, laivaliikenne ja maatalous), uskottiin edesauttavan myös Suomea parantamaan tämänhetkistä kansallista merienhallinnointia ja siten myös hylkeiden asemaa.

Hallinmetsästystä ja hyötykäyttöä koskevalle koulutukselle nähtiin paljon kysyntää. Hyvänä esimerkkinä pidettiin Merenkurkun neuvoston harmaahylje-projektia. Valistuksen osalta puolestaan tuli ehdotuksia, että ”suurelle yleisölle” tulisi kertoa hylkeiden kalastajille aiheuttamista vahingoista.

Lounaissaaristo:

”Yleismedian tasolta, yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Tässä nähtiin niitä myös kuutti, kosteat pyöreät isot silmät, ja näyttää tavallisessa ihmisen silmissä kauhean söötöltä ja tämmöiseltä, että se ei voi tehdä mitään pahaa. Olisi tietysti hienompaa, jos turistille voisi näyttää kuvia mitä kuvataan kun on toista sataa hyljettä samalla luodolla. Tai jotain semmoista, kun se repii kalan pyydyksistä, että se antaisi totuuden mukaista tietoa yleisissä tiedotusvälineissä.

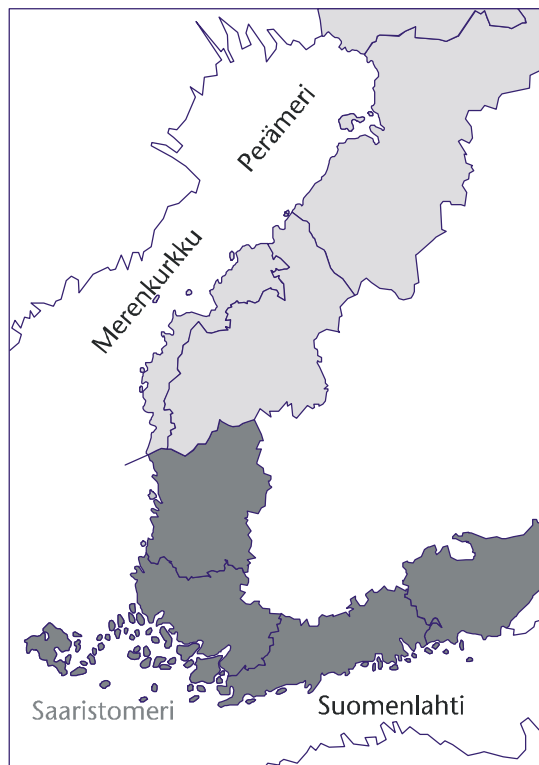
(Mynämäki)

4.7. Norppa-aineiston aluejako ja vastaajatahot

Alueelliset sidosryhmävastaukset ja kuulemistilaisuudet esitetään norpan osalta kahden pääalueen osalta. Aluejako pohjautuu alueellisen norppakannan kokoon ja levinneisyyteen, sillä kannan koon oletetaan vaikuttavan ihmisten käsityksiin ja asenteisiin eläimiä kohtaan (Williams ym. 2002).

Käytettyyn maantieteelliseen aluejakoon kuuluvat (kuva 8):

- 1) Eteläinen alue, joka käsittää Suomenlahden ja Saaristomerен alueet (Satakunnan, Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Kymen riistanhoitopiirit sekä Ahvenanmaa)
- 2) Pohjoinen alue, joka käsittää Merenkurkun ja Perämeren alueet (Ruotsinkielisen pohjanmaan, Pohjanmaan, Oulun ja Lapin riistanhoitopiirit).

Kuva 8. Riistanhoitopiirien ja norppakannan alueellisen esiintymisen kaksijako: eteläinen ja pohjoinen. Aluejako on tehty kuulemistilaisuuksien ja kirjallisten vastausten esittelyä varten. Mukana ovat ne riistanhoitopiirien kunnat, jotka sijaitsevat rannikolla ja ne riistanhoitoyhdistykset, joilla on metsästysaluetta rannikolla.

Sekä pohjoisella että eteläisellä alueella valtaosa vastauksista tuli kalastus- ja metsästystahoilta (taulukko 4). Kansallisella tasolla vastaukset painottuivat luonnonsuojelu-, kalastus- ja metsästystahoihin. Tuloksissa kansallisen tason vastauksia ei ole kuitenkaan jaoteltu tahoittain.

Taulukko 4. Vastausten jakautuminen eri tahojen kesken pohjoisella ja eteläisellä alueella sekä kansallisella tasolla (kpl).

	Pohjoinen	Eteläinen	Kansallinen
Kunnat ja maakuntaliitot	5	2	1
Kalastustahot	12	20	4
Metsästystahot	14	13	3
Järjestys- ja puolustusviranomaiset	5	5	1
Ympäristöviranomaiset	3	4	1
Luonnonsuojelutahot	3	2	5
Muut	4	1	1
Yhteensä	46	47	16

4.8. Käsitys norpasta

4.8.1. Norppatilanne

Käsitykset alueellisesta norppatilanteesta vaihtelivat suuresti pohjoisen ja eteläisen alueen välillä. Myös kansallisen tahon mielipiteet jakautuivat vastaajien kesken. Sekä alueellisilta että kansallisilta tahoilta tuli useita mainintoja, että norppakanta on hallikantaa pienempi. Norpan katsottiin myös useassa vastauksessa aiheuttavan vähemmän kalastusvahinkoja kuin hallin.

Pohjoisella alueella norppakannan todettiin kasvaneen ja sitä myötä myös sen aiheuttamien ongelmien. Norppia mainittiin näkyneen kymmenien ja jopa satojen parvissa. Järjestys- ja puolustusviranomaiset kertoivat norppien levinneen aina Tornionjoen suulle, Taljan saarelle, Kuusiluodon, Lehti- ja Etukarin ympäristöön. Pohjoisen alueen kunnat ja maakuntaliitot, kalastus- ja metsästystahot sekä puolustus- ja järjestysviranomaiset kuvasivat kantaa hyväksi tai toisaalta liian suureksi sen aiheuttamien kalastusvahinkojen vuoksi. Erityisen paljon vahinkoja kerrottiin tapahtuvan syksyllä, mutta myös kevätaikaa pidettiin ongelmallisena. Verkkokalastuksessa norpan arveltiin olevan pahempi saalisvahinkojen aiheuttaja kuin halli, erityisesti siian verkkokalastuksessa. Ympäristöviranomaiset pitivät norppatilannetta kohtalaisen hyvänä, mutta he korostivat vuodenaikaista vaihtelua: alkutalvesta norppia on runsaasti, keväällä ja alkukesällä niitä on taas hyvin vähän. He katsoivat lajin lisääntyneen Mikkelin saarten alueella. Luonnonsuojelutahot katsoivat norppia olevan erittäin harvakseltaan, ja alueellisesti kantaa pidettiin uhanalaisena. Lisäksi korostettiin, että norppaa ei tunneta hyvin.

Eteläisellä alueella norppakantaa pidettiin lähes yksimielisesti vähäisenä. Kalastus- ja metsästystahoille sekä kunnille ja maakuntaliitoille tietoon tulleet norppahavainnot olivat vähissä. Kalastustahoilta myös epäiltiin runsastuneen hallikannan pitävän norpat loitolla. Ympäristöviranomaiset, luonnonsuojelutahot sekä järjestys- ja puolustusviranomaiset totesivat kannan olevan katoamassa eteläisiltä alueilta. Vain pieni osa kalastus- ja metsästystahojen edustajista totesi norppakannan olevan kasvussa. Suomenlahden kanta aiheutti huolta niin monilla eteläisen alueen tahoilla kuin kansallisellakin tasolla, vaikka kannan koosta esiintyi osin eriäviä mielipiteitä. Metsästäjien mainittiin laskeneen noin 100 norppaa Haminan ja Virolahden saaristosta keväällä 2004, kun taas ympäristöviranomaisten mielestä kanta oli hävinnyt Suomenlahden Suomen puoleiselta osalta. Myös luonnonsuojelutahot arvioivat Suomenlahden 150–200 norpan kannan keskittyvän lähes täysin Venäjän puolelle. Lounaisaariston norppakannan pienuudesta vallitsi yksimielisyys ympäristöviranomaisten ja luonnonsuojelutahojen kesken. Ympäristöviranomaiset pitivät kantaa Turun saariston keski- ja pohjoisosissa ilmeisesti hävinneenä, Kustavin ja Luvian välisellä alueella huonona ja Turun saariston eteläreunalla vähäisenä. Myös eteläisen alueen luonnonsuojelutahot pitivät Saaris-

tomeren norppakantaa harvalukuisena ja paikallisena, mutta erityinen huoli heillä oli norppatilanteesta Uudellamaalla, jossa perinteinen saariston eläin katsottiin ilmeisesti äärimmäisen uhanalaiseksi ja kiireisen suojelun tarpeessa olevaksi.

Kansallisella tasolla norppatilanteesta oltiin enimmäkseen huolestuneita. Erityistä huolta aiheutti kannan jakautuneisuus pieniin erillisiin osapopulaatioihin: Saaristomereen, Suomenlahteen ja Perämereen, joiden tilanteet olivat varsin vaihtelevia. Uudemaan, Saaristomeren (erityisesti Turun saariston) ja Ahvenanmaan saariston alueella norppakantoja pidettiin pahoin taantuneina. Huoli oli suuri romahtamisen, eristyneisyyden ja levinneisyysalueen supistumisen vuoksi Saaristomeren kannassa. Selkämerellä kannan kokoa pidettiin tuntemattomana, todennäköisesti taantuneena ja Perämeren ja Merenkurkun kantoja kasvavana, vaikka kohdunkuroumasairautta esiintyy yhä viidenneksellä norppanaaraista. Kansallisen tason mielipiteet jakautuivat erityisesti Pohjanlahden norppatilanteen suhteen. Osa vastaajista piti norppaa kalastukselle jopa vahingollisempina kuin hallia ja katsoi, että olisi ryhdyttävä toimiin norppien vähentämiseksi, kun taas osa vastaajista piti Pohjanlahden nykyistä suojelutasoa hyvänä. Norppakantojen uhkiksi nähtiin niin terveydelliset ongelmat kuin ilmastonmuutoskin. Lisäksi norppakannan todettiin olevan huomattavasti alhaisempi kuin mitä Itämeren ekosysteemi pystyisi ylläpitämään.

Pohjoinen alue:

”Syksyllä se on norppa, joka dominoi saaristossa, keväällä taas harmaahylje. Norppa tuntuu olevan ongelmallinen. Se on lisääntynyt voimakkaasti, mutta tutkimustuloksien mukaan sen pitäisi olla mahdotonta, norppa nähdään heikkona”
(Vaasa)

”Norppakanta... on suhteessa voimakkaammassa kasvussa tai sitten norpat ovat kesyntyneet. Ne kumminkin on vuosi vuodelta tässä rannikkovesissä.”
(Himanka)

”Norpan aiheuttamat vahingot saalille on ollut pahempia kuin hallin.”
(Himanka)

”Toisessa päässä verkkoa kun on pyyntömiehet niin toisessa norppa tai halli pyytämässä.”
(Tornio)

”Norppa on ollut koko aika täällä perukalla ja paljon meillä on tällaisia hyviä kuvia norppalaumoista. Puhutaan että norppa on yksilöeläin. Ollaan nähty ihmisen silmällä useampien satojen yksilön parvia.”
(Tornio)

Eteläinen alue:

”Ainakaan Länsi-Ahvenanmaalla ei ole yhtään norppaa. Siellä ei ole oikeastaan koskaan ollutkaan. Olen koko elämäni aikana ampunut 4-5 kappaletta. Mutta isäni kertoi että vuonna 1931 oli valtavasti norppia saaristossa. Mutta sen jälkeen ei olla tuskin nähty norppia. Yksi kalastaja sai norpan pyydykseensä viime syksynä, mutta se oli kuutti.”
(Maarianhamina)

”Norppasta ei ole mitään huolta, mutta halli on suurin huolenaihe, sillä se on kaikissa poukamissa.”
(Maarianhamina)

”Norppia on ollut vähän, mutta niitä on idemmässä ja Kumlingessa.”
(Maarianhamina)

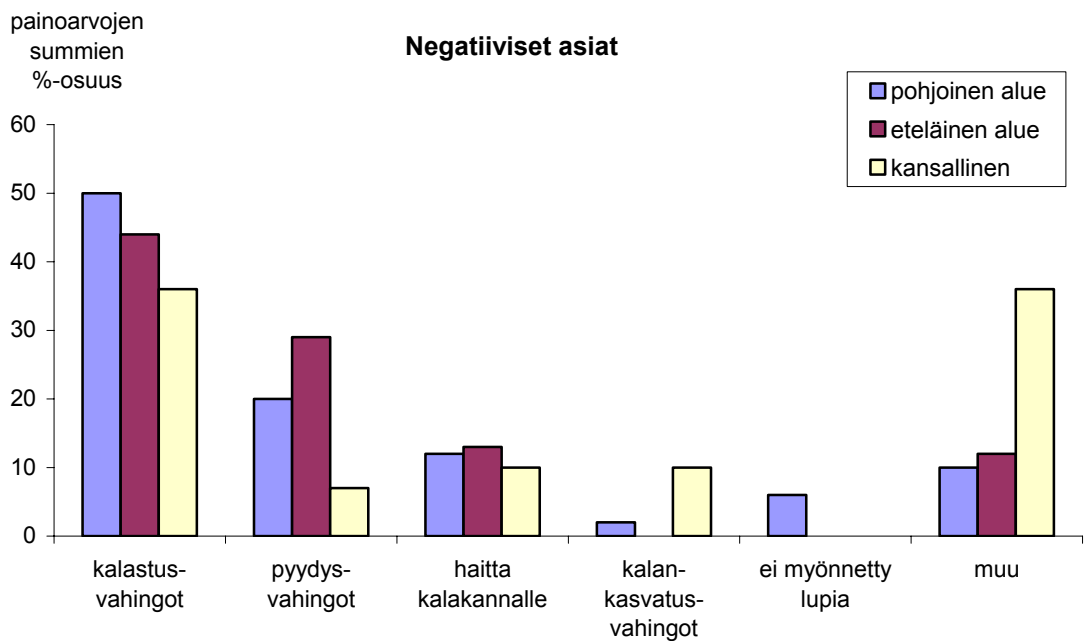
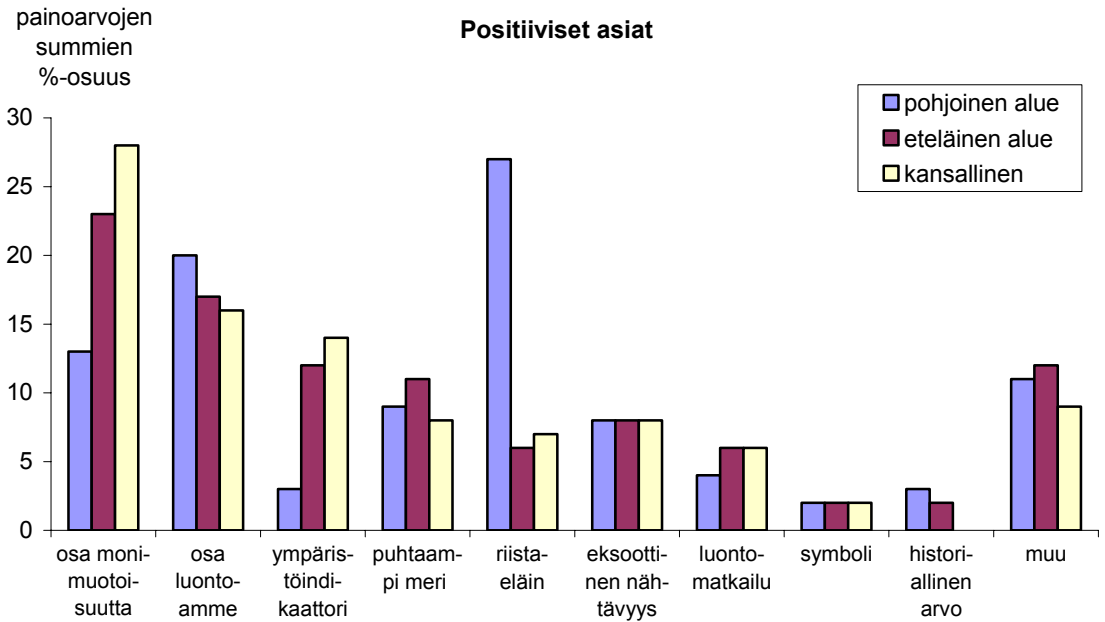
”Meidän tietojen mukaan Länsi-Suomenlahdessa aika harvoin nähdään norppia.”
(Porvoo)

” Tässä ihan parin vuoden sisään, norppa oli aika harvinainen tuolla merillä liikuttaessa, mutta nyt ne on vuoden sisään, sanotaanko että me liikutaan nyt ihan kevättöjällä ja syksyllä, on uskomattoman paljon lisääntynyt, niitä nähdään optisesti ihan mukavasti. Viime keväänä oltiin kalastamassa 20.4. Oltiin tuota kalamatkalla silloin ja ajeltiin tuossa Ulko-Ruokkojen ja Punapartojen välillä. Niin meillä oli sellanen yhen iltapäivän, kauniin iltapäivän havainto. Vanhaa verkkoa etsimässä oltiin. Oli silloin kiva päivä, päästin silloin kiikaroimaan. Nähtiin siinä tällä välillä 25, suunnille niinku samaan aikaan oli norppia ylhäällä. Pari kolme nähtiin jo aikasemmin siinä menomatalla ihan tossa väylän varrella, se on harvinaista. Ne oli jäällä joo.”
(Karhula)

4.8.2. Norppaan liittyvät positiiviset ja negatiiviset näkökulmat

Vastaajilla oli mahdollisuus määritellä omasta mielestään kolme positiivista ja negatiivista näkökulmaa norppakantaan ja sen hoitoon liittyen. Lisäksi he saivat antaa kullekin näkökulmalleen painoarvon asteikolla 1-5. Vastaukset luokiteltiin tärkeimmiksi nousseiden näkökulmien mukaan. Myönteisten vastausten osalta syntyi kymmenen ja kielteisten vastausten osalta kuusi eri luokkaa. Positiivisiksi / negatiivisiksi luokiteltujen asioiden painoarvot laskettiin. Näin saatu luokkien painoarvojen summa jaettiin painoarvojen kokonaissummalla.

Myönteisimmiksi näkökulmiksi nousivat norppa osana biologista monimuotoisuutta, meriluontoon kuuluvana suojeltuna lajina ja riistaeläimenä (kuva 9). Positiivisissa näkökulmissa oli kuitenkin suuria eroja eri alueiden välillä. Pohjoisella alueella korostui norpan rooli uusiutuvana luonnonvarana ja hyödynnettävänä riistaeläimenä. Eteläisellä alueella ja kansallisella tasolla norppa taas nähtiin lähinnä osana biologista monimuotoisuutta, suojeltuna lajina ja ympäristön tilan indikaattorina. Lisäksi norpan katsottiin indikoivan meriympäristön puhdistumista ympäristömyrkyistä ja olevan eksoottinen nähtävyys, jonka havaitseminen tuottaa iloa. Norppaa pidettiin myös luontomatkailun, –kuvauksen ja –havainnoinnin kohteena. Norpalla nähtiin myös historiallista painoarvoa sekä symboliarvoa. Eteläisen alueen ja kansallisten sidosryhmien näkökulmat vastasivat toisiaan useissa tapauksissa. Yhdeksässä vastauksessa 98:sta kerrottiin, ettei norpassa ole mitään positiivista. Vastaajat olivat kalastustahon edustajia. Norppaa pidettiin riistaeläimenä lähinnä vain metsästys- ja kalastustahoilla, kun taas muut näkökulmat saivat kannatusta useilta eri tahoilta. Lisäksi norpan hyvinä puolina nähtiin muun muassa sen arkuus ja sen hallia pienempi haitta kalastukselle.

Kuva 9. Positiiviset ja negatiiviset näkökulmat norpasta. Positiivisiksi / negatiivisiksi luokiteltujen asioiden painoarvot on laskettu yhteen ja niitä on tarkasteltu prosentuaalisesti.

Negatiivisissa näkökulmissa tuli esiin erilaiset kalastukseen ja kalankasvatukseen liittyvät vahingot (kuva 9). Suurimpina pidetyt vahingot kohdistuivat kalansaaliiseen, pyydyksiin ja kalakantoihin. Kalastus- ja pyydysvahingoista olivat yhtä mieltä useat eri tahot. Norpan katsottiin haittaavan kalakantoja lähinnä kuntien, maakuntaliittojen ja kalastustahojen vastauksissa. Kalankasvatuksen haitat mainittiin puolestaan vain luonnonsuojelutahoilla. Lisäksi alueellisella tasolla norpan katsottiin olevan osasyllinen kalastusperinteiden ja -elinkeinon katoamiseen. Kansallisella tasolla negatiiviset näkökulmat liittyivät lähinnä joko kalastusvahinkoihin tai muihin asioihin. Lisäksi

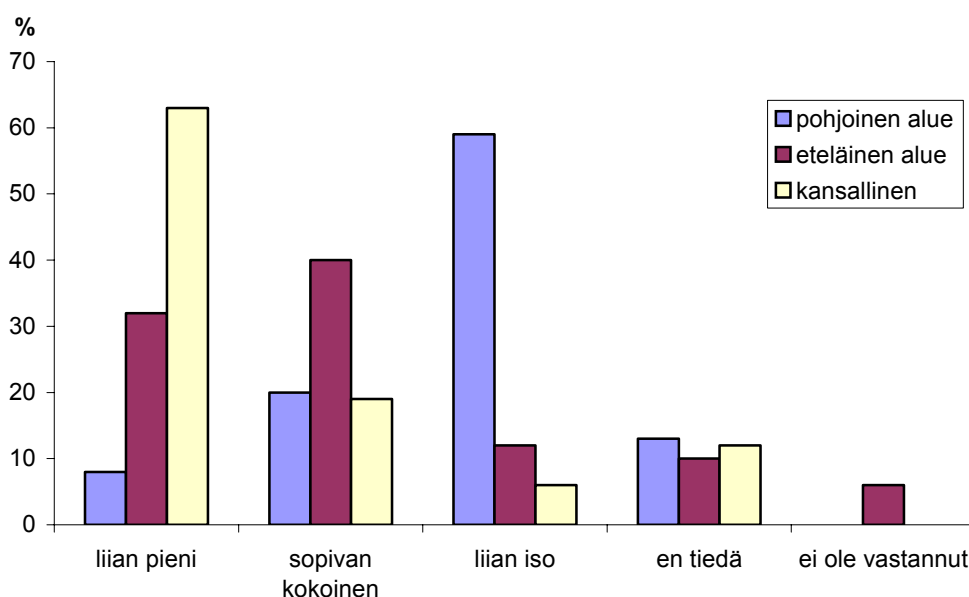
kansallisella tasolla norpan aiheuttamia kalastus- ja pyydysvahinkoja pidettiin suhteellisesti pienempinä ja kalankasvatusvahinkoja suurempina kuin alueellisilla tasoilla. Kansallisilta tahoilta tuli esille myös muita negatiivisia näkökulmia: norppien katsottiin vaikeuttavan yhteistyötä nimenomaan kalastajien kanssa muiden meriluonnonvaarojen suojelutyössä, synnyttävän ristiriitoja eri osapuolten välille ja olevan vahinkoeläin, jonka vapaa metsästys tulisi sallia kalastuksen suojelemiseksi.

Pohjoinen alue:

”Norppista sen verran... 90 luvun puoleen väliin, kun tämä buumi tuli. Ensin esiintyi norppia ja se on sen verran pieni eläin. Totta kai se verkkoja tuhoaa, mutta esim. rysä se ei saa niitä rikki, vaikka se nyt kaloja syö. Siitä ei ole semmoista haittaa.”
(Pori)

4.8.3. Norppakannan koko ja norpan rooli

Kysymys norppakannan koosta jakoi vastaajien mielipiteet (kuva 10). Pohjoisella alueella yli puolet vastaajista näki norppakannan liian suureksi ja vajaa kymmenes liian pieneksi, kun taas kansallisten tahojen mielipide jakaantui päinvastoin. Eteläisellä alueella suurin osa piti kantaa sopivana tai liian pienenä. Lähinnä ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelijat pitivät norppakantaa liian pienenä. Kunnat ja maakuntaliitot, kalastus- ja metsästystahot sekä järjestys- ja maanpuolustusviranomaiset pitivät puolestaan norppakantoja joko sopivina (eteläinen alue) tai liian suurina (pohjoinen alue).

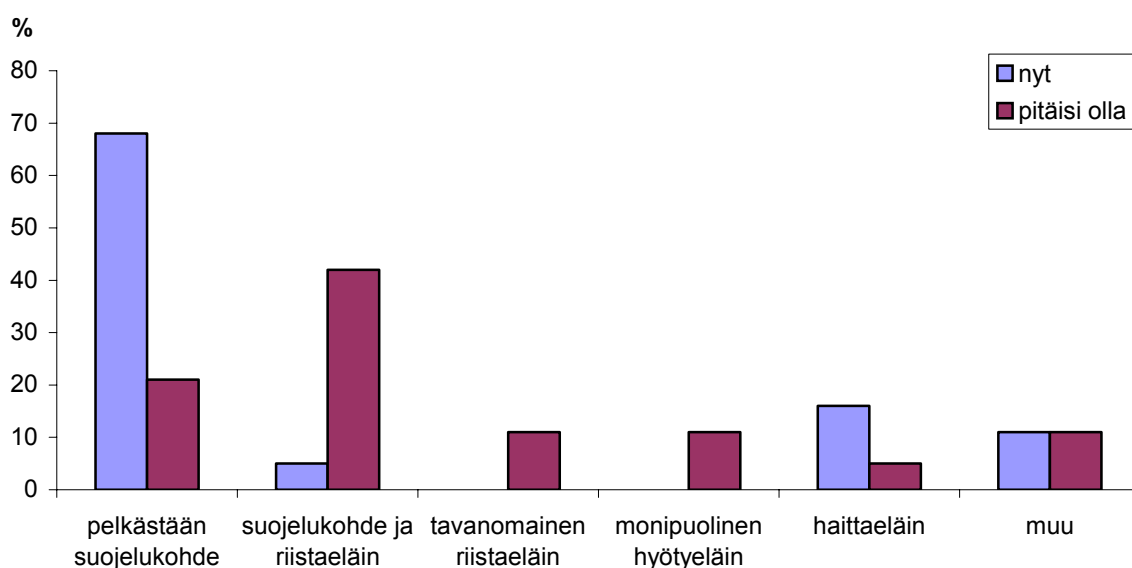

Kuva 10. Näkemys norppakannan koosta (%).

Käsitys norpan roolista vaihteli alueittain. Pohjoisella alueella vastaajat näkivät norpan joko vahinkoeläimenä, pelkästään suojelukohteena tai tavallisena riistaeläimenä. Vain pieni osa pohjoisen alueen vastaajista näki norpan monipuolisena hyötyeläimenä tai sekä suojelukohteena että riistaeläimenä. Eteläisellä alueella taas vajaa puolet piti norppaa suojelukohteena ja vain reilu neljännes vahinkoeläimenä. Loput eteläisen alueen vastaajista näkivät norpan tavalliseksi riistalajiksi tai sekä suojelukohteeksi että

riistalajiksi. Suojelukohteena norpan näkivät lähes kaikki ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelutahot, mutta myös monet muiden tahojen edustajista. Haittaeläimen, tavallisen riistaeläimen tai sekä suojelukohteen että riistaeläimen kannalla oli lähinnä kalastus- ja metsästystahojen vastaajia.

Kansallisella tasolla kysyttiin sekä norpan nykyistä roolia että sitä, mikä roolin tulisi olla. Valtaosa vastaajista näki norpan nykyisin ainoastaan suojelukohteena ja vain pieni osa haittaeläimenä (kuva 11). Norpan tulevaisuuden roolin toivottiin siirtyvän enemmän sekä suojelukohteen että riistaeläimen suuntaan, kun taas vähemmistö toivoi sen pysyvänkin pelkkänä suojelukohteena. Muiden mielipiteet norpan toivottavasta roolista taas jakautuivat joko tavallisen riistaeläimen tai monipuolisen hyötyeläimen kannalle.

Kuva 11. Kansallisen tason näkemykset norpan nykyisestä roolista ja siitä, mikä sen tulisi olla tulevaisuudessa (%).

4.8.4. Norppa ja suotuisan suojelun taso

Vastaajia pyydettiin määrittelemään keinoja, joilla norpan suotuisa suojelutaso voitaisiin saavuttaa ja säilyttää. Kysymyksessä mainittiin suotuisan suojelun tason tarkoittavan sitä, että laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen elinalue supistu. Kysymykseen vastattiin huomattavasti ahkerammin pohjoisella kuin eteläisellä alueella.

Näkemykset suotuisan suojelun tasosta jakautuivat erityisesti kalastus- ja metsästystahojen sekä ympäristöviranomaisten ja luonnonsuojelutahojen välillä. Lähes kaikki kalastus- ja metsästystahot sekä pieni osa kansallisista tahoista katsoivat norppakannan suojelun tason olevan riittävä metsästyksen aloittamiseksi. Samaa mieltä olivat myös pohjoisen alueen kunnat ja maakuntaliitot sekä järjestys- ja puolustusviranomaiset. Alueellisella tasolla metsästyksen keinoiksi ehdotettiin kalastusta haittaavien yksilöiden poistamista, metsästyslupien myöntämistä, vapaata metsästystä ja tapporahaa. Tärkeänä pidettiin kuitenkin myös kannan todellisen koon selvittämistä, kannan seuraamista ja ympäristömyrkkyjen vähentämistä. Kansallisella tasolla ehdotettiin myös, että metsästyksen voisi suunnata haittayksilöihin ja sisäsaaristoon.

Ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelujärjestöt, eteläisen alueen kunnat sekä suurin osa kansallisen tason edustajista katsoi, ettei norpan suotuisan suojelun tasoa ole saavutettu. Itämeren tilan parantamiseen haluttiin panostaa mm. vähentämällä ympäristömyrkykuormitusta. Suojelualueita toivottiin lisää koko Itämeren kattavaksi verkostoksi ja norppien pesimäalueiden suojelun turvaamiseksi. Suomenlahden aluetta pidettiin ensisijaisena norpan suojelualueena. Yhteistyö Venäjän kanssa nähtiin mahdollisuudeksi suojella Suomenlahden norppaa. Tutkimuksen tehostamista kaivattiin sekä norpan suojelussa että norppaa uhkaavien tekijöiden kartoittamisessa. Lisäksi korostettiin pyrkimystä sovittelulla elinkeinoelämän harjoittajien ja norppakannan välisiä ristiriitoja. Olennaisena pidettiin myös yhteisesti hyväksyttävissä olevaa näkemystä norppien suojelusta, joka vaatisi kaikilta tahoilta joustavuutta ja yhteistyöhalukkuutta.

Pohjoinen alue:

”Esimerkiksi norpan suojelua perustellaan sillä eteläisellä Itämerellä. Mitenkä siellä arktinen laji ylipäättään voi tulla toimeen. Sehän on täysin älytöntä ajattelua.”

(Tornio)

”Siitä norpasta puheen ollen, sitä ei tarvi suojella, ne ne vasta ilkeitä on... Halleja niitä saattaa olla, mutta tämä norppa se on paha pyydyksillä.”

(Kalajoki)

4.9. Norppa – ihminen

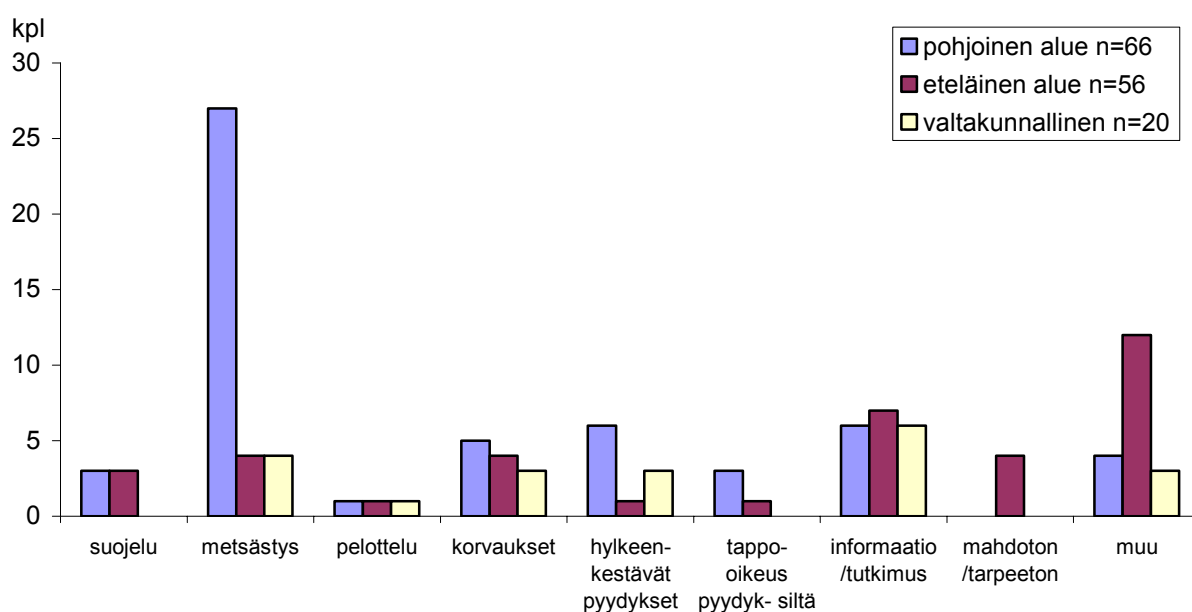
4.9.1. Ristiriidat ja yhteiselo

Norppaan liittyvissä tavoitteissa nähtiin jonkin verran ristiriitoja, varsinkin pohjoisella alueella. Ristiriitoja kerrottiin esiintyvän lähinnä kalastajien/metsästäjien ja luonnonsuojelijoiden välillä yhtä lailla valtakunnallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Pohjoisen alueen kunnat ja maakuntaliitot sekä kalastus- ja metsästystahot kertoivat paikallisten toimijoiden ymmärtävän kalastajien tilanteen. Sen sijaan suurimpia ristiriitoja esiintyy kalastajien ja muualta tulevien luonnonsuojelijoiden välillä. Kalastustahot katsoivat vaikeaksi ymmärtää ulkopuolisten puuttumista asioihin alueilla, joita nämä eivät tunne. Kalastustahot näkivät useissa norppaan liittyvissä tavoitteissa ristiriitaisuutta, esim. pyrkimyksessä levittää norppakantaa Suomen eteläisille merialueille. Pelättiin, että eteläiselle alueelle levittäytyvät norpat palaisivat takaisin pohjoiselle alueelle leutoina talvina, ja norppatilanne kävisi pohjoisessa sietämättömäksi. Siian ja lohien istutuksen ja nykyisen hyljepolitiikan yhdistelmän ei uskottu kasvattavan kalakan- toja, sillä norppien ajateltiin syövän istutetut kalat. Valtakunnan petoeläinpolitiikkaa ei pidetty johdonmukaisena, sillä maapedoiltakaan ei vaadita tiettyä kannan tiheyttä eteläisessä Suomessa ennen pyyntilupien myöntämistä tiheimmille petoalueille.

Ristiriitojen taustalla arveltiin olevan myös tietämättömyyttä kannan todellisesta koosta. Osaltaan syytettiin myös hylkeen sympatisointia, (esim. esiintyminen logoissa: Silja ja Line, Suomen luonnonsuojeluliitto), joka lisää kansalaisten keskuudessa hylkeisiin liittyviä myönteisiä tunteita. Kalastustahoilta kommentoitiin mm.: *”jos hylje ja hirvi vaihtaisivat päätään, ei olisi hyljeongelmaa”*. Ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelijat puolestaan arvelivat, että ristiriitoja norpan suhteen syntyy siitä, että vahinkoa aiheuttavaa hyljelajia on vaikea määrittää, ja näin ollen myös norppa saa osakseen vihaa hallin aiheuttamien vahinkojen takia. Lisäksi luonnonsuojelutahot arvelivat ristiriitojen johtuvan kalastuselinkeinoon yleisestä ahdingosta.

Norpan ja ihmisen yhteiselon kehittäminen kiinnosti enemmän pohjoisella kuin eteläisellä alueella, jossa reilu kolmannes oli jättänyt vastaamatta kysymykseen. Eteläiseltä alueelta todettiin mm. että norpan puuttumisen takia yhteiselon ongelmia ei ole pääs-

syt syntymään. Pohjoisen alueen vastaajat ehdottivat norpan ja ihmisen yhteiselon parantamiseksi lähinnä metsästystä (kuva 12). Tämän näkemyksen kannattajat koostuivat kalastus- ja metsästystahojen, kuntien ja maakuntaliittojen sekä järjestys- ja puolustusviranomaisten edustajista. Tiedottaminen ja tutkimus sekä korvausten parantaminen katsottiin myös mahdollisuuksiksi molemmilla alueilla, ja pohjoisella alueella myös hyljevarmat pyydykset. Ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelijat olivat tiedottamisen ja tutkimuksen kannalla, kun taas korvausten parantamista ja hyljevarmoja pyydyksiä ehdottivat useat eri tahot. Lisäksi osa ympäristöviranomaisista ja luonnonsuojelutahoista uskoi suojelualueiden parantavan norpan ja ihmisen välistä yhteiseloä. Kansallisella tasolla yhteiselon parantamismahdollisuuksia nähtiin niin metsästyksessä, vahingonkorvauksissa, hylkeen kestävässä pyydyksissä, tiedotuksessa, tutkimuksessa kuin yleisessä hyväksynnässä.

Kuva 12. Keinoja norpan ja ihmisen yhteiselon kehittämiseksi (kpl), n = ehdotuksien lukumäärä kullakin alueella.

4.9.2. Norppavahinkojen torjunta ja korvaukset

Vastaajia pyydettiin ehdottamaan keinoja, joilla norpan kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja voitaisiin vähentää. Norpan aiheuttamia vahinkoja kalastukselle pidettiin yleisesti suurempina pohjoisella kuin eteläisellä alueella. Kysymys kalastusvahinkojen torjumisesta ja korvauksista jättikin vastaajat epätietoisiksi eteläisellä alueella. Yli kolmasosa eteläiseltä alueelta ei vastannut mitään. Lisäksi moni heistä totesi olevansa tietämätön asiasta tai ei kokenut asiaa ajankohtaiseksi alueellaan. Eteläisen alueen vastaajat sekä valtaosa kansallisen tason vastaajista näki norpan aiheuttamat haitat paljon hallivahinkoja pienempinä, vaikka norpan ja hallin aiheuttamia vahinkoja pidettiin vaikeana erottaa toisistaan. Monet pohjoisen alueen tahot sekä osa kansallisista tahoista näki pohjoisen alueen kalastusvahinkojen olevan suuria ja kasvamassa edelleen, erityisesti norpan levitessä sisäsaaristoon. Esimerkiksi ruotsinkielisellä Pohjanmaalla hyljevahinkojen kerrottiin olevan rahallisesti huomattavasti suurempia kuin hirvivahinkojen. Norppaa pidettiin älykkäänä eläimenä, joka hylkeenkestävien pyydysten kehittyessä oppisi syömään tai karkottamaan kalat pyydysten ul-

kopuolelta. Kalastuksen kannattavuuden kerrottiin olevan muutenkin jo vaakalaudalla hyljevahinkojen pahentaessa kannattavuutta entisestään.

Valtaosa vastaajista oli yhtä mieltä kalastusvahinkojen torjuntaan liittyvistä asioista: hyljevarmoja pyydyksiä ja suojarusteita haluttiin kehittää ja mahdollisuuksina nähtiin hylkeenkestävät rysät, altaat ja suojaverkot. Lisäksi hyljevarmojen kalastusmenetelmien kehittelyn ohella toivottiin tutkimusta norppien käyttäytymisestä. Kansalliselta tasolta mainittiin kuitenkin, että kehittelyn hyödyn ja kustannusten suhdetta tulisi harvita. Vaikka norppien aiheuttamien vahinkojen määrän todettiin olevan eteläisellä alueella hyväksyttävällä tasolla, myös siellä toivottiin kiinteiden pyydyksien suojausta. Lisäksi osa eteläisen alueen kalastustahoista halusi erillislupia aseiden käyttämiseksi siima- ja verkkokalastuksessa norppien säilyttämiseksi, jotta ne oppisivat pysymään kauempana pyydyksistä. Pohjoisen alueen suurena ongelmana nähtiin verkkokalastus, jonka pelättiin loppuvan ilman pysyviä hyljevahinkojen korvauksia. Pohjoisen alueen tahot, lukuun ottamatta ympäristöviranomaisia ja luonnonsuojelijoita, katsoivat norppakannan säännöstelyn olevan ainoa todellinen vaihtoehto, joka voisi suojata verkkokalastusta jossain määrin vahingoilta. He toivoivat myös, että pyydyksien tai kalanviljelyksien lähistöllä oleskelevat norpat olisi oikeus tappa. Myös osa kansallisista tahoista piti kannan vähentämistä tehokkaimpana vaihtoehtona kalastusvahinkojen pienentämiseksi.

Kalastusvahinkojen torjuntaa toivottiin kehitettävän yhdessä kalastajien kanssa valtion tai EU:n tuella. Valtion tulisi maksaa kalastajille tai kalanviljelijöille aiheutuvat ylimääräiset kustannukset hyljevarmojen pyydyksien ja suojarusteiden hankkimisesta ja käyttöönnotosta, mutta joidenkin mielestä myös vihreiden, ympäristöministeriön tai WWF:n tulisi hoitaa kustannukset. Myös vahingonkorvausten haluttiin olevan valtion tai EU:n kustantamia.

Osa kansallisista tahoista uskoi kalastajien ongelmien ja kalakantojen heikon tilan syyn olevan meriluonnonvarojen hallinnoinnissa, josta yhteiskunnan tulisi kantaa vastuun. Konflikteja arveltiin vähentävän aluekeskeinen meriluonnonvarojen hallinnointi ja merisuojelun verkosto, joka kattaisi kalakantojen elpymiselle tarkoitettuja alueita, joilla ei saisi kalastaa. Suojelun verkoston toimiessa kalastajille tulisi maksaa korvauksia vahingoista suojelun ulkopuolella. Järjestelmän arveltiin lisäävän näin kalakantoja niin suojelun sisä- kuin ulkopuolellakin ja takaavan riittävästi saalista niin kalastajille kuin hylkeille, vaikka kalastajien edellytettiin sopeutuvan tietynasteisiin vahinkoihin pitkällä aikavälillä.

Pohjoinen alue:

”Norppakanta on kasvanut voimakkaasti. Ajatellaan, että se on norppa, joka on sisäsaaristossa vuodet ympäriinsä ja aiheuttaa eniten tuhoa. Norppa ei revi rikki kalastusvälineitä, vaan se on halli, joka tuhoaa ne.”

(Vaasa)

”Mielestäni se on norppa, joka on suuri ongelma. Mahdotonta kalastaa jään alta, hylkeet syövät koko saliin.”

(Vaasa)

”Vähemmän verkkoja tulee tuhotuksi sen jälkeen kun niillä on kalastettu 3-4 kertaa.”

(Vaasa)

Eteläinen alue:

”Yksikään kalastaja ei oo sanonut, että norpasta olisi vahinkoa, kyllä ne pitkälle harmaahylkeeseen keskittyy.”

(Karhula)

”Ilmeisesti siimapyynti on suhteellisen pientä tai melkeen kuollut, kyllä siimalla oli kuitenkin norppa, joka napsi niitä kaloja. ... Ei se ihan synnitön ole.”
(Karhula)

4.9.3. Norppa sivusaaliina

Mahdollisuuksiin vähentää pyydyksiin jäävien norppien määrää suhtauduttiin hyvin vaihtelevasti. Eniten halukkuutta sivusaaliin vähentämiseksi oli ympäristö- ja luonnonsuojelutahoilla sekä monilla eteläisen alueen tahoilla, vaikka norppien hukkumista ei nähtykään akuutiksi ongelmaksi. Keinoiksi ehdotettiin pyydysten kehittelyä mm. vahvistamalla rysien suita, vahvalankaisten dyneema-pyydysten lisäämistä, pyydystyyppi- ja kalastusrajoituksia, rajoitus- ja korvausjärjestelmää sekä verkkokalastuksen säätelyä leutoina talvina ja jäiden lähdön aikaan ulkosaariston rantavesissä. Yhtenä ehdotuksena kalastustaholta tuli myös verkkokalastuksen kieltäminen ja täysimääräisten korvausten maksaminen kalastajille ammatin menetyksestä.

Monet kalastus- ja metsästystahojen edustajat sekä pohjoisen alueen kunnat ja maakuntaliitot pitivät sivusaaliin vähentämistä mahdottomana tai tarpeettomana, vaikka ehdotuksia tulikin pyydyksillä ruokailevien norppien ampumisesta, hyljevarmoista joskin kalliista pyydyksistä, kannan pienentämisestä ja kalastuksen vähentämisestä. Eteläisen alueen kalastustahot pitivät norppien hukkumista pyydyksiin erittäin vähäisenä. Pohjoisella alueella puolestaan kalastustahot, kunnat ja maakuntaliitot katsoivat pyydyksiin hukkuvien norppien olevan juuri niitä häiriköitä, jotka tuleekin poistaa. Näin ollen rysäkuolleisuuden vähentämisen nähtiin olevan ns. häirikköyksilöiden suosimista. Pohjoisen alueen kalastustahot kertoivat norppien hukkuvan helpommin pyydyksiin kuin hallien, mutta norppien hukkumiskuolemien arveltiin vähentyvän ajo-verkkokiellon astuttua voimaan. Toisaalta he ajattelivat hylkeenkestävien materiaalien yleistymisen lisäävän pyydyskuolleisuutta ja toivoivat, että norpat pelkäisivät ihmisen hajua kuten 1950–60-luvuilla.

4.9.4. Norpan hyödyntäminen

Norpan hyödyntämismahdollisuuksina tuli esiin niin turismi kuin metsästys. Ympäristöviranomaiset ja luonnonsuojelutahot ehdottivat norppiin liittyvää luontomatkailemista meloen, pienveneillä tai perinteisin keinoin ja varustein, norppatietouden jakamista näyttelyiden muodoissa ja norpan käyttöä luontoturismien symbolina. Osa heistä ei kuitenkaan nähty mahdollisuuksia norpan hyötykäytölle, sillä norppia pidettiin liian vähälukuisina ja ne tulisi jättää rauhaan. Kalastus- ja metsästystahoilla hyödyntämiskeinoiksi nähtiin metsästys, ruhon hyötykäyttö sekä metsästys- tai valokuvaussafarit. Tosin sääoloja ja norpan vaikeaa havaittavuutta pidettiin vaikeina turismille.

Nykyistä suuremman kannan hyödyntämismahdollisuuksiin suhtauduttiin varsin vaihtelevasti niin alueiden ja tahojen välillä kuin tahojen sisällä. Myös kansallisten tahojen mielipiteet jakautuivat. Pohjoisella alueella katsottiin, että suurempaa kantaa voisi hyödyntää metsästyksen, pyyntikulttuurin elvyttämisen, hylkeen ruhon hyötykäytön sekä luonto- ja metsästysretkien kautta. Pohjoisen alueen kunnista ja maakuntaliitoista, kalastus- ja metsästystahoista sekä järjestys- ja puolustusviranomaisista moni ei kuitenkaan nähty mitään hyötyä kantojen kasvussa. Myös pohjoisen alueen lyhyen sesongin ja hankalien sääolojen katsottiin tekevän hyödyntämismahdollisuudet kannattamattomiksi. Ympäristöviranomaiset ehdottivat joko kalastajien hoitamaa tai kalastajien kanssa yhteistyössä toimivaa norppaturismia. Luonnonsuojelutahoilta tuli puolestaan ehdotus turismista, jossa ruokittaisiin norppia roskakalalla.

Eteläisellä alueella suuremman kannan hyödyntämismahdollisuuksia pidettiin lähinnä epärealistisina. Muutamia ehdotuksia tuli kuitenkin matkailun, metsästyksen ja ruhon hyötykäytön mahdollisuuksista. Yllä mainittujen ehdotuksien lisäksi kansallisella ta-

holla kyseenalaistettiin luonnonvaraisista petoeläimistä saatavan taloudellisen hyödyn tavoittelu.

Pohjoinen alue:

”Matkailu ei onnistu. Siellä on kapteenilla niin kova vastuu, että jos jotain tapahtuu turistille, niin kapteeni on välittömästi käsiraudat kädessä. Matkailu täytyy heti jättää hylkeiden osalta pois. Meillä mitä jouduttais tänä päivänä tekemään pienille veneille, se on raakaa tämä matkailun järjestäminen. Se mitä minä esitin tuossa aikaisemmin niin hyötykäytöstä pitäis alottaa. Norpilla olisi hyötykäyttöä täällä Perämerellä, niitä on saaristo aivan täynnä.”

(Kalajoki)

4.9.5. Norpanmetsästys

Kiinnostus perinteiseen norpan pyynti- ja metsästyskulttuuriin oli suuri Pohjoisella alueella, lukuun ottamatta ympäristöviranomaisia ja luonnonsuojelijoita, jotka suhtautuivat pyynnin elvyttämiseen varautuneesti tai kielteisesti. Kunnat ja maakuntaliitot, metsästys- ja kalastustahot sekä järjestys- ja puolustusviranomaiset kannattivat metsästyksen aloittamista ja perinteiden elvytystä, niin kauan kuin taitoa on vielä tallella. Osa kuitenkin huomioi, että kannan olisi toivuttava ennen metsästyksen aloittamista. Moni näki koulutuksen ja kurssituksen tarpeelliseksi, jotta oppia voitaisiin jakaa norpanpyynnistä lihan, nahan ja traanin hyödyntämisestä. Kursseja norpanpyynnistä ja hyödyntämisestä ei ollut järjestetty, mutta Merenkurkun neuvoston ohjelma ”Harmaahylje – yhteinen resurssimme” on jakanut vastaavaa tietoa hallin osalta. Myös Juha Ylimaunun kirja ’Itämeren hylkeenpyyntikulttuurit ja ihminen-hylje -suhde’ nähtiin arvokkaaksi. Metsästykselle haluttiin sekä kiintiöitä että vapaata pyyntiä. Metsästyskeinoiksi ehdotettiin kevätpyyntiä jäältä, verkkopyyntiä ”Simon malliin” ja avovesikauden metsästystä luodoilta. Ympäristöviranomaisista osa kannatti metsästäjien kurssitusta sekä hylkeen perinteisen hyödyntämisen taidon säilyttämistä ja opettamista, osa ehdotti mahdollisuutena myös kalanpyydyksiin jäävien norppien ja poistettavien ”häirikkönorppien” hyödyntämistä perinteisin keinoin. Ympäristöviranomaisten taholta kuitenkin huomautettiin, ettei pyyntiä tulisi aloittaa ennen kuin kanta kasvaa 10 prosentin vuosivauhtia. Lisäksi he katsoivat, että tutkimustieto populaation kuolleisuudesta ja ympäristön aiheuttamien riskien (ympäristömyrkyt, taudit, ilmastonmuutos) suuruudesta tulisi ehdottomasti ottaa huomioon tehtäessä päätöksiä pyyntiluvista. Luonnonsuojelutahot puolestaan ehdottivat perinnetietojen soveltamista luontoturismiin ja kuvaussafareihin.

Eteläisellä alueella norpan pyynnin elvyttämiseen suhtauduttiin huomattavasti vaisemmin. Pynnin elvyttämisen näki tarpeellisena vain pieni osa kalastus- ja metsästystahoista. Ympäristöviranomaiset pitivät tärkeänä vanhojen joskin verisien pyyntimethodien dokumentointia, josta museoiden ja kansatieteilijöiden tulisi huolehtia. Kerrottiin, että vanhaa hylkeiden pyynti-, käsittely- ja käyttökulttuuria on pyritty elvyttämään järjestämällä kurseja hallin metsästämiseksi esimerkiksi RISA-ohjelman ”Harmaahylje riasasta resurssiksi” puitteissa. Kursseilla on käsitelty teoriassa myös norpan pyyntiä ja hyödyntämistä.

Pohjoinen alue:

”Nimenomaan norpan luvissa sillä olisi merkitys, että saataisiin pyyntikulttuuri ja pyyntitaito pysymään hengissä. Se on huomattavasti erilainen pyyntiä mitä harmaahylje. Semmoinen kuva on, että sitä norppakantaa on paljon vaikeampi hallinnoida kuin harmaahyljettä ja että niitä taitavia norppapyyntäjiä ei juuri sen takia. Muutama lupa

olisi paikallaan. Ei juuri kannan kokoa leikata saataisi, valmiudet kun se hetki tulee, kun se on pakko rajoittaa, niin olisi niitä, jotka siihen kykenee.”
(Vaasa)

Eteläinen alue:

”Kyl mie olen sitä mieltä, että tätä norpan metsästystä pitäis sallia. Jos ois nyt vaikka kiintiöt, just jotta tuota vanhaa hylkeenpyyntiperinnettä. Että siellä tuota ryömitään ja lähestytään. Ja se on kyl varma, että ei ne kyllä sukupuuttoon kuole. Kyllä se niin kovan työn takana on.”
(Karhula)

4.10. Norppakannan hallinnointi ja hoitotoimenpiteet

4.10.1. Viranomaisten toimet

Viranomaisten toimiin suhtautui kriittisesti yli puolet pohjoisen alueen vastaajista. Alueen muut vastaajat olivat joko tyytyväisiä tai jättivät vastaamatta kysymykseen. Pohjoisella alueella positiivisimmin suhtautuivat ympäristö- ja luonnonsuojelutahot ja kriittisimmin kalastus- ja metsästystahot sekä kunnat ja maakuntaliitot. Eteläisellä alueella oli taas yli puolet jättänyt vastaamatta kysymykseen. Vastaajien mielipiteet kallistuivat hieman enemmän tyytymättömyyden puolelle. Metsästys- ja luonnonsuojelutahot sekä ympäristöviranomaiset olivat kriittisimpiä, kun taas tyytyväisiä löytyi eniten kalastustahojen joukosta.

Ympäristöviranomaisten ja luonnonsuojelujärjestöjen kritiikki kohdistui riittämättömään suojeluun ja norpan asemaan riistalajina. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön toivottiin muuttavan norpan suojelluksi lajiksi. Toisaalta kannan hallinnoinnin ehdotettiin siirtyvän ympäristöministeriön alaisuuteen. Heiltä nousi myös ajatus, että norpan yleiseen hyväksyntään olisi syytä panostaa sekä alueellisesti että paikallisesti.

Kalastus- ja metsästystahojen sekä kuntien ja maakuntaliittojen mielestä norpan suoje-
lua tulisi höllentää ja metsästyslupia myöntää erityisesti Perämeren ja Merenkurkun alueelle. Osa kalastus- ja metsästystahoista näki viranomaisten toimilla olevan liian voimakkaan suojelun leima, joka oli hyväksyttävää 20 vuotta sitten, muttei enää. Heidän mielestään valtakunnalliset johtavat viranomaiset ovat jo kauan olleet kyvyttömiä päättämään hyljekysymyksistä, eikä ympäristöviranomaisten toimintaideologian katso-
tu hyödyntävän lainkaan paikallista väestöä.

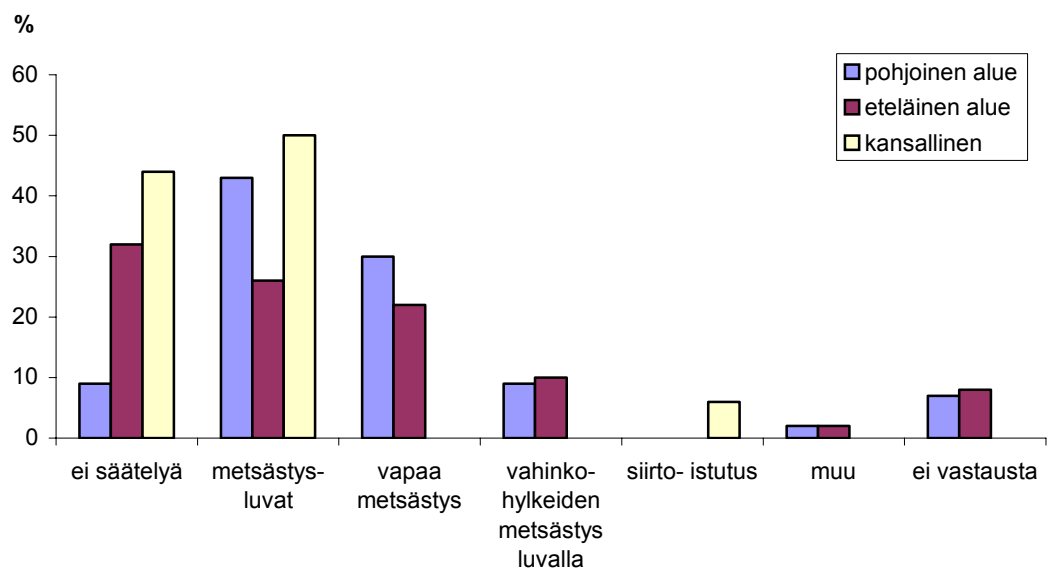
Kansallisella tasolla mielipiteet viranomaistoimista olivat päällisin puolin tyytyväisiä, mutta kritiikkiäkin esiintyi. Suurin osa piti hyvänä, ettei pyyntilupia ole myönnetty, kun taas osan mielestä suojelu oli liian tiukkaa ja viranomaiset välinpitämättömiä vahinkojen korvausjärjestelmän kehittämisen suhteen. Eri sidosryhmien vuoropuhelua ja yhteistyötä pidettiin puutteellisena kuin myös viranomaisten tiedotusta norpan ja hallin eroista sekä Suomenlahden norpan heikosta tilasta.

Pohjoinen alue:

”Onko lainsäädäntöön tulossa muutoksia? Me joudumme rikkomaan lakia.”
(Himanka)

4.10.2. Norppakannan säätely

Norppakannan säätelyä metsästyksellä kannatti pohjoisella alueella valtaosa ja eteläisellä alueella sekä kansallisella tasolla vain pieni enemmistö (kuva 13). Muut katsoivat säätelyn lähinnä tarpeettomaksi. Pyyntiluvanvaraisesta metsästyksestä tuli ehdotuksia kaikilta muilta tahoilta paitsi luonnonsuojelijoilta. Vapaa norppametsästys sai kannatusta kuitenkin ainoastaan alueellisella tasolla. Vapaan metsästyksen kannattajat olivat lähinnä metsästys- ja kalastustahojen edustajia, mutta kiinnostusta oli myös kunnilla ja maakuntaliitoilla sekä järjestys- ja maanpuolustusviranomaisilla. Norppakannan säätelyn tarpeettomuuden puolesta puhuivat lähinnä luonnonsuojelutahot ja ympäristöviranomaiset. Pieni osa alueellisista tahoista ehdotti myös vahinkohylkeiden luvanvaraista metsästyä, kun taas kansalliselta tasolta tuli ajatus norppien siirtoistuttamisesta muualle. Muiksi säätelykeinoiksi ehdotettiin vapaata metsästyä kalanpyydyksiltä ja verkkopyyntiä.

Kuva 13. Ehdotukset norppakannan säätelykeinoiksi (%).

Pohjoinen alue:

"Norppakantaa on pakko rajoittaa nyt. Meillä on käsillä se aika. Laskentojen mukaan 4000 norppaa ja se luku on pahasti alakanttiin... Välittömästi metsästyksen piirin mahdollisemman nopeasti. Ei tällai voida jatkaa, sillä tavalla että verkkokalastajilla norppa syö kalat verkosta."

(Himanka)

"Se norppahomma, siihen pitäisi saada lupia. Lohtajan kohdalla norppa aiheuttaa paljon enemmän vahinkoa kuin halli. Perämerellä siihen pitäisi ehdottomasti saada."

(Himanka)

"Ketkä saa ampua sitten kun muutaman luvan saa. Kyllä kalastajille pitäisi antaa se oikeus jolle se haitta tulee. Jos se menee riistanhoitoyhdistyksen kautta, menee mukaiseksi se asia."

(Himanka)

Eteläinen alue:

”Suomenlahden pitäis saada ehdottomasti saaristolaisperinteen säilyttämiseksi pyyntilupa, yksi tai kaksi norpanpyyntilupaa ehdottomasti. Ja se arvottaa sen porukan kesken, kuka on ilmottautunut sinne, kuka taitaa sen homman.”

(Karhula)

”Norpan osalta meidän ois varmaan pakko pidättäytyä kiintiömetsästyksen, koska sitä esiintyy vaan siellä missä esiintyy.”

(Karhula)

4.10.3. Norppakannan hoidon hallinnollinen aluejako

Pohjoisella alueella pieni enemmistö katsoi, ettei riistanhoitopiirialuejako soveltunut norppakannan hallintaan. Aluejakoon tyytyväisiä ja tyytymättömiä löytyi kaikkien sidosryhmien joukosta. Merenkurkun pohjoisen puoleista osaa ehdotettiin omaksi hallintoalueekseen. Eteläisellä alueella suuri osa vastaajista koki olevansa kykenemättömiä vastaamaan kysymykseen. Eteläiseltä alueelta vastanneet olivat pääosin tyytyväisiä aluejakoon.

4.10.4. Tulevaisuuden kehitystarpeet

Tulevaisuuden kehitystarpeita kysyttiin usean eri aihepiirin alalta. Ehdotuksia tuli runsaasti.

Kannan seurantaan toivottiin kattavuutta, säännöllisyyttä, havaintoverkoston tiheyttä ja eri vuodenaikoina tapahtuvaa laskentaa. Myös kannan todellisesta koosta kaivattiin tietoa. Ehdotettiin, että samoja laskentamenetelmiä käytettäisiin kannan koko elinalueella maiden rajoista riippumatta ja että kannasta laskettaisiin koko kanta tai tietty prosenttiosuus. Kannan kasvusta haluttiin myös lisätietoa.

Pohjoinen alue:

”Suomalaiset on hyvin onnistunut tässä harmaahylkeiden laskennoissa, norpan laskenta on ruotsalaisten vastuulla. Ja Suomen pitäisi lisätä tutkimusrahaa, että norpan kannanlaskenta saataisiin suomalaisten käsiin. Ruotsalaiset eivät ole onnistuneet kerta kaikkiaan. Arviot ovat alakanttiin koko aika, huonoista laskennoista johtuen.”

(Himanka)

”Nuo norpat ovat lentokoneella laskettu ja jäältä. Me jotka olimme jäällä pyytämässä me tiedämme... Silloin pyydettiin, kun lentokone nousi ilmaan. Kun lentokone nousi sieltä Luulajasta ilmaan, 10 minuutin päästä ei ollut, kun ne tulee sieltä laskee. Samalla lailla norppa käyttäytyy tänä päivänä. Se pelkää sitä lentokonetta, ja laskennat ovat semmoiset että vetää plussan päälle.”

(Himanka)

Ehdotuksia muun tutkimuksen kehittämiseksi tuli niin biologiaan, hyötykäyttöön kuin kalastukseen liittyen. Biologista tutkimusta toivottiin monelta alalta: kannan ikärakenteesta, lisääntymisnopeudesta, ruokavaliosta, käyttäytymisestä, vaelluksista, geneettisestä monimuotoisuudesta, ympäristömyrkyistä ja niiden vaikutuksesta lisääntymiseen ja terveydentilaan, kuolleisuuden ja steriliteetin syistä, loisista ja niiden leviämisestä sekä norpan häviämisen syistä Saaristomerellä ja Suomenlahdella. Kalastukseen liittyen ehdotettiin tutkittavaksi norpan vaikutuksia villilohikantoihin, norppien pelottelumenetelmien ja elävänä pyynnin kehittelyä. Kansallisella tasolla tuli esille, että kalakantojen heikkenemisen syytä pitäisi tutkia. Osa kansallisista tahoista piti myös kes-

kustelua hylkeiden osuudesta kalakantojen hälyttävään tilaan vääristyneenä. Valtion tutkimuslaitoksilta haluttiin tietoa kalakantojen heikkenemisen todellisista syistä. Lisäksi tutkimusta norppavahingoista ja vahinkojen ennaltaehkäisystä pidettiin tarpeellisena.

Tiedottamisessa nähtiin paljon kehittämisen varaa ja tietoa haluttiin lisää. Tiedotuksen toivottiin kehittyvän avoimempaan ja puolueettomampaan suuntaan. Tutkimustulosten julkaisu haluttiin nopeammaksi, ja varsinkin käytännönläheisistä tutkimuksista toivottiin tietoa. Tiedotusta kaivattiin norpan esiintymisalueista ja määristä, harmaaahylkeen ja norpan lajinmäärityksestä, norpan uhanalaisuudesta sekä romahtaneiden kalakantojen todellisista syistä (vrt. edellä). Informaatiokanaviksi ehdotettiin mm. kaikkien ulottuvilla olevat kanavat kuten TV, radio ja sanomalehdet.

Pohjoinen alue:

”Kun seuraa näitä esim. WWF:n tai jonkun muun tilastoja, niin aina Itämerellä on tietty määrä norppia. Aina vedotaan siihen että se on Itämerellä ja se on pieni määrä. Sanottais, että se on Perämeri, niin se on sama se norppien määrä kun Itämeri. Eihän siinä oo mitään järkeä, tiedottamisessa. Tämähän on aivan järjetöntä.”
(Tornio)

”Täytyy sanoa että luonnonsuojelujärjestöillä on erinomaisen hyvät suhteet Brysselin päättäjiin. ...Vaatisi sitä että meillä olisi olemassa hyvä lobbari tuolla Brysselin päässä, joka veisi tietoa meiltä päin. Nyt menee vain yksipuolista tietoa ja se käsittely on mitä on. Se ei ole eduksi meille Perämeren rannikolla ja täällä asuville ihmisille.”
(Tornio)

Lainsäädännön ja hallinnon kehittämiseksi ehdotettiin yhtäältä metsästyksen aloittamista, metsästysaikojen muuttamista ja rajoitusten poistamista ja toisaalta suojelualueiden ja rauhoitusaikojen lisäämistä sekä totaalirauhoitusta. Toivottiin myös että paikallisia kalastajia ja metsästäjiä kuultaisiin, ja että korvausjärjestelmiä kalastajille ja kalanviljelijöille kehitettäisiin. Erityisesti kansallisella tasolla osa vastaajista näki parantamisen varaa norppakannan hallinnoinnissa. Maa- ja metsätalousministeriötä soimattiin meriluonnonvarojen hallinnoinnista, jonka ei nähty olevan kestäväällä pohjalla. Näin ollen esimerkiksi hylje- ja kalakantojen hoito sekä hallinnointi ehdotettiin siirrettävän ympäristöministeriön alaisuuteen, jotta luonnonvarojen hallintoa ei erotettaisi täysin ympäristönsuojelusta. Tämän katsottiin olevan eduksi sekä luonnonsuojelijoiden että kalastajien kannalta. Ministeriöiltä toivottiin myös lisää aloitteellisuutta norpan suojelemiseksi. Toivottiin, että Saaristomerren ja Suomenlahden norppien suojelutarpeesta valmistuisi pikaisesti selvitys.

Kansallista yhteistyötä, yhteisymmärryksestä ja yhteisiä strategioita toivottiin eri ministeriöiden ja ympäristö-, metsästyks- ja kalastustahojen välille. Myös tutkimuslaitosten ja ympäristö- ja kalastustahojen välille toivottiin vuoropuhelua ja yhteistyötä. Kansallisen yhteistyön lisääntymisen uskottiin nopeuttavan tiedonkulkua ja päätöksentekoa, tehostavan suojelua ja vähentävän kalastusvahinkoja.

Pohjoinen alue:

”Nimenomaan kalastajat ja luonnonsuojelijat pitäisi samaan pöytään saada. Ne puhuvat eri maailmoissa, ja se on valitettavaa. Se on helppo luonnonsuojelijoiden sanoa, että hylkeitä ei saa metsästä. Ja minusta heidän pitäisi tulla ja kuulla heitä, joilla on ongelmia hylkeiden kanssa. Enempi yhteistyötä nimenomaan ääripäiden välille.”
(Himanka)

Kansainvälisen yhteistyön lisääminen nähtiin myös tarpeelliseksi sekä tutkimuksen, suojelun että hallinnoinnin kannalta. Yhteistyö Ruotsin kanssa nähtiin hyvin tärkeäksi juuri norpan osalta. Tutkimuksessa, erityisesti kannanarvioinneissa, kaivattiin kansainvälistä koordinoitua. Suojelua ja hallintoa koskien toivottiin, että HELCOM:n suositukset päivitetäisiin useammin, mutta toisaalta ehdotettiin jäsenyyden uudelleen harkintaa tai siitä eroamista. Eri maiden välille toivottiin yhteisiä metsästysalueita sekä kiintiöitä kullekin maalle. Kansallisella tasolla tuli esiin, että Itämerellä toimivien eri tahojen tulisi varmistaa että EU:ssa vireillä olevasta meristrategiasta tulee laillisesti sitova (meripuitedirektiivi). Meristrategian haluttiin sisältävän vaatimuksen laajamittaisen meriensuojelun perustamisesta, ja esitettiin että luonnonvarojen hallinnointi olisi kestäväällä pohjalla ekosysteemit huomioon ottaen. Vahvan ja edistyksellisen meridirektiivin, joka huomioisi eri sektorit (kalastus, metsästys, laivaliikenne ja maatalous), uskottiin edesauttavan myös Suomea parantamaan tämänhetkistä kansallista merienhallinnointia ja siten myös hylkeiden asemaa.

Valistuksen, koulutuksen ja neuvonnan saralla kehitystä toivottiin sekä metsästykseseen että tiedotukseen. Norpan suhteen toivottiin valistusta, jotta kiinnostus kasvaisi muuten kuin vain metsästyskohteena tai vahinkoeläimenä. Metsästäjille haluttiin järjestää koulutusta, jossa opeteltaisiin sekä eläimen hyödyntämistä että metsästystekniikkaa.

Lisäksi kehitystä toivottiin hyötykäytön, pyyntikulttuurin ja tukien osalta. Parannusta toivottiin hylkeen eri osien käsittelyn ja hyödyntämisen menetelmiin. Norpan pyyntikulttuurin tallentamista pidettiin tärkeänä, jos tulevaisuudessa tulee tarvetta metsästyksen lisäämiseen. Myös tukiin ja vahingonkorvauksiin toivottiin kehitystä.

5. Keskeisten tulosten yhteenveto

On otettava huomioon, että tämän tutkimuksen tulokset kuvastavat pikemminkin mielipiteiden kirjoa kuin niiden jakautumista. Keskimäärin tähän tutkimukseen osallistuneiden eri sidosryhmien ja ihmisten suhtautuminen oli negatiivisväritteistä ja hyljekantoja tarkasteltiin erittäin ongelmakeskeisesti. Hyljekantojen kasvun myötä lisääntyneet vahingot korostuivat voimakkaasti useimmissa vastauksissa. Erityisesti hallin, mutta Perämerellä myös norpan, katsottiin uhkaavan vakavasti monin paikoin ammattikalastuksen tulevaisuutta. Kritiikki kohdistui hylkeisiin, mutta myös hyljekantojen hoidosta vastaaviin viranomaisiin, tutkijoihin, luonnonsuojelijoihin, EU:hun ja ennen kaikkea puutteelliseen hyljevahinkojen korvausjärjestelmään. Hylkeenmetsästys eri muodoissaan esiintyi monissa vastauksissa pääasiallisena ratkaisumallina lähes kaikkiin ongelmiin. Kalastus- ja metsästysnäkökulma korostui vastauksissa siitäkin syystä, että valtaosa kirjalliseen kyselyyn vastanneista ja kuulemistilaisuuksissa puheenvuoron käyttäneistä oli kalastus-, kalankasvatus ja metsästystahojen edustajia.

Hallikanta runsastunut

Harmaahylkeen katsottiin lähes poikkeuksetta runsastuneen koko Suomen merialueella. Nykytilanteen kuvaamisessa käytetyt määreet vaihtelivat ”katastrofaalisesta” ”kohtalaiseen” alueesta ja vastaajasta riippuen. Hallissa nähtiin myös useita myönteisiä puolia ja arvostettu riistaeläinnäkökulma nousi esiin erityisesti Pohjanlahdella ja Suomenlahdella. Kielteisenä hallissa pidettiin ennen kaikkea sen aiheuttamia vahinkoja ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle. Harmaahylkeen rooli nähtiinkin monin paikoin pelkästään hävitettävänä haittaeläimenä, mutta toisaalta tavallisena riistaeläimenä tai/ja suojelukohteena. Suotuisan suojelun tason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi ehdotettiin niin metsästystä, ympäristömyrkköjen vähentämistä kuin suojelualueitakin.

Halliongelmat ja ristiriidat korostuvat

Harmaahylkeisiin liittyviä ristiriitoja katsottiin olevan runsaasti. Ristiriidat korostuivat kalastuselinkeinon ja metsästyksen sekä luonnonsuojelijoiden ja luonnon virkistyskäytön välillä. Ristiriitoja nähtiin useiden eri tasojen välillä: kansallisen-kansainvälisen sekä paikallisten ja ulkopaikkakuntalaisten välillä. Yhteiselon parantamiseksi ehdotettiin lähinnä metsästyksen lisäämistä, mutta myös pyydysten kehittelyllä, korvausjärjestelmällä, joustavalla lupamenettelyllä ja merten suojelulla uskottiin olevan mahdollisuuksia. Hylkeidensuojelualueet jakoivat mielipiteitä. Niiden nykyinen kattavuus katsottiin yhtä lailla vajaaksi siinä kuin voimakkaasti ylimitoitetuksikin. Luonnonsuojelutahoilla huolta aiheutti myös hallien poikimisalueiden suojelun kattavuus.

Kalastukselle aiheutuvia vahinkoja kuvattiin mittavasta sietämättömään ja niiden katsottiin uhkaavan vakavasti ammattikalastusta. Vahinkojen torjumiseksi toivottiin laajalti pyyntivälineiden, erityisesti rysien, ja kalankasvatuskassien kehittämistä sekä lisäinvestointeja valtion tai EU:n puolesta. Vaikeana koettiin kuitenkin verkkopyynti ja sen hylkeiltä suojaamisen mahdottomuus. Korvausjärjestelmän kehitystä toivottiin laajalti. Osa taasen näki laajamittaisemman metsästyksen olevan ainoa apu vahinkojen hillitsemisessä. Harmaahylkeen osuus sivusaalina nähtiin pääosin hyvin vähäisenä, sen vähentämiseksi ehdotettiin pyydysten kehittämistä, kalastuksen rajoittamista ja toisaalta hallien määrän vähentämistä. Harmaahylkeen hyötykäytön kerrottiin olevan nykyisellään vähäistä, mutta ehdotuksia tuli ruhon hyötykäytöstä, hyljetuotteista, luontoturismista, metsästysretkistä ja opastauluista. Nykyistä suuremmasta hallikannasta osa katsoi olevan pelkästään haittaa. Metsästäjien koulutus sai myös paljon kannatusta.

Viranomaisten toimiin oltiin eri syistä valtaosin tyytymättömiä. Niitä pidettiin joko liian suojele- tai liian metsästyskeskeisinä. Ylipäätään toivottiin yhtäläisempää näkemystä sekä muutoksia metsästyslainsäädäntöön ja korvauksiin. Valtaosa halusi nostaa metsästyslupien määrää. Metsästyslupia ehdotettiin jaettavan joko alueellisina yhteislupina, erikseen vahinkohallien tappamiseen ja metsästettävälle eläimille tai vain ampumakokeen suorittaneille. Monet vastaajat toivoivat metsästysajan aikaistamista keväällä turvallisuuden, tehokkuuden ja saaliin talteenoton lisäämiseksi. Tulevaisuuden kehitystarpeita hallikannan hoidossa nähtiin kannan seurannan, biologisen ja kalastukseen liittyvän tutkimuksen, tiedotuksen ja yhteistyön saralla.

Kiinnostus ja käsitys norpasta vaihtelee alueittain: haittaa pohjoisessa, suojele etelässä

Vastausaktiivisuus norppaa koskeviin kysymyksiin oli suurempi pohjoisella kuin eteläisellä alueella, mikä mahdollisesti kuvastaa sitä, että eteläisellä alueella on vähemmän norpasta aiheutuvia ongelmia. Saattaa myös olla, että vastaamattomat kokevat olevansa kykenemättömiä vastaamaan kysymyksiin, katsovat kysymyksen heitä koskemattomaksi tai huonoksi tai he eivät halua ottaa kantaa asiaan.

Norppakantaa pidettiin pohjoisella alueella valtaosin kasvaneena ja osaksi liian suurena. Eteläisellä alueella useimmat puolestaan katsoivat kannan olevan vähäinen, joko sopiva tai liian pieni. Huolta aiheutti niin Saaristomeren kuin Suomenlahdenkin pienet kannat. Myönteisinä puolina korostui norpan kuuluminen luontoon ja pohjoisella alueella myös riistaeläimen ominaisuus. Kielteisimpänä norppassa pidettiin sen aiheuttamia haittoja kalastukselle. Pohjoisella alueella norppa koettiin ensisijaisesti haittaeläimenä ja vasta sitten tavallisena riistaeläimenä tai suojelekohteena. Eteläisellä alueella norpan rooli kallistui taas suojelekohteen ja sen jälkeen haittaeläimen tai riistaeläimen kannalle. On kuitenkin otettava huomioon, että kysymys ”miten näette norpan roolin alueellanne painottuvan eri arvojen suhteen” saattaa tuoda vastaajan henkilökohtaisen mielipiteen sijaan esiin vastaajan käsityksen alueella vallitsevasta yleiskäsityksestä norpan roolista. Moni olikin valinnut sekä haittaeläimen että suojelekohteen kuvaamaan norpan roolia alueellaan. Kansallisella tasolla norppa nähtiin nykyisin lähinnä suojelekohteena, mutta tulevaisuudessa roolin toivottiin kääntyvän enemmän suojelekohteen ohella myös riistaeläimen kannalle.

Norpan suotuisan suojelelun tason saavuttaminen ja säilytys jakoi jyrkästi mielipiteet. Osa vastaajista katsoi, että suotuisan suojelelun taso on jo saavutettu norpan osalta metsästyksen aloittamiseksi, kun taas osa halusi lisätä suojelelun. On kuitenkin huomioitava, että suotuisan suojelelun tason määrittely on vaikea. Vaikka kysymyksessä selitettiin, että käsitteellä tarkoitetaan sitä, että laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa elinympäristössään eikä sen luontainen elinalue supistu, niin suotuisan suojelelun tason määrittelmästä voi olla vastaajilla useita eri käsityksiä. Käsite on lähtöisin EU:sta, mutta ei ole vielä määritelty, mitä se hylkeiden osalta tarkoittaa.

Ristiriitoja nähtiin lähinnä pohjoisella alueella niin suojelelijoiden ja kalastajien välisissä pyrkimyksissä kuin myös valtakunnan kalanistutus- ja petopolitiikassa. Erityisesti pohjoisella alueella nähtiinkin tarvetta yhteiselön kehitykselle. Keinoiksi ehdotettiin metsästyksen ohella tiedon lisäämistä ja tutkimusta, korvauksia ja hylkeenkestäviä pyydyksiä.

Norpan aiheuttamia kalastusvahinkoja pidettiin suurempina pohjoisella kuin eteläisellä alueella. Hyljevammojen pyydysten kehittämisestä valtion tai EU:n kustantamana oltiin yksimielisiä. Vaikeutena pidettiin kuitenkin pohjoisen alueen verkkokalastusta; moni alueella näkikin metsästyksen ainoana vaihtoehtona norppavahinkojen vähentämiseksi. Sivusaaliin vähentämiseksi ehdotettiin pyydysten kehittelyä sekä kalastuksen rajoituksia ja korvauksia. Osa piti kuitenkin pyydyksiin hukkuvien norppien vähentämistä tarkoituksellomana. Pyynnin elvyttämistä ja metsästystekniikoiden ja hyötykäytön opetusta pidettiin tärkeänä erityisesti pohjoisella alueella, kun taitoa on vielä jäljel-

lä. Myös luontomatkailu tai metsästyssafarit nähtiin hyödyntämiskeinoiksi, mutta niiden ongelmakohtina nähtiin sääolot ja norpan käyttäytyminen.

Viranomaisten toimia kritisoitiin erityisesti pohjoisella alueella yhtäläillä riittämättömästä kuin liiallisestakin norpansuojelusta. Hallinnon toivottiin siirtyvän ympäristöministeriön alaisuuteen, kun taas osa katsoi, että norppia tulisi saada metsästää. Tulevaisuuden kehitystarpeita nähtiin runsaasti niin tutkimuksen, tiedotuksen kuin yhteistyönkin osalta.

Eri tahojen ja alueiden väliset näkemuserot

Eri tahojen näkökannat jakautuvat jyrkästi hyljepolitiikan suhteen. Ääripäät ovat kalastus- ja metsästystahojen ja ympäristöviranomaisten ja/tai luonnonsuojelijoiden välillä, ja kaikista kärjistynein tilanne on kalastusta ja luonnonsuojelijoita edustavien tahojen välillä. Tahojen välinen selkeä jako on huomattavissa norpan osalta kuitenkin vain pohjoisella alueella, kun taas hallin suhteen se koskee koko maata. Norppakanta on hyvin vähäinen eteläisellä alueella, joten tilannetta ei selvästikään koeta siellä ongelmaiseksi. Kalastus- ja metsästystahot vaativat hyljekantojen pienentämistä: hallikantaa koko maassa ja norppakantaa pohjoisella alueella. Luonnonsuojelutahojen ja osaksi myös ympäristöviranomaistahoilla taas vaadittiin metsästyksen rajoittamista ja suojelualueiden lisäämistä.

Pohjanlahti suhtautuu alueista kielteisimmin hyljekantoihin. Pohjanlahden kuntien ja maakuntaliittojen sekä järjestys- ja puolustusviranomaisten kanta vastaa usein metsästäjien tai jopa kalastajien erittäin jyrkkää kantaa. Lisäksi alueen ympäristöviranomaisetkin kannattavat jossain määrin myös norpan metsästystä. Suomenlahden kuntien ja maakuntaliittojen kannat yhtyvät taas useasti ympäristöviranomaisten ja luonnonsuojelijoiden kantaan.

Arvostelu kohdistuu viranomaisiin

Suomen hyljepolitiikkaa arvostellaan niin metsästyksen, suojelun kuin korvausten osalta. Toiveet korvausjärjestelmän kehittämisestä ovat hyvin yksimielisiä eri tahojen välillä, kun taas näkökulmat metsästyksestä ja suojelusta poikkeavat jyrkästi toisistaan. Arvostelu puolestaan kohdistuu sekä viranomaisiin että hylkeisiin itseensä, mutta painottuu kuitenkin viranomaisiin, niin Suomen kuin kansainvälisten HELCOMin ja EU:n taholle. Kritiikki viranomaisia kohtaan on paikoin erittäin voimakasta.

Nykyinen hyljekeskustelu on jatkunut Suomessa jo noin kymmenen vuotta, jona aikana konfliktitilanne on kiristynyt. Taustalla lienee useita tekijöitä. Kalastajat kokevat olevansa hylkeidensuojelun maksajia, ja heidän luottamuksensa viranomaistahoihin näyttää kadonneen. Turhautuminen on silminnähtävää. Kalastajien halu auttaa viranomaisia on matala, sillä he eivät koe saavansa siitä mitään vastinetta. Mahdollista on myös, että viranomaiset ovat tulleet välinpitämättömiksi kalastajien vaatimuksille tehdä jotain hyljeongelman hyväksi. Toisaalta kalastajien uskottavuus saattaa olla kärsinyt viranomaisten silmissä vuosikautia jatkuneen tuloksettoman keskustelun myötä, joka on saanut ammattikalastajien äänen vain kovenemaan.

Nykyisellään suomalaista kalatalouselinkeinoa leimaa myös yleinen ahdinko. Kalansaaliin arvo on laskenut lähes puoleen 20 viime vuoden aikana (RKTL 2005). Lisäksi kalastajien keski-ikä on hyvin korkea, ja kalastuselinkeinoa uhkaa taantuminen. Suomen Ammattikalastajaliiton mukaan kalastuselinkeinoon negatiiviseen kehitykseen ovat vaikuttaneet mm. huono hintakehitys, pienentyneet kalastuskiintiöt, tiukka lohenkalastuksen säätely sekä lisääntyneet hylkeiden aiheuttamat vahingot. Myös tuontikalan osuus on kasvanut viime vuosina. Kalastuselinkeinoon harjoittajat kokevatkin mahdollisesti, että hyljekanta on ainoa asia, jolle voidaan konkreettisesti vielä tehdä jotain.

Viranomaisiin kohdistuvat ristiriitaiset toiveet

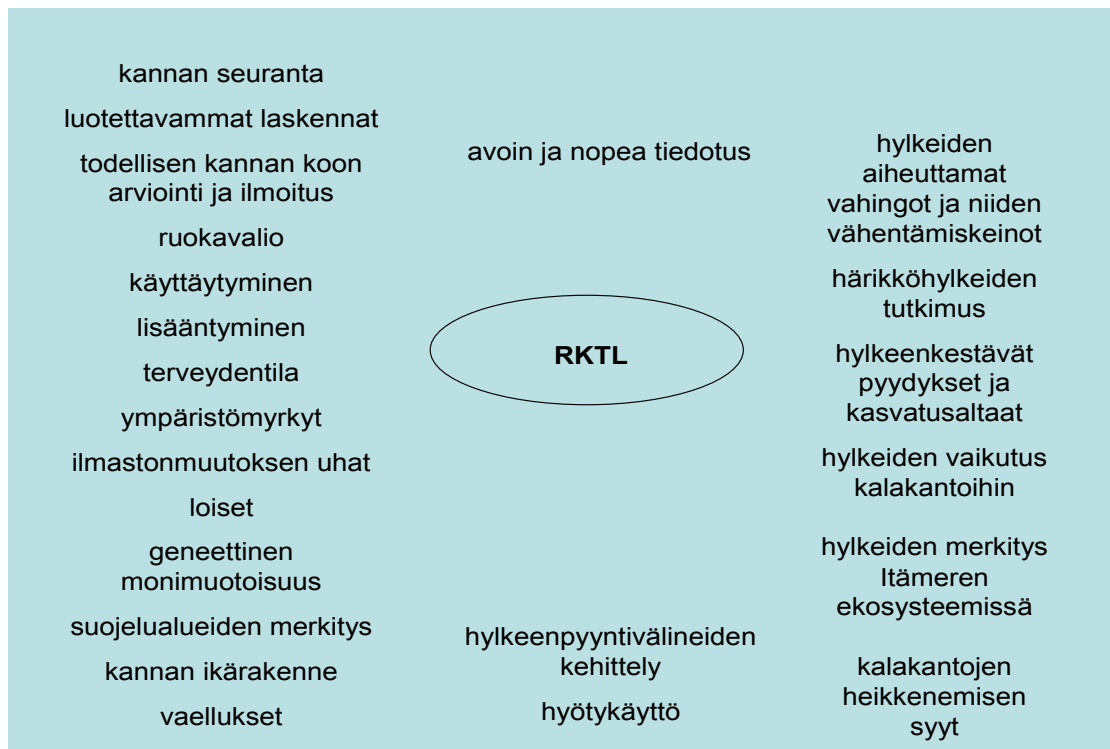
Kansalliset hylkeiden hoidosta ja kannan hallinnoinnista vastaavat viranomaiset ovat jo vuosia joutuneet tekemään päätöksiä niin kalastus- ja metsästystahojen kuin ympäristöviranomaisten ja luonnonsuojelutahojen vaateiden ristituleessa (kuva 14). Halutaan vapaampaa metsästyspolitiikkaa ja suojelun vähentämistä, mutta toisaalta taas suojelun tiukentamista ja hyljekantojen kasvua. Päätöksiä tekevää tasoa halutaan siirtää niin alueellisempaan kuin kansainvälisempään suuntaan. Vaikka kullakin toiveella onkin perustelunsa ja omat hyvät puolensa, niin maa- ja metsätalousministeriö ei ole kuitenkaan täysin vapaa päättämään itsenäisesti Suomen merihyljepolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä. Ministeriötä velvoittavat niin EU:n direktiivit, kansainväliset sopimukset ja strategiat kuin kansalliset lait ja ohjelmat. Esimerkiksi korvausten maksun jarruna on Euroopan komissio.

Kuva 14. Viranomaisiin kohdistuvat toiveet, tavoitteet ja keskeisimmät kansainväliset direktiivit ja suositukset.

Tutkimukseen kohdistuvat odotukset

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokseen kohdistuu monia odotuksia hylkeisiin liittyen (kuva 15). Erityisesti kannan seurantaan ja arviointiin toivotaan parannusta, sillä kannasta on toistaiseksi ilmoitettu vain laskettu määrä, ja kannan todellinen koko on jätetty avoimeksi. Vaikka tutkijoiden olisikin toivottavaa ilmoittaa kannan todellinen koko, todellisen koon arvioiminen on kuitenkin erittäin vaikeaa. Vuosittain samoin menetelmin tehty laskenta antaa hyvän kuvan kannan koon pitkäaikaisista suuntauksista. Lisäksi kritiikkiä on herättänyt se, että myönnettyjen pyyntilupien määrä perustuu kerran vuodessa suoritettujen laskentojen tuloksiin, vaikka alueellinen hallitilanne saattaa vaihdella vuodenajoin. Olisi tietysti hyvä laskea kannat useasti vuodessa, mutta ongelmana on kuitenkin se, että muina vuodenaikoina kuin keväänä hylkeet ovat hankalasti nähtävissä. Lisäksi resurssit ovat rajalliset. Hylkeet lasketaan nykyisin karvanvaihtoaikaan keväisin, jolloin ne ovat runsaslukuisimmin näkösällä joko viimeisillä jäillä tai ulkoluodoilla.

Kuva 15. Hyljetutkimukseen kohdistuvat toiveet ja odotukset.

Kehitysmahdollisuuksia

Selkeää ratkaisua varsin ristiriitaiseen ja ongelmalliseksi käyneeseen hyljetilanteeseen on vaikea löytää. Kansalliset hyljekantojen hoidosta ja hallinnoinnista vastaavat viranomaiset joutuvat huomioimaan hyljekeskustelun ääripäät (kalastajien elinkeinoaan ajavan sekä luonnonsuojelijoiden hylkeiden hyvinvointia ja suojelun eettisyyttä ajava näkemys) sekä kaikki muut näiden välille sijoittuvat erilaiset intressiryhmät. Viranomaiset joutuvat arvioimaan mihin kohtaan heidän painoarvonsa sijoittuvat eri näkemysten välissä. Hyljepolitiikasta päätettäessä on väkisinkin tehtävä kompromisseja, eivätkä ne tule koskaan tyydyttämään kaikkia osapuolia. Tavoitteena tulisi olla eri tahojen näkemysten tuominen lähemmäksi toisiaan.

Yhteisymmärryksen parantamisen keinoja ovat tiedottamisen, tutkimuksen ja korvausjärjestelmän kehittäminen ja eri tahojen vuorovaikutuksen voimakas lisääminen. Tiedottamisessa tulisi ottaa huomioon nykytilanne, hallinnointi ja tutkimus. Olisi tärkeää tiedottaa hyljetilanteesta sekä kalastajien että luonnonsuojelijoiden kannalta ja antaa totuudenmukainen kuva hylkeiden aiheuttamista vahingoista, kalastajien ahdingosta, hyljekantojen tilanteesta ja suojelun merkityksestä ja vaikutuksesta. Hallinnoinnin puolesta tulisi taas tehdä selväksi millä tasoilla ja tahoilla on oikeuksia ja vaatimuksia hyljekantojen hoidon ja hallinnoinnin suhteen: mikä on EU:n tai riistanhoitopiirien rooli ja mikä tehtävä päätöksenteossa on kunkin organisaation vastuulla. Lisäksi tulisi huomioida, että ammattikalastajien ahdinko on ollut syvä jo vuosikausia. Tulisi miettiä myös muita kuin hyljepolitiikkaan liittyviä keinoja, jotka kohentaisivat kalastajien tilannetta.

Korvausjärjestelmän rakentaminen auttaisi lukkiutunutta tilannetta. Olisi tärkeää, että järjestelmä olisi jatkuvalla ja kestäväällä pohjalla. Toinen mahdollisuus olisi tukien maksaminen kalastajille. Avoimena kysymyksenä on kuitenkin, kuka olisi maksaja. Olisiko valtion tai EU:n vastattava korvauksista ja tuista aiheutuvista kustannuksista

vai tuliko kalastuksen todelliset kustannukset näkyä markkinoilla olevan kalan hinnassa?

Tutkimuksen lisääminen ja tieteen popularisointi toisivat asianmukaista tietoa ja vähentäisivät ennakkokäsityksiä. Lisäksi olisi erittäin tärkeää pitää viranomaiset ajan tasalla tutkimustiedon suhteen, sillä heillä olisi näin paremmat lähtökohdat tehdä vakaalla pohjalla olevia päätöksiä. Tutkimuksessa tulisi panostaa niin biologiaan, kalastukseen kuin hyötykäyttöön sekä avoimempaan ja tehokkaampaan raportointiin.

Olisi myös tärkeää, että metsästyslaki mahdollistaisi tuloksellisen hylkeenpyynnin. Tulisi taata se, että hyviä pyyntipaikkoja olisi ylipäättään olemassa. Lisäksi metsästys-säädösten tulisi mahdollistaa turvallisen ja eettisen pyynnin, joka takaisi saaliin tehokkaan talteenoton ja hyötykäytön.

Tärkein keino yhteisymmärryksen lisäämiseksi on kuitenkin eri tasojen ja tahojen vuorovaikutuksen lisääminen, jotta alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen taso sekä viranomaiset ja muut tahot, joita hyljekysymys koskettaa, kohtaisivat viimeinkin. Erittäin toivottavaa olisi, että yhteistyö ja vuorovaikutus lisääntyisivät vaikka sovittelijoiden avustuksella. Yhteisymmärryksen parantaminen vaatisi kuitenkin panostusta ja ennen kaikkea halukkuutta kaikkien osapuolien osalta.

6. Kiitokset

Kiitokset kaikille kyselyihin vastanneille ja kuulemistilaisuuksiin osallistuneille. Haluamme kiittää myös riistanhoitopiirejä avusta aineiston keruussa. Kiitokset Martti Hariolle tekstin oikoluvusta. Kiitokset myös Eero Helteelle tutkimukseen osallistumisesta ja tekstin oikoluvusta.

7. Viitteet

- AMAP 1998: AMAP Assessment Report: Arctic Pollution Issues. Arctic Monitoring and Assessment Program (AMAP), Oslo, Norway. 859 s.
- Bergman, A. & M. Olsson. 1986: Pathology of the Baltic grey seal and ringed seal females with special reference to adrenocortical hyperplasia: Is environmental pollution the cause of a widely distributed disease syndrome? *Fin. Game Res.* 44: 47-62.
- Bergman, A., O. Olsson, & S. Reiland. 1992: Skull-bone lesions in the Baltic grey seal (*Halichoerus grypus*). *Ambio* 21: 517-519.
- Bergman, A., A. Bergstrand, & A. Bignert. 2001: Renal lesions in Baltic grey seals (*Halichoerus grypus*) and ringed seals (*Phoca hispida botnica*). *Ambio*, 30 (7) 397-409
- Bergman, G. 1958: Suomen hyljekannoista. *Suomen Riista* 12: 110-124.
- Bisi, J. & S. Kurki. 2005: Susipuhetta Suomessa. Helsingin yliopisto. Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus. Julkaisuja 3. 161 s.
- Durant, S. & J. Harwood. 1986: The effects of hunting on ringed seals (*Phoca hispida*) in the Baltic. ICES committee meeting no. 10, 15 pp.
- Edlund, A-C. 2000: Sälen och Jägaren. Umeå 2000
- Helle, E., M. Olsson & S. Jenssen. 1976a: DDT and PCB levels and reproduction in ringed seal from the Bothnian Bay. *Ambio* 5: 188-189.
- Helle, E., M. Olsson & S. Jenssen. 1976b: PCB levels correlated with pathological changes in seal uteri. *Ambio* 5: 261-263.
- Helle, E. 1981: Reproductive trends and occurrence of organochlorines and heavy metals in the Baltic seal populations. International Council for the Exploration of the Sea (CM papers and reports) E: 37.
- Helle, E. & O. Stenman (toim.). 1990: Itämeren hyljekannat 1986-1990. Maailman Luonnon Säätiön Suomen Rahaston raportteja Nro 1, 76 s.
- Helle, E., M. Nyman & O. Stenman. 2005: Reproductive capacity of grey and ringed seal females in Finland. International conference on Baltic seals, 15-18 February Helsinki, Finland.
- Hårding, K.C. & T. Härkönen. 1999: Development in the Baltic grey seal (*Halichoerus grypus*) and ringed seal (*Phoca hispida*) populations during the 20th century. *Ambio* 28 (7): 619-627.
- Härkönen, T., O. Stenman, M. Jussi, I. Jussi, R. Sagitov & M. Verevkin. 1998: Population size and distribution of the Baltic ringed seal (*Phoca hispida botnica*). In M.P. Heige-Jorgessen & C. Lydersen (eds.) Ringed seals in the North Atlantic s. 67-180.
- Kauppinen, T., A. Siira & P. Suuronen. 2005: Temporal and regional patterns in seal-induced catch and gear damage in the coastal trap-net fishery in the northern Baltic Sea: effect of netting material on damage. *Fisheries Research*. In press.
- Kokko, H., E. Helle, J. Lindström, E. Ranta, T. Sipilä & F. Courchamp. 1999: Back-casting population sizes of ringed and grey seals in the Baltic and Lake Saimaa during the 20th century. *Annales Zoologici Fennici* 36: 65-73
- Kreivi, P., A. Siira, E. Ikonen, P. Suuronen, E. Helle, R. Riikonen, & E. Lehtonen, 2001: Hylkeen aiheuttamat saalistappiot ja pyydysvahingot lohirsäkalastuksessa vuonna 2001. *Kalatutkimuksia – Fiskundersökningar* nro 185, 21s.
- Liukkonen, T., S. Mykrä, J. Bisi, & S. Kurki. 2006: Ilveksiä ja ihmisiä. Helsingin yliopisto. Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus. Julkaisuja 7. 162 s.

- Lunneryd, S.G., A. Fjälling & H. Westerberg. 2003: A large-mesh salmon trap: a way of mitigating seal impact on a coastal fishery. *ICES. J. Mar.Sci.* 60: 1194-1199.
- Miettinen, M, A. Halkka, J. Högmander, S. Keränen, A. Mäkinen, M. Nordström, J. Nummelin & M. Soikkeli. 2005: The ringed seal in the Archipelago Sea, SW Finland: population size and surveys techniques. International conference on Baltic seals, 15-18 February Helsinki, Finland.
- Moilanen, P, R. Savolainen & A. Ahvonen. 2005: The losses in the Finnish aquaculture caused by seals in 2003. International conference on Baltic seals, 15-18 February Helsinki, Finland.
- Mykrä, S, T. J. LiukkonenBisi & S. Kurki. 2006: Kansalaisten karhukannat. Helsingin yliopisto. Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus. Julkaisuja 6. 152 s.
- Nyman, M, J. Koistinen, M.L Fant, T. Vartiainen & E. Helle. 2002: Current levels of DDT, PCB and trace elements in the Baltic ringed seals (*Phoca hispida baltica*) and grey seals (*Halichoerus grypus*). *Environmental Pollution* 119: 399-412
- Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. 2005: Ammattikalastus merellä 2004. Merialueen ammattikalastajien lukumäärät sekä ammattikalastuksen saaliit lajeittain, kuukausittain, alueittain ja pyydyksittäin. Suomen virallinen tilasto. Maa-, metsä- ja kalatalous nro 57
- Suuronen, P., A. Siira, T. Kauppinen, R. Riikonen, E. Lehtonen & H. Harjunpää. 2006: Reduction of seal-induced catch and gear damage by modification of trap-net design: design principles for a seal-safe trap-net. *Fisheries Research* 79: 129-138.
- Williams, C, K., G. Ericsson & T.A. Heberlain. 2002: A quantitative summary of attitudes toward wolves and their reintroduction (1972-2000). *Wildlife Society Bulletin* 30: 575-584.
- Ylimaunu, J. 2000: Itämeren hylkeenpyyntikulttuurit ja ihminen-hylje -suhde. Suomen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, 510 s.

Liitteet

Liite 1. Alueellinen kysely norpasta

SIDOSRYHMÄKYSELY ITÄMERENNORPASTA (*Phoca hispida*)

TAUSTATIEDOT

EDUSTAMANNE ORGANISAATIO/RYHMÄ

VASTAAJAN NIMI/NIMET

YHTEYSTIEDOT (osoite, puh., sähköposti)

VASTAUSTEN LAADINTAAN OSALLISTUNEIDEN LUKUMÄÄRÄ ORGANISAATIOSSANNE/RYHMÄSSÄNNE

Olemme kiinnostuneita selvittämään ihmisten suhtautumista itämerennorppaan. Jos joihinkin kysymyksistä on mielestänne vaikea vastata, ottaa kantaa tai kyseinen tieto puuttuu, voitte jättää vastaamatta kyseiseen kysymykseen.

1. Miten kuvaisitte riistanhoitopiirinne/ maakuntanne norppatilannetta?

2. Mikä on mielestänne norpan ja harmaahylkeen lukumääräsuhde alueellanne?

Norppa

Harmaahylje

	%		%
--	---	--	---

3. Mitä a) myönteisiä puolia ja b) haittoja norppaan mielestänne liittyy? Nimetkää kolme ja niiden merkityksellisyys painoarvoasteikolla käyttäen asteikkoa 1-5 Mielellään vähintään 3 molemmista (jossa 1 vähämerkityksinen, 2 melko merkittävä, 3 merkittävä, 4 hyvin merkittävä, 5 erittäin merkittävä).

Merkityksellisyys

myönteisiä puolia	1-5

Haittoja	1-5

4. Onko mielestänne muita etuja tai haittoja? Tarvittaessa voitte myös muuten kuvailla tilannetta yleisellä tasolla?

--

5. Harmaahylkeen tiedetään aiheuttavan paljon vahinkoja kalastukselle. Miten arvioitte alueellanne norpan aiheuttamia vahinkoja verrattuna harmaahylkeeseen, tai esiintyykö niitä lainkaan?

6. Millä keinoilla ihmisen yhteiseloä norpan kanssa voidaan pitää yllä tai kehittää?

7. Millä tavoin vanhaa norpan pyynti- ja käyttökulttuuria voitaisiin säilyttää ja elvyttää alueellanne? Onko jotakin jo tehty asian hyväksi?

8. Esiintyykö alueella norppaan liittyviä ristiriitaisia tavoitteita ja mistä ne mielestänne johtuvat?

9. Minkä suuruinen norppakanta on omassa riistanhoitopiirissänne/ maakunnassanne käsityksenne mukaan tällä hetkellä?

Liian pieni Sopivan kokoinen Liian suuri

En osaa sanoa

10. Miten norppakantaa tulisi mielestänne säännöstellä? Valitkaa vain yksi vaihtoehto.

- a) ei tarvitse säädellä
- b) pyyntiluvanvarainen metsästys
- c) metsästys ilman pyyntilupaa
- d) vain vahinkoa aiheuttavien hylkeiden metsästys
pyyntiluvilla
- d) hylkeiden siirtoistutus muualle
- f) muu säätelytapa, mikä?

--

11. Minkä verran muita norppien hyötykäyttömuotoja on teidän lähialueillanne (esim. luontomatkailu, hyljesafarit jne.)? Antakaa mahdollisia kehittämissuhteita?

12. Olisiko mahdollista pienentää kalastuksen sivusaaliina pyydyksiin jäävien norppien määrää? Jos kyllä, millä keinoin?

13. Millä menetelmillä norppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja voitaisiin vähentää? Tulisiko menetelmien kehittelyyn ja niiden käyttöön ottoon investoida nykyistä enemmän ja miten syntyvät lisäkustannukset tulisi kattaa?

14. Miten mielestänne olisi mahdollista saavuttaa /ylläpitää norppakannan suotuisa suojelutaso? (suotuisa suojelutaso = laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu)

15. Jos nykyisen norppakannan voimakas vähentäminen nähdään epärealistisena, onko olemassa keinoja joiden avulla paikalliset elinkeinonharjoittajat/kalastajat voisivat saada nykyistä enemmän hyötyä nykyisen kokoisesta tai hieman suuremmasta norppakannasta alueellanne? Miten näitä hyödyntämismahdollisuuksia voitaisiin edistää?

16. Onko nykyinen norppiin liittyvä hallinnollinen aluejako ja (=riistahoitopiirijako) mielestänne tarkoituksenmukainen?

17. Millaista norppaan liittyvä viranomaistoiminta on mielestänne ollut? Ovatko suojelun ja hoidon linjaukset ja toimet olleet oikeita?

18. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät norppaan liittyvät kehittämistarpeet a) kannan runsausseurannassa b) muussa tutkimuksessa, c) tiedottamisessa, d) lainsäädännössä (esim. rauhoittamista ja metsästystä koskevat säädökset), e) kansallisten viranomaisten yhteistyössä, f) kansainvälisessä yhteistyössä, g) valistuksessa, koulutuksessa/neuvonnassa, h) muussa, missä?

a) kannan seuranta

b) muu tutkimus

c) tiedottaminen,

d) lainsäädäntö (mm. rauhoittaminen ja metsästys)

e) kansallisten viranomaisten yhteistyö,

f) kansainvälinen yhteistyö,

g) valistus, koulutus/neuvonta

h) muu, mikä?

19. Voitaisiko muita pyyntitapoja kehittää metsästyksen lisäksi?

20. Voitaisiko säännöstöä kehittää siten että kalastukselle aiheutuvat haitat vähenisivät?

21. Miten näette norpan roolin alueellanne painottuvan täällä hetkellä eri arvojen suhteen?

- Pelkästään suojelukohde
- Suojelukohde ja riistaeläin
- Normaali riistaeläin
- Monipuolinen hyötyeläin
- Haittaeläin
- Jonkin muu

22. Onko jokin muu norppaan liittyvä näkökulma tai asia, joka on mielestänne olennainen, eikä ole tullut esiin kyselyssä?

23. Miten organisaationne/ryhmänne vastaukset on koottu? Syntyikö vastaamisen yhteydessä ongelmia?

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

Liite 2. Kansallinen kysely norpasta

KANSALLINEN SIDOSRYHMÄKYSELY ITÄMERENNORPASTA

EDUSTAMANNE ORGANISAATIO/RYHMÄ

VASTAAJAN NIMI/NIMET

YHTEYSTIEDOT (osoite, puh., sähköposti)

VASTAUSTEN LAADINTAAN OSALLISTUNEIDEN HENKILÖIDEN LUKUMÄÄRÄ ORGA-
NISAATIOSSANNE/ RYHMÄSSÄNNE

1. Miten kuvaisitte Suomen itämerennorppakantaa?

2. Minkä suuruinen Suomen norppakanta käsityksenne mukaan on tällä hetkellä?

Liian pieni Sopivan kokoinen Liian suuri En osaa sanoa

3. Millaiseksi näette norpan roolin painottuvan eri arvojen suhteen?

	Nyt	Miten pitäisi olla
Pelkästään suojelukohde	☐	☐
Suojelukohde ja riistaeläin	☐	☐
Tavanomainen riistaeläin	☐	☐
Monipuolinen hyötyeläin	☐	☐
Haittaeläin	☐	☐
Jokin muu	☐	☐

4. Mitä a) myönteisiä puolia ja b) haittoja norppaan mielestänne liittyy? Käyttäen asteikkoa 1-5 (1 vähämerkityksinen, 2 melko merkittävä, 3 merkittävä, 4 hyvin merkittävä, 5 erittäin merkittävä)?

	Merkityksellisyys
Myönteisiä puolia	1-5

	1-5
Haittoja	

5. Miten norppakantaa tulisi mielestänne säädellä?

a) ei tule säädellä lainkaan	☐
b) pyyntiluvanvarainen metsästys	☐
c) metsästys ilman pyyntilupaa	☐
d) vain vahinkoa aiheuttavien hylkeiden metsästys pyyntiluvilla	☐
d) hylkeiden siirtoistutus muualle	☐
f) muu säätelytapa, mikä?	☐

6. Mikä on näkemyksenne itämerennorpan metsästyksestä? (Itämerennorppa on riistaeläin, mutta pyyntilupia ei ole toistaiseksi myönnetty vuoden 1987 jälkeen.)

7. Jos norppakannan voimakas vähentäminen myös alueellisesti nähdään epärealistisena, onko olemassa keinoja joiden avulla paikalliset elinkeinonharjoittajat (mm. kalastajat) voisivat saada nykyistä enemmän hyötyä nykyisen kokoisesta tai hieman suuremmasta norppakannasta? Miten näitä hyödyntämismahdollisuuksia voitaisiin edistää?

8. Millä keinoilla ihmisen ja norpan yhteiseloä voidaan yleisemmin pitää yllä ja/tai kehittää?

9. Aiheuttako norppa mielestänne vahinkoa kalastukselle ja/tai kalankasvatukselle? Jos aiheuttaa, niin voitaisiin vahinkoja vähentää? Tulisiko menetelmien kehittelyyn ja niiden käyttöönottoon investoida nykyistä enemmän? Miten syntyvät lisäkustannukset tulisi kattaa?

10. Miten mielestänne olisi mahdollista saavuttaa ja/tai ylläpitää norppakannan suotuisa suojelutaso? (Suotuisa suojelutaso = laji säilyy pitkällä aikavälillä luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu)

11. Millaista norppaan liittyvä viranomaistoiminta on mielestänne ollut? Ovatko suojelun ja hoidon linjaukset ja toimet olleet oikeita? Mitä tulisi kehittää seuraavissa osa-alueissa: kannan runsausseuranta, muu tutkimus, tiedottaminen, lainsäädäntö (esim. rauhoittamista ja metsästystä koskevat säädökset), kansallisten viranomaisten yhteistyö, kansainvälinen yhteistyö, valistus, koulutus/neuvonta, muu - mikä?

12. Onko jokin muu norppaan liittyvä näkökulma tai asia, joka on mielestänne olennainen, eikä ole tullut esiin kyselyssä?

KIITOS VASTAUKSESTANNE !

Liite 3. Alueellinen kysely harmaahylkeestä

SIDOSRYHMÄKYSELY HARMAAHYLKEESTÄ (HALLI, *Halichoerus grypus*)

TAUSTATIEDOT

EDUSTAMANNE ORGANISAATIO/RYHMÄ

VASTAAJAN NIMI/NIMET

YHTEYSTIEDOT (osoite, puh., sähköposti)

VASTAUSTEN LAADINTAAN OSALLISTUNEIDEN LUKUMÄÄRÄ ORGANISAATIOSSANNE/RYHMÄSSÄNNE

Olemme kiinnostuneita selvittämään ihmisten suhtautumista harmaahylkeeseen. Jos joihinkin kysymyksistä on mielestänne vaikea vastata, ottaa kantaa tai kyseinen tieto puuttuu, voitte jättää vastamatta kyseiseen kysymykseen.

1. Miten kuvaisitte riistanhoitopiirinne/maakuntanne harmaahyljetilannetta?

2. Mitä a) myönteisiä puolia ja b) haittoja harmaahylkeeseen mielestänne liittyy? Nimetkää kolme ja niiden merkityksellisyys käyttäen asteikkoa 1-5 Mielellään vähintään 3 molemmista (1 vähämerkityksinen, 2 melko merkittävä, 3 merkittävä, 4 hyvin merkittävä, 5 erittäin merkittävä).

Merkityksellisyys

Myönteisiä puolia	1-5

Haittoja	1-5

3. Onko mielestänne muita etuja tai haittoja? Tarvittaessa voitte myös muuten kuvailla tilannetta yleisellä tasolla?

--

4. Itämeren harmaahyljekanta on aikaisemmin ollut huomattavasti nykyistä korkeampi, samoin kalastajien määrä on ollut moninkertainen. Mistä arvioitte johtuvan, että harmaahylje-/kalastusongelmat ovat tällä hetkellä huomattavasti vaikeampia kuin esim. 1940-50-luvuilla?

5. Millä keinoilla ihmisen yhteiselo harmaahylkeen kanssa voidaan pitää yllä tai kehittää?

6. Millä tavoin vanhaa harmaahylkeen pyynti- ja käyttökulttuuria voitaisiin säilyttää ja elvyttää alueellanne? Onko jotakin jo tehty asian hyväksi?

7. Esiintyykö alueella harmaahylkeisiin liittyviä ristiriitaisia tavoitteita ja mistä ne mielestänne johtuvat?

8. Minkä suuruinen harmaahyljekanta on omassa riistanhoitopiirissänne/ maakunnassanne käsityksenne mukaan tällä hetkellä?

Liian pieni

Sopivan kokoinen

Liian suuri

En osaa sanoa

9. Miten harmaahyljekantaa tulisi mielestänne säännöstellä? Valitkaa vain yksi vaihtoehto.

- a) ei tarvitse säädellä
- b) pyyntiluvanvarainen metsästys
- c) metsästys ilman pyyntilupaa
- d) vain vahinkoa aiheuttavien hylkeiden metsästys
pyyntiluvilla
- d) hylkeiden siirtoistutus muualle
- f) muu säätelytapa, mikä?

10. Ottakaa kantaa seuraaviin kysymyksiin

(Pyyntilupien määrä metsästysvuonna 2004-2005 enintään 490)

KYLLÄ EI

Tulisiko harmaahylkeiden pyyntilupia (metsästystä)
lisätä nykyisestä ?

Jos kyllä, minkä verran ja millä alueella?

Tulisiko harmaahylkeiden pyyntilupia
(metsästystä) vähentää nykyisestä?

Jos kyllä,
minkä verran ja millä alueella

Onko nykyinen metsästysaika 16.4-31.12

tarkoituksenmukainen?

jos ei,
mikä olisi parempi ajankohta?

--

11. Minkä verran muita harmaahylkeiden hyötykäyttömuotoja on Teidän lähialueillanne (esim. luontomatkailu, hyljesafarit jne.)? Antakaa mahdollisia kehittämissuhteita?

12. Olisiko mahdollista pienentää kalastuksen sivusaaliina pyydyksiin jäävien harmaahylkeiden määrää? Jos kyllä, millä keinoin?

13. Millä menetelmillä harmaahylkeen kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja voitaisiin vähentää? Tulisiko menetelmien kehittelyyn ja niiden käyttöön ottoon investoida nykyistä enemmän ja miten syntyvät lisäkustannukset tulisi kattaa?

14. Hylkeidensuojelualueita on tällä hetkellä 7 kpl, noin 192 km². Tulisiko niiden säännöstöä, laajuutta tai lukumäärää kehittää nykyisestä? Antakaa mahdollisia kehittämissuhteita.

15. Miten mielestänne olisi mahdollista saavuttaa /ylläpitää harmaahyljekannan suotuisa suojelutaso? (suotuisa suojelutaso = laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu)

16. Jos nykyisen harmaahyljekannan voimakas vähentäminen nähdään epärealistisena, onko olemassa keinoja joiden avulla paikalliset elinkeinonharjoittajat/kalastajat voisivat saada nykyistä enemmän hyötyä nykyisen kokoisesta tai hieman suuremmasta harmaahyljekannasta alueellanne? Miten näitä hyödyntämismahdollisuuksia voitaisiin edistää?

17. Onko nykyinen harmaahylkeisiin hallinnollinen aluejako ja (=riistahoitopiirijako) mielestänne tarkoituksenmukainen?

18. Millaista harmaahylkeeseen liittyvä viranomaistoiminta on mielestänne ollut? Ovatko suojelun ja hoidon linjaukset ja toimet olleet oikeita?

19. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät harmaaahylkeeseen liittyvät kehittämistarpeet a) kannan runsausseurannassa b) muussa tutkimuksessa, c) tiedottamisessa, d) lainsäädännössä (esim. rauhoittamista ja metsästystä koskevat säädökset), e) kansallisten viranomaisten yhteistyössä, f) kansainvälisessä yhteistyössä, g) valistuksessa, koulutuksessa/neuvonnassa, h) muussa, missä?

a) Kannan runsausseuranta

b) Muu tutkimus

c) tiedottaminen

d) lainsäädäntö (mm. rauhoittaminen ja metsästys)

e) kansallisten viranomaisten yhteistyö

f) kansainvälinen yhteistyö

g) valistusmenettely, koulutus/neuvonta

h) muu, mikä?

20. Voitaisiko a) lainsäädäntöä ja b) alueellista ohjeistusta muuttaa siten että metsästyslupien käyttö olisi tehokkaampaa ja turvallisempaa?

a) lainsäädäntö

b) alueellinen ohjeistus

21. Voitaisiinko muita pyyntitapoja kehittää metsästyksen lisäksi?

22. Voitaisiinko säännöstöä kehittää siten että kalastukselle aiheutuvat haitat vähenisivät?

23. Miten näette harmaahylkeen roolin alueellanne painottuvan eri arvojen suhteen?

- Pelkästään suojelukohde
- Suojelukohde ja riistaeläin
- Normaali riistaeläin
- Monipuolinen hyötyeläin
- Haittaeläin
- Jokin muu

24. Onko jokin muu harmaahylkeeseen liittyvä näkökulma tai asia, joka on mielestänne olennainen, eikä ole tullut esiin kyselyssä?

25. Miten organisaationne /ryhmänne vastaukset on koottu? Syntyikö vastaamisen yhteydessä ongelmia?

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

Liite 4. Kansallinen kysely harmaaahylkeestä

KANSALLINEN SIDOSRYHMÄKYSELY HARMAAHYLKEESTÄ (HALLI)

EDUSTAMANNE ORGANISAATIO/RYHMÄ

VASTAAJAN NIMI/NIMET

YHTEYSTIEDOT (osoite, puh., sähköposti)

VASTAUSTEN LAADINTAAN OSALLISTUNEIDEN HENKILÖIDEN LUKUMÄÄRÄ ORGANISAATIOSSANNE/ RYHMÄSSÄNNE

1. Miten kuvaisitte Suomen harmaaahyljetilannetta?

2. Minkä suuruinen Suomen harmaaahyljekanta käsityksenne mukaan on tällä hetkellä?

Liian pieni Sopivan kokoinen Liian suuri En osaa sanoa

3. Millaiseksi näette harmaaahylkeen roolin painottuvan eri arvojen suhteen?

	Nyt	Miten pitäisi olla
Pelkästään suojelukohde	☐	☐
Suojelukohde ja riistaeläin	☐	☐
Tavanomainen riistaeläin	☐	☐
Monipuolinen hyötyeläin	☐	☐
Haittaeläin	☐	☐
Jokin muu	☐	☐

4. Mitä a) myönteisiä puolia ja b) haittoja harmaaahylkeeseen mielestänne liittyy käyttäen asteikkoa 1-5 (1 vähämerkityksinen, 2 melko merkittävä, 3 merkittävä, 4 hyvin merkittävä, 5 erittäin merkittävä)?

	Merkityksellisyys
Myönteisiä puolia	1-5

Haittoja	1-5

5. Miten harmaaahyljekantaa tulisi mielestänne säädellä?

- a) ei tule säädellä lainkaan
- b) pyyntiluvanvarainen metsästys
- c) metsästys ilman pyyntilupaa
- d) vain vahinkoa aiheuttavien hylkeiden metsästys pyyntiluvilla
- d) hylkeiden siirtoistutus muualle
- f) muu säätelytapa, mikä?

6. Mikä on näkemyksenne harmaaahylkeen metsästyksestä (nykyinen metsästysaika 16.4.-31.12. Manner-Suomessa ja 16.4.-31.01. Ahvenanmaalla) – mm. pyyntilupien määrästä (metsästysvuodeksi 2004/05 saa myöntää Manner-Suomessa enintään 490 pyyntilupaa) ja lupien käytön tehostamisesta (esim. metsästysvuonna 2003/04 myönnettiin Manner-Suomessa 395 pyyntilupaa ja saaliiksi ilmoitettiin 220), metsästystavasta, metsästyksen turvallisuudesta ja eettisyydestä, hallinnointimuodosta?

7. Jos harmaaahyljekannan voimakas vähentäminen nähdään epärealistisena, onko olemassa keinoja joiden avulla paikalliset elinkeinonharjoittajat (mm. kalastajat) voisivat saada nykyistä enemmän hyötyä nykyisen kokoisesta tai hieman suuremmasta harmaaahyljekannasta? Miten näitä hyödyntämismahdollisuuksia voitaisiin edistää?

8. Millä keinoilla ihmisen ja harmaaahylkeen yhteiseloa voidaan pitää yllä ja/tai kehittää?

9. Millä menetelmillä harmaaahylkeen kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja voitaisiin mielestänne vähentää? Tulisiko menetelmien kehittelyyn ja niiden käyttöönottoon investoida nykyistä enemmän? Miten syntyvät lisäkustannukset tulisi kattaa?

10. Miten mielestänne olisi mahdollista saavuttaa ja/tai ylläpitää harmaahyljekannan suotuisa suojelutaso? (Suotuisa suojelutaso = laji säilyy pitkällä aikavälillä luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu)

11. Hylkeidensuojelualueita on tällä hetkellä Manner-Suomessa 7 kpl, noin 192 km², ja Ahvenanmaalla yksi. Tulisiko niiden säännöstöä, laajuutta tai lukumäärää kehittää nykyisestä? Antakaa mahdollisia kehittämisehdotuksia.

12. Millaista harmaahylkeeseen liittyvä viranomaistoiminta on mielestänne ollut? Ovatko suojelun ja hoidon linjaukset ja toimet olleet oikeita? Mitä tulisi kehittää seuraavilla osa-alueilla: kannan runsausseuranta, muu tutkimus, tiedottaminen, lainsäädäntö (esim. rauhoittamista ja metsästystä koskevat säädökset), kansallisten viranomaisten yhteistyö, kansainvälinen yhteistyö, valistus, koulutus/neuvonta, muu - mikä?

13. Onko jokin muu harmaahylkeeseen liittyvä näkökulma tai asia, joka on mielestänne olennainen, eikä ole tullut esiin kyselyssä?

KIITOS VASTAUKSESTANNE !

Liite 5. Kuulemistilaisuus

Kuulemistilaisuus

Puheenjohtaja toivottaa yleisön tervetulleeksi ja esittelee lyhyesti illan teeman ja alustajat. Muuten illan ohjelma on kolmiosainen:

- 1) Tietoja hylkeistä ja hyljevahingoista (n. 30 minuuttia)
- 2) Kooste alueen vastuksista aiemmin lähetettyyn kirjalliseen kyselyyn (n. 20 minuuttia)
- 3) **Kuuleminen**, tämän osuuden ohjaa puheenjohtaja, joka jakaa puheenvuoroja yleisölle ja johtaa tilannetta mahdollisimman puolueettomasti. Kuulemisosuus nauhoitetaan aineiston käsittelyn helpottamiseksi. Yleisölle esitetään kysymyksiä, joihin toivotaan mielipiteitä ja kommentteja. Lopuksi vielä sana vapaa, jolloin yleisö voi esittää niitä näkökohtia, jotka ovat mahdollisesti jääneet käsittelemättä illan aikana. Tilanne ei ole kysely/keskustelutilaisuus vaan kuulemistilaisuus, jolloin paikalliset ihmiset voivat tuoda julki omia näkemyksiään hyljekannoista ja niiden hoidosta.

Kuulemisessa yleisölle esitettävät kysymykset, jotka heijastetaan valkokankaalle:

1. Miten kuvaillette alueen norppa-/ hallitilannetta?
2. Millä keinoilla ihmisen yhteiselo harmaahylkeen / norpan kanssa voidaan pitää yllä tai kehittää?
3. Hyljekantojen hoitoon liittyvät kehittämistarpeet:
Tutkimus ja kannan seuranta
Tiedottaminen ja tiedonsaanti
Eri tahojen yhteistyö
Lainsäädäntö
4. Tulisiko säännöstöä, alueiden laajuutta tai lukumäärää muuttaa nykyisestä? Antakaa mahdollisia kehittämissuhteita.
5. Tulisiko hyljekantoja hoitaa alueellisesti (esim. Perämeri omana alueenaan)?
6. Onko nykyinen hallinmetsästysaika 16.4–31.12 tarkoituksenmukainen?
7. Vapaa sana

